EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY
NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Europa inwestująca w obszary wiejskie.

Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mroga”

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

objęta Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Obszar:

Gmina Brzeziny, Gmina Miasto Brzeziny, Gmina Jeżów, Gmina Koluszki, Gmina Rogów

SPIS TREŚCI

Rozdział I. Charakterystyka LGD - str. 3

Rozdział II. Partycypacyjny Charakter LSR - str. 11

Rozdział III. Diagnoza– opis obszaru i ludności - str. 13

Rozdział IV. Analiza SWOT - str. 22

Rozdział V. Cele i wskaźniki - str. 24

Rozdział VI. Sposób wyboru i oceny oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru - str. 45

Rozdział VII. Plan działania - str. 49

Rozdział VIII. Budżet LSR - str. 49

Rozdział IX. Plan komunikacji - str. 50

Rozdział X. Zintegrowanie - str. 51

Rozdział XI. Monitoring i ewaluacja - str. 56

Rozdział XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko - str. 60

Spis: tabel, wykresów, rysunków - str. 61

Wykaz literatury - str. 62

Załączniki:

1. Procedura aktualizacji LSR - str. 63

2. Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu - str. 64

3. Plan działania - str. 69

4. Budżet LSR - str. 74

5. Plan komunikacyjny - str. 75

Rozdział I. Charakterystyka LGD

1.1. Nazwa LGD

Lokalna Grupa Działania posiada status prawny stowarzyszenia, działając pod nazwą Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „MROGA". Jest ono dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem o celach niezarobkowych, które działa na podstawie przepisówustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 855, z późn. zm.), ustawy z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427) zwanych dalej przepisami PROW, rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005) oraz ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r., poz. 378), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. U. UE L z dnia 20 grudnia 2013 r.), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. U. UE L z dnia 20 grudnia 2013 r.) oraz niniejszego statutu i z tego tytułu posiada osobowość prawną. oraz statutu, w wyniku tego posiada osobowość prawną i status stowarzyszenia.

Stowarzyszenie, swoją siedzibę ma w miejscowości: Koluszkach, przy ul. 11 Listopada 65. Swoim działaniem obejmuje obszar Rzeczpospolitej Polskiej. Stowarzyszenie może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji o podobnym celu działania, a czas działania Stowarzyszenia jest nieograniczony.

Stowarzyszenie zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym w Łodzi w dniu 14.04.2006 r. pod numerem KRS: 0000255081; uzyskując numer identyfikacji podmiotów gospodarki narodowej REGON: 100182854; NIP: 7282610746, nr identyfikacyjny nadany przez ARiMR: 062983652

1.2. Zwięzły opis obszaru w szczególności zawierający liczbę i nazwy gmin, ich powierzchnię i liczbę mieszkańców.

Obszar realizacji LSR obejmuje 4 gminy oraz 1 miasto w województwie łódzkim, w powiatach: łódzkim-wschodnim i brzezińskim: gmina Brzeziny, gmina Jeżów, gmina Koluszki, gmina Rogów oraz miasto Brzezinyo łącznej powierzchni 416 km2, który zamieszkuje 50 008 osób, w tym na obszarach wiejskich 37 431 osób.

Tabela 1.Charakterystyka gmin należących do LGD

Nazwa gminy	Typ gminy	TERYT
Miasto Brzeziny	miejska	1021011
Brzeziny	wiejska	1021022
Jeżów	wiejska	1021042
Koluszki	miejsko-wiejska miejska, wiejska	1006074 1006075
Rogów	wiejska	1021052

Dane: GUS 2015 r.

Mapa obszaru LGD

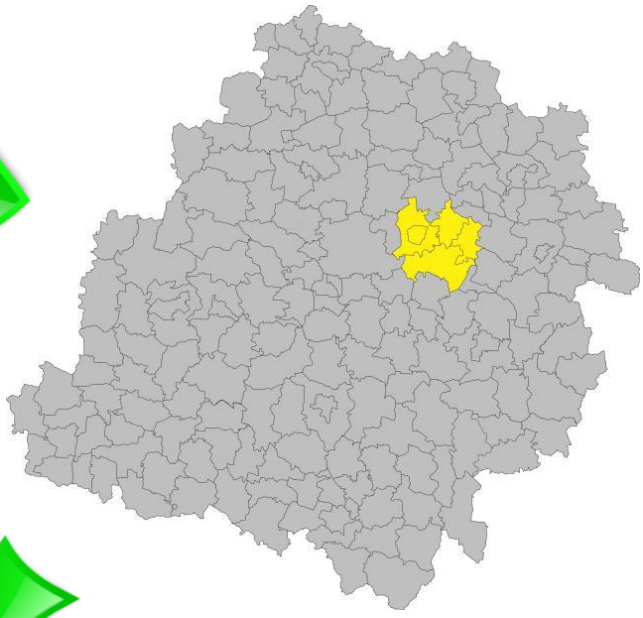

Rys. 1. Województwo łódzkie w PolsceRys. 2. LGD Stowarzyszenie Mroga w województwie łódzkim.

Rys. 3. Obszar LGD Stowarzyszenie Mroga

Tabela 2.Powierzchnia gmin, liczba ludności na obszarze LGD z podziałem na płeć.

Gmina	Powierzchnia w km^2	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Miasto Brzeziny	22	12 577	6 639	5 938
Brzeziny	107	5 557	2 825	2 732
Koluszki	157	23 639	12 395	11 244
Jeżów	64	3 474	1 742	1 732
Rogów	66	4 761	2 397	2 364
Obszar LGD	**416**	**50 008**	**25 998**	**24 010**

Źródło: GUSstan na 31.12.2013 r.

1.3. Opis procesu tworzenia partnerstwa uwzględniający dotychczasowe doświadczenia grupy/jej członków we wdrażaniu podejścia Leader.

Identyfikacja istniejących problemów lokalnych, słaba współpraca samorządów oraz niski poziom wykorzystywania posiadanych zasobów stały się motywem do podjęcia współpracy pomiędzy gminą Brzeziny, Dmosin, Jeżów, Koluszki i Rogów w celu podjęcia inicjatywy Leader. Wówczas rozpoczęto działania zmierzające do aktywizacji i współpracy partnerstwa trójsektorowego: samorządy - podmioty gospodarcze - organizacje społeczne.

Pierwsze spotkania organizacyjne pozwoliły na zdefiniowanie podstawowych celów, wśród których na plan pierwszy wysunęły się wykorzystanie lokalnych walorów naturalnych i historycznych do wytworzenia usług turystycznych i rekreacyjnych, rozwój małej przedsiębiorczości i usług przy wykorzystaniu istniejącego potencjału, rozwój produkcji rolniczej w tym produkcji specjalnej opartej na nowych technologiach i metodach oraz lepsza organizacja rynku rolnego, a szczególnie grup intensywnej produkcji przeznaczonej bezpośrednio na rynek. Na lidera projektu wybrana została gmina Koluszki, która, podpisując umowę z Fundacją Programów Pomocy Dla Rolnictwa, umożliwiła rozpoczęcie dążeń do urzeczywistnienia założonych celów. W wyniku podjęcia inicjatywy wdrażania „Pilotażowego Programu Leader+" w ramach Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004 - 2006" na terenie sąsiadujących ze sobą 5 gmin województwa łódzkiego powstało Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „MROGA". Członkami Stowarzyszenia na etapie jego tworzenia byli przedstawiciele trzech sektorów z gmin: Brzeziny, Dmosin, Jeżów, Koluszki i Rogów. Głównym celem działalności Stowarzyszenia była: aktywizacja mieszkańców gmin - Brzezin, Dmosina, Jeżowa, Koluszek i Rogowa wokół działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, w tym wdrażania innowacyjnych form rozwoju, inicjowania, wspierania i podejmowania innych działań na rzecz społeczności lokalnych. Zrealizowano serię spotkań, szkoleń oraz konsultacji społecznych, w wyniku których opracowano Lokalną Strategię Rozwoju. W pracach nad LSR uczestniczyli przedstawiciele, trzech sektorów publicznego, gospodarczego oraz społecznego. Realizując postawione cele Stowarzyszenie „MROGA" złożyło aplikację do II schematu pilotażowego programy Leader + i podpisało umowę o dofinansowanie. Wśród działań w trakcie realizacji II schematu Pilotażowego Programu LEADER+, były realizacja LSR opracowanej przez LGD; promocja obszarów wiejskich oraz upowszechnianie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich LGD; realizację i wspieranie działań na rzecz realizacji PROW na lata 2007-2013 dla obszaru gmin LDG; wspieranie rozwoju przedsiębiorczości oraz usług turystycznych i usług około turystycznych na terenach wiejskich; tworzenie warunków umożliwiających zachowanie dziedzictwa i tożsamości kulturowej; promocja walorów lokalnych: na poziomie regionalnym, krajowym i międzynarodowym, w szczególności w dziedzinie produktów, usług, kultury i sztuki; wspieranie powstawania i działalności partnerstwa międzysektorowego, międzyregionalnego i międzynarodowego; działania zapobiegające zjawisku marginalizacji grup społecznych i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Doświadczenie LGD w ramach PROW 2007 - 2013

Tabela 3. Informacja o zawartych umowach oraz wysokości wypłaconych środków w ramach PROW 2007-2013

Działania	Przyznana pomoc	Wypłacone środki	Zawarte umowy
Małe projekty	888 954, 83 zł	862 189,18 zł	60 umów
Odnowa i rozwój wsi	2 851 723,00 zł	2 788 475,06 zł	18 umów
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	99 997,50 zł	99 997,00 zł	1 umowa
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	649 457,50 zł	649 451,50 zł	4 umowy
Razem	**4 490 132,83 zł**	**4 400 112,74 zł**	**83 umowy**

Źródło: Opracowanie własne stan na 14.10.2015 r.

Stowarzyszenie „MROGA" zgodnie z ostatnim zawartym aneksem do umowy ramowej wykorzystało budżet LSR w ponad 70 % przez wnioski wybrane do dofinansowania przez LGD i którym została wypłacona pomoc finansowa.

Stowarzyszenie „MROGA" posiada 10-letnie doświadczenie we wdrażaniu podejścia Leader. W tym czasie zrealizowało następujące projekty współpracy:
- **3 projekty międzyregionalne o zasięgu wojewódzkim**: „Lokalny Atrakcyjny Szlak", „Biuro Informacji Turystycznej" oraz „Szlakiem Kultur Obszaru Stowarzyszeń" (partnerzy z województwa łódzkiego);
- **projekt międzynarodowy**: „Wspomnienie Dróg do Europy" (partnerzy z województwa łódzkiego, małopolskiego oraz Francji);
- **projektw którymLGD „MROGA" pełniło funkcję koordynatora** „Wspomnienie Dróg do Europy";
- **projekt w którym udział brało 4 partnerów** (3 parterów z Polski i 1 partner z Francji) „Wspomnienie Dróg do Europy."

Stowarzyszenie zrealizowało zadania o łącznej wartości 101 188 zł, na realizację których pozyskało dofinansowanie z innych źródeł niż 4 oś PROW 2007 - 2013:
- Urząd Miejski w Koluszkach:„Organizacja widowiska muzycznego z udziałem Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego w rocznicę wydarzeń związanych z „Operacją Łódzką 1914 roku" - wartość zadania 9 550 zł;
- Zarząd Województwa Łódzkiego w Łodzi: „Operacja Łódzka 1914 roku - Ocalić od zapomnienia" wartość zadania 35 000 zł, „Żywe lekcja historii" - wartość zadania 22 278 zł, „Rajd rowerowy Lokalnym Atrakcyjnym Szlakiem" - wartość zadania 18 610 zł, „Rajd rowerowy szlakami turystycznymi Mrogi" - wartość zadania 15 750 zł. Dokumenty potwierdzające realizację zadań zostały załączone do wniosku o wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR).

Członkowie Stowarzyszenia posiadają bogate doświadczenie w realizacji operacji spójnych z LSR m.in.: biuro Stowarzyszenia we współpracy z członkami Stowarzyszenia w latach 2009-2015, w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywania umiejętności i aktywizacji wydawało: gazetę „BITEWNIK ŁÓDZKI 1914", przewodniki i mapy turystyczne, organizowało: stoiska promocyjne podczas wydarzeń lokalnych i regionalnych, konferencje, szkolenia, warsztaty, seminaria, wyjazdy studyjne dla lokalnych liderów;
- gmina Brzeziny -*„Szkolenie i umundurowanie orkiestry strażackiej w Przecławiu gwarantem rozwoju życia i tradycji kulturalnych na ziemi Brzezińskiej"*, *„Odnowa wsi Gałkówek Kolonia przez przebudowę świetlicy wiejskiej"*;
- gmina Jeżów -*„Przystosowanie pomieszczenia w Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji w Jeżowie w celu promocji lokalnej twórczości kulturalnej - Izba Twórczości Ludowej"*; *„Promocja walorów i wsparcie Gminy Jeżów przez wydanie folderu informacyjnego"*;
- gmina Koluszki -*„Budowa świetlicy wiejskiej we wsi Felicjanów"*; *„Mundial 2010 - Turniej halowej piłki nożnej dla drużyn amatorskich"*;
- gmina Rogów -*„Zaspokojenie potrzeb społecznych mieszkańców miejscowości Rogów poprzez przebudowę świetlicy wiejskiej przy OSP w Rogowie"*; *„Rusz się po zdrowie - organizacja otwartej imprezy promującej aktywny tryb życia w Gminie Rogów"*;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły „A Teraz My" -*„Zakup wyposażenia placu zabaw przy Stowarzyszeniu Przyjaciół Szkoły "A Teraz MY" w Przyłęku Dużym"*;
- Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Dmosińskiej w Nagawkach -*„Promocja, przekaz i zachowanie kultury i tradycji ludowej poprzez warsztaty tańca ludowego oraz naukę przyśpiewek dla społeczności z terenu LGD Mroga"*;
- Fundacja Polskich Kolei Wąskotorowych -*„Poprawa jakości usług turystycznych poprzez przywrócenie do ruchu historycznego wagonu osobowego na kolei Wąskotorowej Rogów - Rawa - Biała"*;
- Anna Nawrocka -*„Budowa woliery dla ptaków wodnych"*;

W kwietniu 2015 roku, ze członkostwa w Stowarzyszeniu „MROGA" wystąpiła Gmina Dmosin, a przystąpiło Miasto Brzeziny. W lipcu 2015 roku Zarząd Stowarzyszenia podjął uchwałę o wykreśleniu z listy członków Gminy Dmosin - wpisując jednocześnie na listę członków Miasto Brzeziny. Na Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia „MROGA" w lipcu 2015 roku, zmieniony został Statut Stowarzyszenia, zmiana dotyczyła wykreślenia obszaru Gminy Dmosin z działań Stowarzyszenia, i wpisania obszaru Miasta Brzeziny.

Od lipca 2015 roku obszar Stowarzyszenia „MROGA" obejmuje: miasto Brzeziny, gminę Brzeziny, gminę Koluszki, gminę Jeżów i gminę Rogów. Stowarzyszenie „MROGA" zamierza kontynuować swoją politykę w okresie 2014-2020.

Doświadczenie kadry Stowarzyszenia

Realizacja LSR była możliwa dzięki wykwalifikowanej kadrze, która była wtedy i jest teraz niezbędna do obsługi administracyjnej Stowarzyszeniem. **Ponad 50% pracowników Stowarzyszenia posiada doświadczenie i niezbędną wiedzę do wdrażania LSR.** W biurze LGD zatrudnionych jest czterech pracowników na umowę o pracę. Wiedza i udokumentowane doświadczenie poszczególnych pracowników adekwatne są do zakresu obowiązków, a która wynika zarówno z odbytych szkoleń teoretycznych, jaki z zaangażowania w dotychczasowe działania prowadzone przez Stowarzyszenie „MROGA".W skład struktur biura LGD wchodzi: Dyrektor Biura posiadający udokumentowane doświadczenie zawodowe, umiejętności i kompetencje udokumentowane uzyskanymi certyfikatami i zaświadczeniami z odbytych szkoleń. Dyrektor biura jest osobą, która wdrażała w terenie Pilotażowy Program Leader+, II schemat Leader, PROW 2007-2013 - sprawując od początku nadzór nad praca Stowarzyszenia oraz koordynując wszystkie działania „Specjalista ds. wdrażania i realizacji projektów 1" posiadający udokumentowane doświadczenie zawodowe, wiedzę i kwalifikacje poprzez uzyskane certyfikaty oraz zaświadczenia z odbytych szkoleń. Od 2014 roku w biurze LGD pracuje „Specjalista ds. wdrażania i realizacji projektów 2"oraz „Specjalista ds. animacji lokalnej i współpracy" posiadający doświadczenie zawodowe, wiedzę i kwalifikacje udokumentowane uzyskanymi certyfikatami oraz zaświadczeniami podczas szkoleń. Potwierdzenie kwalifikacji i doświadczenia pracowników biura LGD znajduje się w załączniku nr 16 do wniosku o wybór LSR. Obsługę księgową Stowarzyszenia „MROGA" od samego początku prowadzi Biuro Rachunkowo-Prawne „CONSULTANT" Urszuli Czech. **Osoby zatrudnione w biurze LGD posiadają doświadczenie i niezbędną wiedzę do wdrażania i aktualizacji LSR. Ponad to, Stowarzyszenie przewidziało przeprowadzenie szkoleń dla pracowników, celem podnoszenia ich wiedzy i kompetencji. Szczegółowy plan szkoleń dla pracowników stanowi załącznik nr 14 do wniosku o wybór LSR).**

Zakresy obowiązków oraz wymagania na poszczególne stanowiskach pracy zostały zawarte w Regulaminie Pracy Biura przyjętym uchwałą Zarządu(Załącznik nr 15 do wniosku o wybór LSR).W ramach organizacji biura przewiduje się utworzenie, w razie potrzeby i dostępności środków finansowych, stanowiska specjalisty ds. animacji lokalnej i współpracy. W przypadku nie utworzenia stanowiska specjalisty ds. animacji lokalnej i współpracy, zadania przewidziane dla tej osoby zostaną powierzone na mocy porozumień zmieniających innym pracownikom biura. Realizacja zadań w zakresie animacji lokalnej i współpracy będzie podlegała systematycznym pomiarom w zakresie ilości i jakości oraz będzie oceniana przez Zarząd na podstawie rocznych sprawozdań. Na podstawie dokonanej oceny Zarząd przygotuje zalecenia dla Dyrektora Biura dotyczące potrzeby usprawnienia realizacji tych zadań. Wszyscy pracownicy biura LGD w zakresie obowiązków mają wpisane doradztwo, czyli informowanie potencjalnych wnioskodawców o zasadach przyznawania pomocy, kryteriach wyboru i oceny operacji, udostępnianie aktów prawnych oraz wniosków o przyznanie pomocy wraz z instrukcjami, świadczenie doradztwa w zakresie przygotowania, realizacji i rozliczenia projektu. Jakość świadczonego doradztwa będzie oceniana na podstawie kart - ankiet wypełnianych bezpośrednio w biurze lub poprzez stronę internetową, aby oceny mogły dokonać również te osoby, którym udzielono doradztwa telefonicznego. Oceny efektywności świadczonego doradztwa przez LGD corocznie dokonuje Zarząd. Badanie ankietowe poprzez karty doradztwa zbada: przydatność przekazanej wiedzy i umiejętności, możliwość ich zastosowania; wiedzę doradcy i umiejętność jej przekazywania; udzielanie przez doradcę wyczerpujących odpowiedzi na pytania; korzyści, jakie przyniosły udzielone informacje podczas konsultacji. Karta zawiera również informacje dotyczące: tematu usługi doradczej, danych doradcy, miejsca i terminu spotkania doradczego oraz płci uczestnika.

1.4. Opis struktury LGD zawierający w szczególności krótką charakterystykę jej członków potwierdzającą, iż skład grupy jest reprezentatywny dla lokalnej społeczności i uwzględnia przedstawicieli grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR.

Strukturę Stowarzyszenia „MROGA" tworzą:

Najwyższa władza	Organ zarządczo-wykonawczy	Organ kontroli	Organ decyzyjny
Walne Zebranie Członków - działa na podstawie obowiązującego prawa, statutu i regulaminu WZC	Zarząd - działa na podstawie obowiązującego prawa, statutu i regulaminu Zarządu	Komisja Rewizyjna - działa na podstawie obowiązującego prawa, statutu i regulaminu Komisji Rewizyjnej	Rada - działa na podstawie obowiązującego prawa, statutu i regulaminu Rady
Administracja i obsługa organów - biuro LGD - działa na podstawie obowiązującego prawa, statutu i regulaminu biura LGD			

Kompetencje poszczególnych organów są jasno określone w statucie i dokumentach wewnętrznych Stowarzyszenia (regulaminy i procedury).

Walne Zebranie Członków - jest najwyższą władzą Stowarzyszenia, w którym mogą uczestniczyć zwyczajni członkowie Stowarzyszenia oraz zaproszeni przez Zarząd goście. Każdemu członkowi Stowarzyszenia obecnemu na Walnym Zebraniu Członków przysługuje jeden głos. Członkami Stowarzyszenia zgodnie z § 9 Statutu są osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych i niepozbawione praw publicznych oraz osoby prawne: gminy - reprezentowane przez Wójtów, Burmistrzów lub osoby wskazane przez wyżej wymienionych oraz inne osoby prawne reprezentowane są przez osoby fizyczne uprawnione do reprezentowania tychże podmiotów.

Stowarzyszenie „MROGA" posiada 74 członków, reprezentowanych przez 5 członków z sektora publicznego 22 członków z sektora gospodarczego (przedsiębiorcy z terenu LGD) i 47 członków z sektora społecznego (przedstawiciele organizacji społecznych z terenu LGD). Członkowie Stowarzyszenia w większości są jednocześnie mieszkańcami obszaru LGD. Nabycie i utrata członkostwa w Stowarzyszeniu określa Statut § 10 i § 12.

Zarząd składa się z Prezesa, dwóch Wiceprezesów, Skarbnika i Sekretarza wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie.

Do kompetencji Zarządu należy:
- uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia (w tym Lokalnej Strategii Rozwoju);
- przyjmowanie nowych członków Stowarzyszenia;
- reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu;
- kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia;
- zwoływanie Walnego Zebrania;
- ustalanie wysokości składek członkowskich;
- powoływanie i odwoływanie kierownika Biura Stowarzyszenia oraz zatrudnianie innych pracowników tego Biura;
- ustalanie wysokości zatrudnienia i zasad wynagradzania pracowników Biura Stowarzyszenia;
- ustalanie regulaminu Biura Stowarzyszenia.

Komisja Rewizyjna składa się z Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego i od 1 do 3 członków Komisji wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków. Komisja na pierwszym zebraniu dokonuje ukonstytuowania wybierając spośród Członków: Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego. Członkiem Komisji Rewizyjnej nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione umyślnie. Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą być w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia z członkami Zarządu.

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy:
- kontrola bieżącej działalności Stowarzyszenia;
- ocena prac i składanie wniosków w przedmiocie udzielenia absolutorium dla Zarządu na Walnym Zebraniu;
- występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania.

Rada w co najmniej 50 % składa się z podmiotów o których mowa w art. 5 ust. 1 lit b i c rozporządzenia nr 1303/2013, przy czym na poziomie podejmowania decyzji ani władze publiczne, ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49% prawa głosu. Członkowie Rady są wybierani przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia spośród Członków Stowarzyszenia. Rada na pierwszym zebraniu dokonuje ukonstytuowania wybierając spośród Członków: Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego. W skład Rady wchodzi od 12 do 16 osób wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie w sposób zapewniający reprezentację przedstawicieli obszaru gmin członkowskich. Co najmniej połowę Członków Rady stanowią przedstawiciele sektora gospodarczego i społecznego.

Do kompetencji Rady należy:
- wybór operacji (projektów), które mają być realizowane w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju.
- opiniowanie zmian w Lokalnej Strategii Rozwoju.

1.5. Opis składu organu decyzyjnego wskazujący że ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji.

Rada Stowarzyszenia „MROGA" liczy 15 osób, została skonstruowana w proporcjach 5 przedstawicieli JSFP, 4 przedstawicieli sektora gospodarczego i 4 przedstawicieli sektora społecznego oraz 2 przedstawicieli mieszkańców z obszaru LGD. **Taki skład Rady daje dużą pewność, że ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie posiada więcej niż 49% praw głosu w podejmowaniu decyzji. Dodatkowo LGD prowadzi rejestr interesu – mający na celu eliminowanie powiązań grup interesu.** Żaden z członków Rady nie może być w Zarządzie, Komisji Rewizyjnej oraz pracować w biurze LGD. Rada jest wybierana przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia „MROGA" z spośród członków zwyczajnych. W składzie Rady znajdują się zarówno kobiety jak i mężczyźni, w tym **jeden z członków Rady to osoba poniżej 35 roku życia.** Wykaz Członków Rady przedstawia poniższa tabela:

Tabela 4. Skład Rady Stowarzyszenia „MROGA"

Lp.	Reprezentant obszaru	Sektor publiczny	Sektor gospodarczy	Sektor społeczny	Mieszkaniec obszaru
1.	Gmina Brzeziny	Wójt gminy	przedstawiciel przedsiębiorczości/działalności gospodarczej	przedstawiciel stowarzyszenia lub fundacji	
2.	Miasto Brzeziny	Burmistrz miasta		przedstawiciel stowarzyszenia lub fundacji	mieszkaniec regionu
3.	Gmina Jeżów	Wójt gminy	przedstawiciel przedsiębiorczości/działalności gospodarczej		mieszkaniec regionu
4.	Gmina Koluszki	Burmistrz miasta/gminy	przedstawiciel przedsiębiorczości/działalności gospodarczej	przedstawiciel stowarzyszenia lub fundacji	
5.	Gmina Rogów	Wójt gminy	przedstawiciel przedsiębiorczości/działalności gospodarczej		mieszkaniec regionu

Szczegółowe dane członków organu decyzyjnego zostały zawarte w załączniku do wniosku o wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR).

1.6. Zwięzła charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym, bez powielania informacji zawartych w statucie i innych dokumentach wewnętrznych ze szczególnym uwzględnieniem sposobu udostępniania procedur do wiadomości publicznej.

Posiedzenia Rady zwoływane są zgodnie z harmonogramem, wynikającym z terminów ogłaszanych naborów na realizację grantów, inwestycji, rozwoju dzielności gospodarczych czy też utworzenia nowych podmiotów gospodarczych, prowadzonych przez LGD oraz z zgodnie z harmonogramem realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD. Posiedzenie Rady zwołuje i przewodniczy nim- Przewodniczący Rady, a podczas jego nieobecności jego obowiązki pełni Zastępca Przewodniczącego. Pełniąc swą funkcję, Przewodniczący Rady współpracuje z Zarządem i Biurem LGD, korzystając z ich pomocy. Regulamin Rady Stowarzyszenia nie dopuszcza możliwości głosowania na podstawie upoważnień do głosowania przez osoby inne niż członek Rady. Funkcje członków Rady muszą być pełnione osobiście, tj. w przypadku osób fizycznych wybranych do rady - przez te osoby, zaś w przypadku osób prawnych - przez osoby, które na podstawie dokumentów statutowych lub uchwał właściwych organów lub rekomendacji są uprawnione do reprezentowania tych osób prawnych. Stowarzyszenie „MROGA" stosuje procedurę wyłączenia z oceny przez każdego członka Rady Stowarzyszenia, który ubiega się o wybór operacji lub reprezentuje podmiot ubiegający się o wybór operacji, lub pozostaje z podmiotem ubiegającym się o wybór operacji w stosunku zatrudnienia lub innym stosunku pokrewieństwa, powinowactwa (procedura wyłączenia – deklaracja bezstronności członka Rady). W okresie programowania 2014 - 2020 przewidziano elektroniczną ocenę wniosków przez członków Rady oraz zatwierdzenie wyboru - przez podjęcie uchwał o przyznaniu pomocy finansowej poszczególnych działań - na posiedzeniu Rady. Decyzje Rady podejmowane są zgodnie z zasadą przejrzystości, jawność funkcjonowania, demokratyczności: na zasadzie wymaganego quorum, zachowania grup interesów, przy jednoczesnym zachowaniu obiektywności i bezstronności w podejmowaniu decyzji **- co potwierdzają przyjęte przez LGD procedury oceny.**

Wyniki pracy Rady są upowszechniane poprzez umieszczenie ich na stronie internetowej LGD (w formie protokołu zawierającego wyłączenia poszczególnych członków Rady oraz uchwał podjętych na posiedzeniu). Ponadto protokoły i dokumentacja z posiedzeń Rady jest gromadzona i przechowywana w Biurze LGD i każdy kto ma w tym interes prawny może dokonać do niej wglądu. Szczegółowe zasady członkostwa w Radzie, prac organu decyzyjnego oraz mechanizmów wyboru operacji do dofinansowania regulują zapisy Regulaminu Rady LGD oraz procedury wyboru i oceny operacji w ramach LSR, które są załącznikiem do Regulaminu Rady LGD (Dołączone załączniki do wniosku o wybór LSR).
Stowarzyszenie przewidziało przeprowadzenie szkoleń dla członków organu decyzyjnego Stowarzyszenia celem podnoszenia ich kompetencji, umiejętności. Szczegółowy plan szkoleń dla członków organu decyzyjnego został załączony do o wniosku o wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (LSR).

1.7. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD z podaniem sposobu ich uchwalania i aktualizacji oraz opisem głównych kwestii, które będą w nich zawarte.

Dokumenty wewnętrzne regulujące zasady działania Stowarzyszenia „MROGA" sposób ich uchwalania i zmieniania oraz kwestie jakie są w nich regulowane zostały przedstawione poniżej w tabeli 5:

Tabela. 5Dokumenty wewnętrzne regulujące zasady działania Stowarzyszenia „MROGA"

Lp.	Rodzaj dokumentu	Główne kwestie zawarte w dokumencie
1.	**Statut LGD**	- nazwa stowarzyszenia, - określenie siedziby Stowarzyszenia, - wskazanie organu nadzoru Stowarzyszenia, - cele i sposoby ich realizacji, - sposób nabywania i utraty członkostwa, przyczyny utraty członkostwa oraz prawa i obowiązki członków, - określenie władz stowarzyszenia, tryb dokonywania ich wyboru, uzupełniania składu oraz ich kompetencje, - sposób reprezentowania stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych - sposób uzyskiwania środków finansowych oraz ustanawiania składek członkowskich, - zasady dokonywania zmian statutu, - sposób rozwiązania się Stowarzyszenia. Zmiana Statutu wymaga podjęcia uchwały bezwzględną większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia.
2.	**Regulamin Rady**	- kompetencje Rady i zasady jej reprezentatywności - zasady dotyczące członków Rady, składu Rady, grup interesu, - zasady zwoływania posiedzeń Rady (sposób informowania członków organu o posiedzeniach), - zasady organizacji posiedzeń Rady (sposób wyboru wniosków o przyznanie pomocy złożonych w ramach naboru, sposób głosowania Rady), - zasady protokołowania posiedzeń rady, - zasady odwołania od oceny Rady, - procedury oceny operacji (załącznik do regulaminu), - kryteria oceny z procedura zmian (załącznik do regulaminu). Uchwalanie oraz zmiana regulaminu odbywa się za podjęciem uchwały Walnego Zebrania Członków
3.	**Regulamin Biura LGD**	- zadania, zakresy obowiązków poszczególnych pracowników Stowarzyszenia (w tym Dyrektora biura), - uprawnienia i odpowiedzialność pracowników Stowarzyszenia (w tym Dyrektora biura) - zasady dotyczące organizacji pracy, czasu pracy, obecności w pracy, urlopów, - zasady wynagradzania i karania karami porządkowymi, - zasady BHP, p.poż Uchwalanie oraz zmiana regulaminu odbywa się za podjęciem uchwały Zarządu Stowarzyszenia
4.	**Regulamin Walnego Zebrania Członków**	- wybór i kompetencje Przewodniczącego Walnego Zebrania, - zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Walnego Zebrania Członków, - zasady podejmowania decyzji w sprawie powołania organów LGD (sposób zgłaszania kandydatów, oddawania głosów),

		Uchwalanie oraz zmiana regulaminu odbywa się za podjęciem uchwały Walnego Zebrania Członków
5.	**Regulamin zarządu LGD**	- zadania i kompetencje Zarządu, - zasady podejmowania Uchwał, decyzyjność Prezesa Zarządu - zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Zarządu, - zasady protokołowania posiedzeń Zarządu, Uchwalanie oraz zmiana regulaminu odbywa się za podjęciem uchwały Walnego Zebrania Członków
6.	**Regulamin Komisji Rewizyjnej**	- zasady zwoływania i organizacji posiedzeń Komisji, - zadania Komisji Rewizyjnej (zasady prowadzenia działań kontrolnych), - zasady protokołowania posiedzeń

Rozdział II. Partycypacyjny charakter LSR.

2.1. Opis partycypacyjnych metod tworzenia strategii i jej realizacji, ze szczególnym uwzględnieniem partycypacji grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR.

Partycypacyjny charakter LSR w myśl ustawy o rozwoju lokalnym kierowanym przez społeczność (RLKS), oznacza, że jest on kierowany przez lokalne grupy działania i realizowany przy pomocy lokalnych strategii rozwoju, które powstały w trakcie oddolnego procesu uwzględniającego lokalne potrzeby i potencjał. Partycypacyjne podejście podczas opracowywania LSR, oznacza, iż w proces tworzenia strategii aktywnie zaangażowani byli przedstawiciele różnych sektorów: społecznego, gospodarczego oraz publicznego. Udział lokalnych podmiotów jest jednym z podstawowych założeń podejścia RLKS, a zaangażowanie społeczne w przygotowanie LSR ma fundamentalne znaczenie w tym procesie. Wspieranie przekrojowych priorytetów w zakresie „poprawy zarządzania i aktywizowania wewnętrznego potencjału obszarów wiejskich", czyli angażowania ludzi w zarządzanie własnym rozwojem, stanowi kluczowy cel podejścia LEADER. Podział zadań w początkowym okresie prac pozwolił dotrzeć z informacją o przygotowaniu LSR i możliwości włączenia się w jej przygotowanie do szerokiego kręgu zainteresowanych, dzięki czemu dokument ma partycypacyjny charakter uwzględniający interesy mieszkańców. Prace nad LSR prowadzone były z uwzględnieniem zintegrowanego podejścia oddolnego, możliwości i potencjału społeczności oraz budowania poczucia własności społeczności. LSR wypracowano metodą partycypacyjno-ekspercką, która zakłada współpracę ekspertów ze społecznością lokalną na każdym etapie budowy strategii, a polega na tym, że: a) część prac wykonywano w wersji uczestniczącej (partycypacyjnej) z udziałem władz samorządowych, sektora prywatnego, organizacji pozarządowych i mieszkańców z obszaru LGD, b) część prac wykonali eksperci, wykorzystując dane także pozyskane od społeczności lokalnych, c) wyniki prac udostępniono i skonsultowano z przedstawicielami wszystkich sektorów z obszaru LGD. Proces tworzenia LSR Stowarzyszenia „MROGA" odbywał się w następujący sposób:

-powołanie (grupy roboczej) w skład której weszli przedstawiciele biura LGD, przedstawiciele samorządów, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz mieszkańców obszaru LGD. Na liderów grupy zostali wyznaczeni pracownicy biura, którzy koordynowali wszystkie ustalenia, a które finalnie były podstawą opracowania nowej LSR;

- zgromadzono dokumentacje planistyczne z poszczególnych gmin, powiatów oraz województwa i kraju;
- przeanalizowano i uwzględniono wyniki własnych badań i ewaluacji z wdrażania LSR 2007-2013;
- opracowano partycypacyjne metody konsultacji na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR, które zakładały współpracę wszystkich trzech sektorów na każdym etapie budowy strategii(szczegółowe informacje dotyczące metod znajduje się w Tabela 6).
- opracowano projekt LSR – strategia została opracowana na podstawie pracy, jaka została wykonana we współpracy wszystkich trzech sektorów. Polegało to na tym, że część prac wykonywano z udziałem władz samorządowych, sektora gospodarczego, organizacji pozarządowych i mieszkańców z obszaru LGD, podczas spotkań konsultacyjnych w poszczególnych gminach LGD. Spotkania odbywały się od sierpnia 2015 r. do listopada 2015 r. i było ich 9. Podczas spotkań przedstawiciele poszczególnych grup zgłaszali swoje propozycje kierunków rozwoju obszarów LGD, przy jednoczesnym wskazaniu na potencjał oraz zasoby obszaru, wskazując również swoje potrzeby. Odbywało się to na zasadzie wypełniania tablic pomysłów oraz składania fiszek projektowych (propozycji realizacji projektów). Część prac wykonali pracownicy biura LGD, udzielając informacji telefonicznych oraz osobiście podczas konsultacji w siedzibie Stowarzyszenia „MROGA" pozyskując dane od społeczności lokalnych. Część danych niezbędnych do zdiagnozowania oraz przeprowadzenia analizy obszaru LGD została pozyskana z przeprowadzonych ankiet wśród mieszkańców. Ankieta była również dostępna na stronie www.mrogapoleca.pl (wzór ankiety załączono do dokumentacji wniosku o wybór lokalnej

strategii rozwoju). Również za pomocą strony internetowej zbierano informację dotyczącą propozycji realizacji projektów w ramach LSR(wzór propozycji realizacji projektów załączono do dokumentacji wniosku o wybór lokalnej strategii rozwoju). Wyniki prac udostępniono i skonsultowano z przedstawicielami wszystkich sektorów z obszaru LGD, prezentując i konsultując LSR podczas Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia „MROGA" w grudniu 2015 r. oraz za pomocą strony internetowej.

LGD planuje wspierać słabszych członków społeczności w procesie rozwoju lokalnego poprzez analizę sytuacji lokalnej, identyfikację i rozwój potencjalnych projektów, stymulowanie potencjalnych beneficjentów oraz pomoc lokalnym koordynatorom projektów w rozwijaniu własnych pomysłów w projekty kwalifikujące się do wsparcia finansowego – głównie poprzez świadczenie bieżącego bezpłatnego profesjonalnego doradztwa. **Dla animacji/aktywizacji społeczności lokalnej zostały wykorzystane następujące metody:** otwarte spotkania konsultacyjne, komunikacja twarzą w twarz, udział w sesjach samorządów z obszaru LGD, informacje na stronie internetowej, udzielanie informacji przez telefon (konsultacje telefoniczne) oraz zbieranie informacji za pośrednictwem e-maila. Podczas prac nad opracowaniem LSR do biura LGD wpłynęło 180 fiszek projektowych (propozycji realizacji projektu). Zostały one uwzględnione przy opracowywaniu celów LSR. Podczas prac nad opracowaniem LSR oraz posiedzeń organów LGD **dokonano analizy, przyjęcia i odrzucenia wniosków z konsultacji**. Szczególną uwagę zwracano na **angażowanie grup defaworyzowanych** poprzez: zamieszczenie informacji na stronie internetowej www.mrogapoleca.pl oraz konsultacje z Powiatowym Urzędem Pracy w Brzezinach, informację na portalach społecznościowych i w lokalnych gazetach: „Tydzień w Koluszkach" oraz „Brzeziński Informator Samorządowy".

Tabela 6. Opis zastosowanych partycypacyjnych metod wypracowywania LSR na każdym kluczowym etapie prac

Lp.	Kluczowe etapy budowy LSR	Opis zastosowanych partycypacyjne metody konsultacji na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR			
		Metoda 1 (cel: informowanie)	**Metoda 2 (cel: konsultowanie)**	**Metoda 3 (cel: współdecydowanie)**	**Metoda 4 (cel: współdziałanie)**
1.	Diagnoza i analiza SWOT	Konsultacje w gminach	Ankiety	Spotkania fokusowe	Konsultacje indywidualne w biurach LGD
2.	Określanie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania	Fiszki projektowe	Konsultacje indywidulane	Tablica pomysłów, wywiad pogłębiony	Spotkania fokusowe
3.	Budżet	Grupy fokusowe	Konsultacje w gminach	Konsultacje na posiedzeniu, konsultacje na Walnym Zebraniu Członków	Strona internetowa (z możliwością przesyłania własnych uwag)
4.	Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru	Tablica pomysłów	Strona internetowa (z możliwością przesyłania własnych uwag)	Konsultacje na otwartym Walnym Zebraniu Członków Stowarzyszenia	Panel ekspercki z wójtami
5.	Opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji,	Tablica pomysłów	Spotkanie z członkami Zarządu LGD	Przesłanie informacji z opracowaniem zasad monitorowania do zaopiniowania przez gminy	Konsultacje na Walnym Zebraniu Członków
6.	Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR	Spotkania fokusowe	Strona internetowa	Konsultacje na Walnym Zebraniu Członków (spotkanie otwarte)	Konsultacje indywidualne

Źródło: Opracowanie własne LGD.

Rozdział III. Diagnoza - opis obszaru i ludności

Diagnoza zawiera analizę obszaru Stowarzyszenia „MROGA" pod kątem priorytetów wsparcia w okresie wdrażania PROW na lata 2014-2020 ze wskazaniem najważniejszych problemów obszaru, wskazaniem kierunków rozwoju, potrzeb mieszkańców, zasobów oraz potencjału gmin LGD.

W skład analizowanego obszaru Stowarzyszenia „MROGA" wchodzą następujące gminy: Gmina Koluszki, Gmina Brzeziny, Gmina Miasto Brzeziny, Gmina Jeżów, Gmina Rogów. Koluszki są gminą miejsko - wiejską należącą do powiatu łódzkiego wschodniego, natomiast pozostałe gminy położone są w powiecie brzezińskim. Należy jednak zwrócić uwagę, że w obszarze terytorialnym Gminy Brzeziny osobną jednostką terytorialną jest Gmina Miasto Brzeziny o statusie Gminy Miejskiej „otulone" przez obszar gmin wiejskich (Tabela 1. Charakterystyka gmin należących do LGD, Rozdział I. Charakterystyka LGD, str. 3).

Obszar LGD położony jest w centralnej Polsce i zajmuje teren o łącznej powierzchni 416 km^2, stanowiąc tym samym około 2,3% powierzchni województwa łódzkiego. Pod względem powierzchni największy obszar zajmuje miasto i gmina Koluszki, następnie gmina i miasto Brzeziny, gmina Rogów i gmina Jeżów.

Tabela 7. Powierzchnia w km^2 oraz gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach i dla całego obszaru LGD.

Gmina	Powierzchnia w km^2	Gęstość zaludnienia os/km^2
Koluszki	157	150
Brzeziny	107	52
Miasto Brzeziny	22	571
Jeżów	64	54
Rogów	66	72
Obszar LGD	416	120

Źródło: Dane GUS stan na 31.12.2013 r.

Gęstość zaludnienia na obszarze LGD wynosi 120 os/km^2. Wskaźnik ten waha się od 52 os/km^2 w gminie Brzeziny po 150 os/km^2 w gminie Koluszki, która z uwagi na swój miejsko-wiejski charakter odznacza się większą gęstością zaludnienia. Szczególną uwagę należy zwrócić również na wysoki wskaźnik gęstości zaludnienia na terenie miasta Brzeziny (miasto o statusie gminy miejskiej) wynosi 571 os/km^2.

Obszar LGD zamieszkuje 50 008 osób, co stanowi około 1,9% ogółu mieszkańców całego województwa łódzkiego. **Liczba mieszkańców LGD jest większa niż średnia liczba mieszkańców objętych LSR w latach 2007-2013 w województwie łódzkim, która wynosiła 47 869,35.**W tym, najliczniejszą grupą mieszkańców obszaru LSR stanowi ludność w wieku produkcyjnym 33 005 osób, co stanowi 66% ogółu mieszkańców LGD. Na przestrzeni ostatnich kilku lat liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących analizowany teren, utrzymuje się na zbliżonym poziomie(Tabela 2.Powierzchnia gmin, liczba ludności na obszarze LGD z podziałem na płeć,Rozdział I. Charakterystyka LGD,str. 4).

Tabela 8. Struktura wieku mieszkańców LGD z podziałem na płeć.

Gminy: Koluszki (obszar; miejski, wiejski), Brzeziny (obszar: miejski, wiejski), Rogów, Jeżów						
Struktura wiekowa	**Ogółem**		**Mężczyźni**		**Kobiety**	
	Liczba osób	**%**	**Liczba osób**	**%**	**Liczba osób**	**%**
Wiek przedprodukcyjny (14 lat i niej)	7 391	14,78	3 744	15,59	3 647	14,03
Wiek produkcyjny: 15-59 lat kobiety, 15-64 lat mężczyzn	33 005	66,00	17 436	72,62	15 569	59,88
Wiek poprodukcyjny	9 612	19,22	2 830	11,79	6 782	26,09
Ogółem	**50 008**	**100**	**24 010**	**100**	**25 998**	**100**

Źródło: GUSstan na 31.12.2013 r.

Wykres 1. Liczba ludności gmin z obszaru LGD wg wieku i płci.

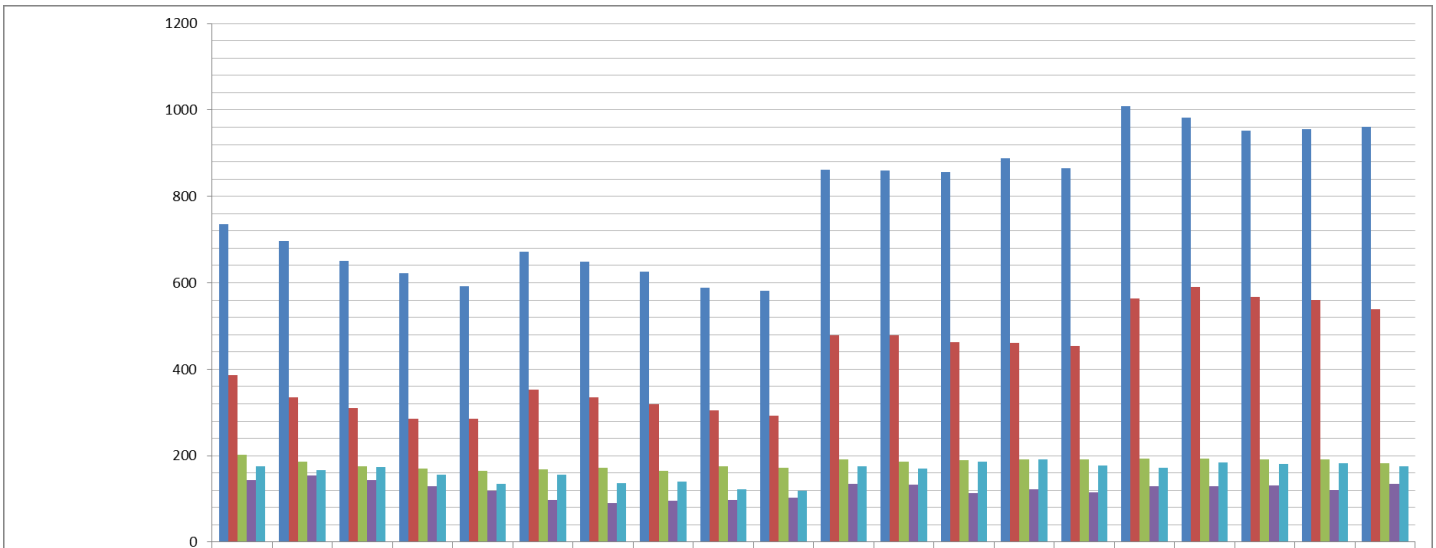

	osoba 2010	osoba 2011	osoba 2012	osoba 2013	osoba 2014	osoba 2010	osoba 2011	osoba 2012	osoba 2013	osoba 2014	osoba 2010	osoba 2011	osoba 2012	osoba 2013	osoba 2014	osoba 2010	osoba 2011	osoba 2012	osoba 2013	osoba 2014
	mężczyźni 15 - 19					kobiety 15 - 19					mężczyźni 55 - 59					kobiety 55 - 59				
Koluszki	735	696	650	622	592	672	649	625	588	581	861	859	857	888	865	1009	982	952	956	961
Brzeziny (obszar miejksi)	387	335	311	286	286	353	335	319	305	292	479	479	463	461	453	564	591	568	561	539
Brzeziny (obszar wiejski)	202	186	176	170	165	169	172	165	176	171	191	186	189	192	192	194	193	192	191	183
Jeżów	143	155	144	130	119	98	90	95	97	102	134	132	113	123	116	129	130	131	121	134
Rogów	175	167	173	156	135	156	136	140	123	118	176	170	186	192	177	171	184	181	183	175

Źródło: Dane GUS na lata2010-2014

3.1. Określenie grup szczególnie istotnych z punktu widzenia realizacji LSR oraz problemów odnoszących się do tych grup.

Głównymi celami LSR jest:

1. **Stworzenie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki i tworzenia miejsc pracy na obszarze LGD poprzez: rozwijanie i wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz podnoszenie kompetencji i promocja lokalnej przedsiębiorczości.**
2. **Zrównoważony rozwój obszaru LGD poprzez: rozwój infrastruktury lokalnej, wsparcie oddolnych inicjatyw lokalnych zachowujących dziedzictwo lokalne, wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój aktywności, kompetencji i życia społeczno-kulturalnego mieszkańców.**

Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych, w których udział brali przedstawiciele sektora: publicznego, gospodarczego, społecznego (w tym organizacje zajmujące się osobami niepełnosprawnymi) oraz mieszkańcy z terenu LGD, wyłoniono grupy kluczowe z punktu widzenia realizacji LSR:

-
- **Grupy defaworyzowane** – jako osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, do których skierować należy przede wszystkim działania związane z kształtowaniem i promocją postaw przedsiębiorczych, komercjalizacją usług oferty czasu wolnego, a także rozwojem infrastruktury użyteczności publicznej, w tym przede wszystkim: **osoby bezrobotne, osoby w wieku 50+, organizacje pozarządowe, w tym zajmujące się opieką osobami niepełnosprawnymi oraz mieszkańcy terenów wiejskich z miejscowości do 5 tyś. mieszkańców.**
- **Przedstawiciele trzeciego sektora**(organizacje pozarządowe, OSP, grupy nieformalne, w tym Koła Gospodyń Wiejskich, zespoły regionalne i ludowe, itp.) - będące wyrazem aktywności obywatelskiej, nośnikiem tradycji i kultury oraz podmiotami aktywnie działającymi na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego i zagwarantowania spójności społecznej obszaru.
- **Samorządy gminne** (mieszkańcy oraz władze publiczne i instytucje publiczne) - jako podmioty odpowiedzialne m.in. za rozwój infrastruktury i oferty czasu wolnego oraz jej beneficjenci, a także jako podmioty odpowiedzialne za politykę kulturalną, społeczną.
- **Przedsiębiorcy i podmioty gospodarcze, lokalni wytwórcy** - podmioty, które - rozwijając oraz dywersyfikując swoją działalność – mogą przyczynić się do przywrócenia grup defaworyzowanych na rynku pracy w obieg społeczny i gospodarczy.

Uczestnicy konsultacji społecznych, w tym przedstawiciele grup defaworyzowanych oraz uczestnicy badania ankietowego, wskazują na następujące problemy obszaru LGD:

- brak zakładów pracy zatrudniających osoby 50+,
- bezrobocie,
- zbyt mało działań i instytucji wspierających osoby bezrobotne oraz lokalnych przedsiębiorców,
- niskie dochody mieszkańców obszaru Stowarzyszenia „MROGA",
- brak wsparcia organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych,
- zbyt małe zaangażowanie mieszkańców w lokalne inicjatywy,
- uboga oferta kulturalna,
- niedostatecznie rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-turystyczna i kulturalna,
- brak spójnej promocji walorów gmin z terenu LGD.

3.2 Charakterystyka gospodarki, przedsiębiorczości, branż z potencjałem rozwojowym.

Gospodarka obszaru LGD jest kształtowana głównie przez podmioty sektora prywatnego. Na całym obszarze LGD w 2013 roku występowała zdecydowana przewaga sektora prywatnego, w którym działało, aż 96,91% wszystkich podmiotów gospodarki narodowej na terenie LGD zarejestrowanych w systemie REGON według sektorów własnościowych. W każdej gminie na obszarze LGD wyższe zatrudnienie jest w sektorze prywatnym. Najwięcej podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2013 r. na obszarze LGD to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, było ich 3919.

Na obszarze LGD w 2013 roku były 5 823 podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w systemie REGON według sektorów własnościowych**.** Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było na terenie miasta i gminy Koluszki 3 453, natomiast najmniej w gminie Jeżów 218. Najwięcej osób fizycznych, bo 1811, prowadziło działalność gospodarczą na terenie miasta i gminy Koluszki, a najmniej w gminie Jeżów 178.

Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej obszaru LGD zarejestrowane w systemie REGON według sektorów własnościowych.

Gmina	Ogółem	Sektor		Podmioty gospodarcze			
		Publiczny	Prywatny	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Spółki handlowe	Spółdzielnie	Fundacje i stowarzyszenia, organizacje społeczne
Miasto Brzeziny	1340	80	1260	1116	60	12	29
Brzeziny	463	5	458	535	32	0	16
Miasto i gmina Koluszki	3453	80	3373	1811	101	9	79
Jeżów	218	8	210	178	7	1	7
Rogów	349	7	342	279	17	2	17
Ogółem	**5823**	**180**	**5643**	**3919**	**217**	**24**	**148**

Źródło: GUS 2013 r.

W analizowanym okresie sześciu lat, liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności miała tendencję wzrostową, najniższy poziom osiągnęła w 2009 roku (1829 podmiotów), a najwyższy w roku 2014 (2010 podmiotów). Wartość ta jednak była wyższa od średniej dla województwa łódzkiego (753 w 2014 r.) oraz Polski (1 071 w 2014 r.). W tym samym okresie podobnie zachowywał się wskaźnik liczby jednostek nowo zarejestrowanych corocznie w rejestrze REGON. Wartość odnotowana w 2014 roku - 172 podmiotów - była wyższa od średniej dla kraju (93) i województwa (85). Na przestrzeni ostatnich sześciu lat wskaźnik dotyczący wyrejestrowujących się podmiotów gospodarczych zmniejszył się z poziomu 688 podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2009 roku do poziomu 371 w roku 2014. Biorąc pod uwagę liczbę podmiotów w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym LGD MROGA prezentowała się słabiej od jednostek terytorialnych wyższego rzędu. Wartość ta w 2014 roku dla LGD wynosiła 133,64 dla Polski 170, a dla województwa łódzkiego 154,5 podmiotów. W latach 2009 - 2014 trend w przypadku tego wskaźnika był pozytywny. Przeanalizowano także wskaźnik dotyczący osób fizycznych prowadzących

działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 000 ludności. W 2014 roku wynosił on 161, przy wartości dla kraju na poziomie 77 oraz dla województwa łódzkiego na poziomie 72. W analizowanym okresie można jednak odnotować powolny wzrost wartości tego wskaźnika (Tabela 10).

Tabela 10. Wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości w 2009 i 2014 roku - porównanie dla obszaru LGD MROGA, woj. łódzkiego i Polski

Obszar	Podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności		Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. ludności		Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 000 ludności	
	2009	2014	2009	2014	2009	2014
Polska	981	1 071	92	93	74	77
Województwo Łódzkie	868	735	88	85	68	72
Obszar LGD Mroga	1829	2010	203	172	150	161

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Atutem gospodarczym obszaru jest jego położenie w centralnej Polsce oraz bliskość dużych aglomeracji (Łódź, Warszawa), przebiegające przez teren LGD szlaki komunikacyjne drogowe i kolejowe oraz szybki i łatwy dostęp do dróg międzynarodowych A1 i A2, które mają wpływ na rozwoju gospodarczy terenu LGD. Głównie korzysta na tym handel oraz dystrybucja.

Według danych GUS na 2013 rok dotyczących podmiotów gospodarcze obszaru LGD wg. sekcji PKD 2007 najwięcej podmiotów jest w branży: budownictwo, handel oraz przetwórstwo przemysłowe.

Wykres 2. Podmioty gospodarcze obszaru LGD wg. sekcji PKD 2007 dla roku 2013

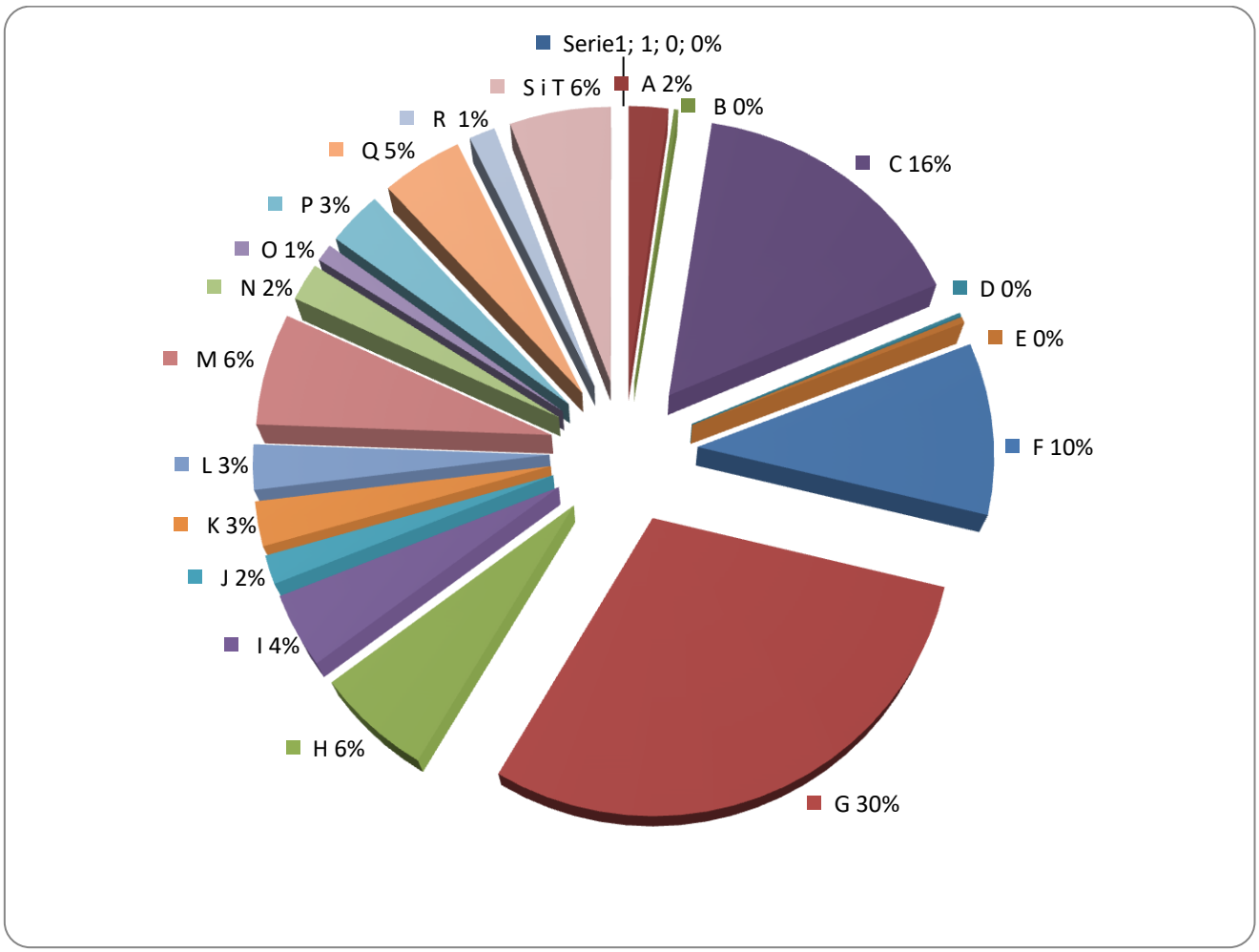

Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją
Sekcja F – Budownictwo
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
Sekcja J – Informacja i komunikacja
Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
Sekcja P – Edukacja
Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
Sekcja S i T– Pozostała działalność usługowa / Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS 2013 r.

Obszar Stowarzyszenia „MROGA" to gminy wiejskie oraz miasto o statusie gminy miejskiej. **Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LSR (obliczony jako średnia z gmin tworzących obszar LSR) za wynosi 1 071,88 zł i jest niższy od średniego dochodu podatkowego na 1 mieszkańca w województwie łódzkim, który wynosi 1 322,42 zł.** *(Źródło: http://www.mf.gov.pl)*

Na terenie LGD Stowarzyszenia „MROGA" w sektorze prywatnym jako podmioty gospodarcze zarejestrowane są również stowarzyszenia i fundacje. Podmioty te mają duży wpływ na poprawę warunków życia mieszkańców. Mimo, iż przedsiębiorczość społeczna na obszarze LGD jest dość dobrze rozwinięta, to i tak większość z wyżej wymienionych podmiotów mają niedostateczne środki finansowe na swoje inicjatywy. Dlatego też LGD będzie podejmowało działania zmierzające do poprawy funkcjonowania tych podmiotów. LGD wspierając działania przedsiębiorczości społecznej będzie miało wpływ na poprawę warunków życia mieszkańców swoich terenów.

3.3. Opis rynku pracy

Stopa bezrobocia w powiecie brzezińskim na terenie, którego położone są gminy LGD m.in.: Rogów, Jeżów, Brzeziny oraz Miasto Brzeziny wynosiła w 2013 roku 15,6 % natomiast w 2014 roku wynosiła 13.1 %. Powiat łódzki wschodni, na obszarze którego jest gmina i miasto Koluszki z terenu LGD, odnotował stopę bezrobocia w 2013 r. na poziomie 13,0 %, natomiast w 2014 r. stopa bezrobocia wynosiła 11,5 %. Stopa bezrobocia na dzień 30.06.2015 r. w powiecie brzezińskim wynosiła 12,2 %, natomiast w powiecie łódzkim wschodnim 10,8 %.

Tabela 11. Liczba bezrobotnych na obszarze LGD

Gmina	Bezrobotni zarejestrowani Stan na 31.12.2009	Bezrobotni zarejestrowani Stan na 31.12.2010	Bezrobotni zarejestrowani Stan na 31.12.2011	Bezrobotni zarejestrowani Stan na 31.12.2012	Bezrobotni zarejestrowani Stan na 31.12.2013	Bezrobotni zarejestrowani Stan na 31.12.2014
Miasto Brzeziny	847	896	882	926	919	707
Brzeziny	236	246	269	297	263	235
Koluszki	1 243	1 327	1 362	1 290	1 340	1 123
Jeżów	138	149	167	176	166	152
Rogów	241	238	271	276	253	223
Razem	**2 705**	**2 856**	**2 951**	**2 935**	**2 941**	**2 440**

Źródło: GUS 2009-2014

Tabela 12. Stopa bezrobocia na terenie LGD

Obszar	Stopa bezrobocia w % - stan na 31.12.2009	Stopa bezrobocia w % - stan na 31.12.2010	Stopa bezrobocia w % - stan na 31.12.2011	Stopa bezrobocia w % - stan na 31.12.2012	Stopa bezrobocia w % - stan na 31.12.2013	Stopa bezrobocia w % - stan na 31.12.2014
Powiat Brzeziński	12,4	14,5	15,3	16,2	15,6	13,1
Powiat Łódzki Wschodni	9,3	10,6	11,3	12,6	13,0	11,5
Woj. Łódzkie	11,9	12,2	12,9	14,0	14,1	11,8

Źródło: GUS 2009-2014

Średnia liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LGD (obliczona jako średnia arytmetyczna z gmin) w roku 2013 wynosiła 8,86 % natomiast w roku 2014 wynosiła 7,58%. W skali województwa łódzkiego średnia liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie łódzkim w roku 2013 wynosiła 9,7%, a w roku 2014 średnia wynosiła 8,1%.

Tabela 13. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach z obszaru LGD oraz województwa łódzkiego.

GMINA	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w % Stan na 31.12.2009	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w % Stan na 31.12.2010	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w % Stan na 31.12.2011	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w % Stan na 31.12.2012	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w % Stan na 31.12.2013	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w % Stan na 31.12.2014
Miasto Brzeziny	10,3	10,7	10,6	11,3	11,3	8,8
Brzeziny	7,1	7,3	7,9	8,7	7,7	6,9
Koluszki	8,3	8,8	9,0	8,6	9,0	7,6
Jeżów	6,3	6,9	7,7	8,2	7,8	7,1
Rogów	8,1	7,9	9,0	9,2	8,5	7,5
Razem obszar LGD/ średnia	**8,02**	**8,32**	**8,84**	**9,20**	**8,86**	**7,58**
Woj. Łódzkie	**7,9**	**8,1**	**8,6**	**9,5**	**9,7**	**8,1**

Źródło: Dane GUS 2009-2014

3.4 Przedstawienie działalności sektora społecznego

Na terenie Stowarzyszenia występują liczne organizacje pozarządowe. Powstające i działające z inicjatywy obywateli, w większości przypadków swoją działalność opierają na wolontariacie, jednak działają w interesie publicznym, na rzecz poprawy warunków życia oraz w celu integracji społeczności lokalnej. Są to organizacje zarejestrowane w KRS oraz wpisane w rejestrze Starostwa Powiatowego w Brzezinach i Łódzkiego Wschodniego.

Tabela 14. Liczba organizacji pozarządowych na terenie LGD według formy prawnej

Organizacje pozarządowe	Powiat Łódzki Wschodni (Gmina Koluszki)	Powiat Brzeziński (Miasto i Gmina Brzeziny, Gmina Jeżów, Gmina Rogów)
Uczniowskie Kluby Sportowe (wpisane do Ewidencji Starosty)	2	8
Kluby sportowe działające w formie stowarzyszeń (nieprowadzących działalności gospodarczej) (wpisane do Ewidencji Starosty)	4	-
Kluby sportowe wpisane do KRS	5	-
Stowarzyszenia zwykłe (wpisane do wykazu stowarzyszeń zwykłych prowadzonego w Starostwie Powiatowym)	3	9
Stowarzyszenia wpisane do KRS	26	29
Ochotnicze Straże Pożarne (wpisane do Ewidencji Starosty)	7	19
Fundacje (wpisane do Ewidencji Starosty)	3	2
Razem	**50**	**67**

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego Łódź Wschód oraz Brzezińskiego.

Ponadto na obszarze LGD aktywną działalność na rzecz swojej społeczności lokalnej prowadzą koła gospodyń wiejskich, koła wędkarskie, koła pszczelarskie, koła łowieckie, orkiestry i kapele ludowe, rady sołeckie, rady osiedlowe. Podobnie jak stowarzyszenia promują kulturę, produkty regionalne i folklor, skupiają się na aktywizacji społeczeństwa na obszarach wiejskich. Duży wkład w integrację społeczności lokalnej mają kluby sportowe. Zachęcają do zdrowego trybu życia, rozwijają i kształcą ale przede wszystkim integrują dzieci i młodzież ze środowisk wiejskich.

Różnorodność i ilość funkcjonujących organizacji świadczy o rozwiniętym kapitale społecznym obszaru. Działania tych grup integrują mieszkańców, uczą i zachęcają do aktywności społecznej, kulturalnej i sportowej. Organizacje te wielokrotnie były inicjatorami imprez i wydarzeń kulturalnych. Biorą one aktywnie udział w wydarzeniach organizowanych przez członkowskie JST oraz LGD „MROGA". Równocześnie dążą oddolnie do odnawiania i tworzenia nowych lokalnych centrów kultury, domów ludowych, placów zabaw, boisk. Mając taki potencjał społeczny na swoim terenie celem Stowarzyszenia „MROGA" powinno być wsparcie rozwoju infrastruktury lokalnej, aktywizacja mieszkańców do oddolnych inicjatyw lokalnych oraz dalszy rozwój życia społeczno-kulturalnego na swoim obszarze.

Prawidłowe funkcjonowanie sektora społecznego przyczynia się bowiem do rozwoju regionu, jego kultury, zwiększenia integracji społecznej, a także rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i jego świadomości.

3.5 Problemy społeczne obszaru LGD

Do największych problemów na obszarze LGD można zaliczyć: ubóstwo, bezrobocie, choroby i niepełnosprawność. O skali tego problemu można wnioskować m.in. na podstawie danych statystycznych GUS z 2014 roku (brak danych GUS z roku 2013 i 2015) na podstawie przyznanych decyzji o wsparciu pomocy społecznej mieszkańców LGD. Analizując dane powiatowe z Powiatu Łódzkiego Wschodniego i Brzezińskiego widzimy, że ok. 4% mieszkańców LGD korzysta z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, następnym powodem są: bezrobocie ponad 3% oraz niepełnosprawność i choroby ponad 2%. Na obszarze Stowarzyszenia „MROGA" działają placówki zajmujące się osobami niepełnosprawnymi oraz ich rodzinami. Są to Warsztaty Terapii Zajęciowej "Blisko Ciebie" przy Stowarzyszeniu Rodziców i Opiekunów Dzieci Niepełnosprawnych „Naszym Dzieciom" w Brzezinach, Warsztat Terapii Zajęciowej w Koluszkach przy Stowarzyszeniu na Rzecz Osób Niepełnosprawnych "Razem", Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Koluszkach oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Koluszkach. Placówki te wykonują rehabilitację fizyczną, społeczną i zawodową wśród swoich niepełnosprawnych podopiecznych. Stowarzyszenie „Razem" w Koluszkach w ramach którego działają Warsztaty Terapii Zajęciowej, mają pod swoją opieką 50 niepełnosprawnych osób oraz

członków ich rodzin z Miasta i Gminy Koluszki (powiat łódzki wschodni) oraz 1 osoba z powiatu tomaszowskiego. Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Koluszkach prócz opieki rodzinami i dziećmi niepełnosprawnymi, opiekuje się również dziećmi i młodzieżą ze środowisk marginalnych. W swoich strukturach posiada 50 członków (opiekunów) dzieci i osób niepełnosprawnych oraz opiekuje się 100 niepełnosprawnych. Natomiast Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Koluszkach zapewnia edukacje dla osób od 0-25 roku życia i opiekuje się 84 niepełnosprawnymi osobami. Stowarzyszenie „Naszym Dzieciom" w Brzezinach posiada 86 członków (są to rodzice, opiekunowie osób niepełnosprawnych) oraz opiekuje się ok. 100 osób niepełnosprawnych (w tym 30 osób z WTZ Brzeziny). Są to dane według stanu na koniec III kwartału 2015 r. – pochodzące od Stowarzyszeń z Brzezin i Koluszek .Z konsultacji społecznych wynika, że liczba osób którymi opiekują się wyżej wymienione organizacje i placówki z roku na rok wzrasta i tak np. Stowarzyszenie „Naszym Dzieciom" w roku 2011 posiadało 60 członków i opiekowało się 75 osobami niepełnosprawnymi, w tym 25 osób z WTZ Brzeziny. Skalę pozostałych powodów przyznania pomocy na podstawie decyzji mieszkańcom obszaru LGD przedstawia tabela poniżej.

Tabela 15. Ilość osób korzystających z pomocy społecznej na podstawie decyzji w 2014 roku wg powodu przyznania pomocy

Jednostka terytorialna	**Powiat Łódzki Wschodni**	**Powiat Brzeziński**	**Ogółem**	**Udział % korzystających z pomocy w stosunku do ogółu mieszkańców LGD wg powodów przyznania pomocy**
Powody przyznania pomocy (na podstawie decyzji)	**Ilość osób korzystających z pomocy społecznej w 2014**	**Ilość osób korzystających z pomocy społecznej w 2014**		
ubóstwo	**1117**	**841**	**1958**	**3,9**
sieroctwo	1	0	1	0,001
bezdomność	23	27	50	0,1
potrzeba ochrony macierzyństwa	210	44	254	0,51
bezrobocie	**1020**	**554**	**1574**	**3,1**
niepełnosprawność	**674**	**409**	**1083**	**2,2**
długotrwała lub ciężka choroba	**756**	**291**	**1047**	**2,1**
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	576	563	619	1,2
przemoc w rodzinie	19	6	25	0,05
potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
alkoholizm	166	92	258	0,5
narkomania	0	2		
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	51	20	71	0,14
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	1	0	1	0,001
zdarzenie losowe	15	6	21	0,04
sytuacja kryzysowa	4	44	48	0,1
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Dane GUS 2014 r.

Zdiagnozowane podczas konsultacji społecznych problemy dotyczące miejscowej infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej i kulturalnej oraz wciąż ubogiej oferty kulturalnej mają duży wpływ na jakość oraz warunki życia mieszkańców z obszaru LGD. Podczas prac nad LSR do biura LGD wpłynęło 180 pomysłów realizacji projektów (fiszek projektowych) w których większość to pomysły na realizację przedsięwzięć dotyczących infrastruktury turystyczno – rekreacyjnej, kulturalnej oraz aktywizacji i integracji społeczności lokalnej. Analizując zaplecze infrastruktury rekreacyjno-turystycznej i kulturalnej obszaru Stowarzyszenia „MROGA" wiemy, że rolę ośrodków kultury najczęściej pełnią świetlice wiejskie przy OSP oraz biblioteki publiczne miejskie i gminne. Na obszarze LGD znajdują się tylko 3 ośrodku kultury, w tym jeden prowadzący działalność kinową. Poniższa tabela przedstawia wyposażenie gmin LGD w placówki biblioteczne, ośrodki kultury, kina.

Tabela 16. Miejsca – ośrodki kultury na terenie Stowarzyszenia „MROGA" w latach 2012 - 2014

Gmina	Ośrodek Kultury	Biblioteka	Świetlica	Kino
Miasto Brzeziny	1	1	0	0
Brzeziny	0	3	4	0
Miasto i Gmina Koluszki	1	3	3	1
Jeżów	1	1	2	0
Rogów	0	1	3	0

Źródło: Dane GUS na lata 2012-2014 oraz dane Stowarzyszenia „MROGA".

3.6. Dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru LGD

Diagnoza obszaru Stowarzyszenia potwierdza wewnętrzną spójność gmin z terenu LGD. Gminy wchodzące w skład LGD cechuje występowanie wielu elementów wspólnych, zarówno w odniesieniu do posiadanych zasobów, jak i potrzeb oraz oczekiwań, co stanowi o szczególnej specyfice tego terenu, będącą jednocześnie podstawą do podjęcia decyzji o przygotowaniu jednolitej strategii rozwoju. O spójności obszaru decyduje w znacznej mierze wiejski charakter gmin, ukształtowanie powierzchni i budowa geologiczna oraz posiadanie licznych miejsc o atrakcyjnych walorach historycznych, przyrodniczo-krajobrazowych oraz licznych szlakach rowerowych, konnych i pieszych. Położenie LGD koncentruje się w pobliżu wielu ośrodków miejskich oraz terenów o znaczących walorach historycznych. Bogata historia tych ziem oraz rozmaitość form aktywności dawnych i obecnych mieszkańców znacząco wpłynęła na rozwój społeczno-gospodarczy, składając się na całokształt dziedzictwa kultury materialnej i niematerialnej. Na obszarze LGD znajdują się liczne dobrze zachowane stare budynki, kościoły, domy z kamienia, pomniki, cmentarze, mogiły i kapliczki.

Infrastruktura społeczna na obszarze LGD jest dość dobrze rozwinięta. Mieszkańcy każdej gminy mają zapewnioną opiekę zdrowotną, dostęp do edukacji: podstawowej, gimnazjalnej oraz ponadgimnazjalnej. Ponadto na obszarze LGD działają organizacje pozarządowe, które odgrywających niebagatelną rolę w życiu kulturalnym gmin. Do najważniejszych z nich należą ochotnicze straże pożarne, koła gospodyń wiejskich, koła łowieckie oraz stowarzyszenia.

Niekorzystnym czynnikiem zdiagnozowanym podczas konsultacji społecznych, występującym na obszarze LGD jest brak wsparcia organizacji społecznych. Organizacji, które mają ogromny wpływ na poprawę jakości życia oraz integrację mieszkańców z terenu LGD. Podczas konsultacji mieszkańcy duży nacisk kładli na problem braku wsparcia organizacji pozarządowych, w tym również działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz zbyt mało działań i instytucji wspierających osoby bezrobotne, osoby 50+oraz lokalnych przedsiębiorców. Wciąż niewystarczające jest również wyposażenie terenów z obszaru LGD w infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną i kulturalną służącą integracji społecznej.

Obok zdiagnozowanych problemów obszaru LGD należy zwrócić uwagę na zasoby oraz potencjał tych terenów. Gminy należące do Stowarzyszenia „MROGA" posiadają bogate zasoby: naturalne (Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, Obszary Chronionego Krajobrazu, czysta rzeka Mroga, tereny lesiste, pomniki przyrody, źródełka), historyczne (w historii Miasta Brzezin najstarsza wiadomość o osadzie pochodzi z 1139 r.), kulturowe, bogactwo kulinarne (26 produktów wpisanych na Listę Produktów Tradycyjnego Pochodzenia i 14 czekających na wpis na listę) oraz ludzkie, bez których wiele działań prowadzonych przez LGD byłaby niemożliwa.

Potencjałem obszaru LGD jest dość dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna. Do głównych szlaków komunikacyjnych należą drogi oraz linie kolejowe. Sieć dróg jest silnie rozbudowana, co pozwala na sprawne przemieszczanie się nie tylko w obrębie gmin, ale także umożliwia swobodny dojazd do większych miast. Na terenie Koluszek znajduje się jeden z największych w Polsce węzłów kolejowych. W gminie Rogów jest także kolejka wąskotorowa, będąca jedyną taką atrakcją w województwie i jedną z nielicznych w kraju.

Wszystkie gminy są w 100% zelektryfikowane. Przez obszar LGD przebiegają linie energetyczne wysokiego napięcia oraz terenowa sieć elektroenergetyczna z lokalnymi stacjami transformatorowymi. Koluszki są jedyną gminą posiadającą sieć gazową. Poziom zwodociągowania jest zróżnicowany w zależności od gminy. W gminach nie ma systemu kanalizacji, choć niektóre obiekty posiadają małe oczyszczalnie ścieków. Sporadycznie natomiast występują biologiczne oczyszczalnie ścieków. W Brzezinach i Koluszkach znajdują się punkty zlewne, do których dowożone są ścieki z terenu gmin. Stan wielu zbiorników na nieczystości bytowe jest niezadowalający. Rozwiązanie stanowić mogą oczyszczalnie i kanalizacja w zwartej zabudowie oraz przydomowe, ekologiczne oczyszczalnie na terenie rozproszonym. Każda z gmin posiada własny Plan Zagospodarowania Odpadów, przewidujący system ograniczania zanieczyszczeń w gminach, segregację odpadów oraz szerokie programy edukacyjne. Na terenie LGD znajdują się trzy eksploatowane składowiska komunalne (w gminach Jeżów, Brzeziny, Koluszki).

Ogólny stan środowiska naturalnego jest dobry, a na terenie LGD znajdują się liczne obszary chronione oraz występują liczne pomniki przyrody i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, odznaczające się różnorodnością fauny i flory, co przesądza o atrakcyjności regionu z punktu widzenia rozwoju turystyki i rekreacji.

Rozdział IV. Analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi element porządkowania danych wyjściowych, zbierania i podsumowania opinii lokalnych społeczności oraz narzędzie wspierające wybór kierunków rozwoju dla obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju.
Opracowanie analizy SWOT zostało wykonane w oparciu o:

- wyniki konsultacji społecznych przeprowadzanych w okresie sierpień – grudzień 2015r. w badaniu uczestniczyli przedstawiciele wszystkich sektorów: publicznego, gospodarczego, społecznego oraz mieszkańcy.
- dokumenty planistyczne jednostek samorządu terytorialnego z terenu objętego LSR,
- dane statystyczne GUS, PUP w Brzezinach i PUP w Koluszkach oraz dane z jednostek samorządów terytorialnych znajdujących się na terenie objętym LSR;
- Strategię Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020.

Wyniki analizy SWOT opracowano przy użyciu narzędzi statystycznych. Wybrano odpowiedzi powtarzające się najczęściej, uwzględniając tego typu dane zawarte w dokumentach planistycznych jednostek samorządu terytorialnego: gminy i miasta Brzeziny, gmin: Jeżów, Koluszki i Rogów.

Analiza SWOT jest jedną z technik wspomagających porządkowanie danych i informacji wykorzystywaną powszechnie w uspołecznionym procesie planowania. Polega ona na ocenie szans i zagrożeń procesu rozwoju w kontekście własnych atutów (silnych stron) i słabości. Nazwa SWOT pochodzi od pierwszych liter w angielskich słowach: Strenghts – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse / możliwości, Threats – zagrożenia. Należy przy tym zaznaczyć, że silne i słabe strony to cechy obszaru LGD, na które mieszkańcy, władze i wszystkie działające podmioty, instytucje i firmy mogą mieć wpływ. Szansei zagrożenia to sytuacje zewnętrzne, niezależne od woli podmiotów i osób z obszaru LGD, które jednak jeżeli wystąpią mogą mieć wpływ na to co będzie się działo (odpowiednio: pozytywny – SZANSE, negatywny – ZAGROŻENIA).Analiza SWOT stanowi element porządkowania danych wyjściowych, zbierania i podsumowania opinii lokalnych społeczności oraz narzędzie wspierające wybór kierunków rozwoju dla obszaru objętego lokalną strategią rozwoju.

O ostatecznym kształcie analizy SWOT zadecydowały konsultacje społeczne przeprowadzone wśród przedstawicieli sektorów: społecznego, gospodarczego, publicznego oraz wśród mieszkańców obszaru Stowarzyszenia „MROGA”, bowiem w budowie LSR zasadą jest oddolny charakter tworzenia tego dokumentu będącego dla LGD podstawowym narzędziem zarządzania.

4.1. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Położenie w centralnej Polsce oraz bliskość dużych aglomeracji (Łódź, Warszawa). 2. Dogodne położenie komunikacyjne na przecięciu dróg krajowych i międzynarodowych A1 i A2 oraz szlaków kolejowych. 3. Dobra sieć dróg, istnienie szlaków komunikacyjnych. 4. Bardzo dobre połączenie kolejowe – węzeł Koluszki. 5. Tereny rekreacyjne, szlaki rowerowe, konne i piesze. 6. Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, Obszary Chronionego Krajobrazu oraz czysta rzeka Mroga. 7. Rozległe tereny leśne, liczne źródełka i pomniki przyrody. 8. Dobrze zachowane stare budynki, kościoły, domy z kamienia, pomniki, cmentarze, mogiły i kapliczki. 9. Unikalna w skali kraju i jedyna w województwie kolejka wąskotorowa w Rogowie 10. Duża liczba zidentyfikowanych i wpisanych na Listę Produktów Tradycyjnego potraw kuchni regionalnej. 11. Aktywnie działające organizacje społeczne , w tym organizacje opiekujące się osobami niepełnosprawnymi. 12. Grupy ludzi aktywnych i wykształconych, w tym członkowie KGW, OSP oraz wiele osób 50+, gotowych do podjęcia działań na rzecz swojego regionu. 13. Czyste środowisko. 14. Brak dużych zakładów produkcyjnych.	1. Trudne warunki życia mieszkańców, ubożenie społeczeństwa, niska aktywność społeczna. 2. Brak instytucji wspierających organizacje społeczne (w tym zajmujących się osobami niepełnosprawnymi). 3. Niewystarczająca aktywizacja osób bezrobotnych oraz niewiele instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości. 4. Brak zakładów pracy nastawionych na zatrudnianie nowych pracowników, w tym osób 50+ 5. Mała aktywność mieszkańców z terenu LGD. 6. Brak lidera wśród lokalnej społeczności do podejmowania działań na rzecz integracji społeczności lokalnej. 7. Słabo rozwinięta i niewystarczająca infrastruktura turystyczno-rekreacyjna i kulturalna na obszarze LGD. 8. Brak oferty, która uwzględniałaby ożywienie istniejących szlaków rowerowych, konnych i pieszych na obszarze LGD. 9.Słaba promocja obszaru LGD. 10. Niedostateczna oferta mająca wpływ na rozwój życia kulturalnego na obszarze LGD.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
1. Bliskość rynków Łodzi i Warszawy jest szansą pozyskania odbiorców na produkty oferowane przez gminy. 2. Możliwość wykorzystania posiadanych zasobów historycznych, przyrodniczych i gmin. 3. Możliwość zaangażowania środków zewnętrznych (z UE) dla rozwoju gmin z obszaru LGD. 4. Wzrost zainteresowania mieszkańców dużych aglomeracji środowiskiem wiejskim m.in. aktywną turystyką weekendową. 5. Wzrost zainteresowania lokalnymi produktami tradycyjnego pochodzenia. 6. Otwartość wielu mieszkańców i gotowość do zmian.	1. Niestabilność przepisów prawa. 2. Brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych przez organizacje społeczne 3. Perspektywa wygaśnięcia dotacji z UE. 4. Słaba i niewystarczająca promocja istniejących zasobów obszaru LGD. 5. Trudności w zmianie mentalności ludzi i pobudzenia ich do aktywnego udziału w realizacji zamierzeń projektu. 6. Obawa przed zmianami wśród mieszkańców LGD.

Wnioski

Analiza SWOT została wykonana wielowarstwowo. Wykorzystano strategie rozwoju gmin oraz wyniki konsultacji społecznych przeprowadzonych wśród mieszkańców. Pierwszy wniosek, jaki się nasuwa, to daleko idąca zbieżność wyników wywiadów społecznych z treściami dokumentów. Oznacza to, że społeczeństwo zna swój region i jednocześnie identyfikuje się z nim. Te same atuty postrzegane są przez społeczeństwo, jak i przez planistów. Dotyczy to głównie zasobów przyrodniczych obszaru i jego położenia geograficznego. W tym miejscu należałoby zauważyć, iż tego rodzaju walory bezpośrednio sugerują wykorzystanie tych zasobów. Bliskość Aglomeracji Łódzkiej i Warszawskiej wskazuje, iż na terenie można podejmować działania w kierunku rozwoju turystyki. Tego typu działalność jest szansą na dywersyfikację źródeł utrzymania mieszkańców obszarów wiejskich. Jednak ze względu na dużą konkurencję w tym zakresie należałoby zadbać o kapitał społeczny, tzn. podjąć działania w celu wykreowania postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, tworzyć i wspierać istniejące mikroprzedsiębiorstwa oraz zachęcać podmioty gospodarcze do stosowania nowoczesnych technologii. Kolejnym istotnym walorem docenianym przez społeczeństwo są zasoby naturalne: Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, czysta rzeka Mroga oraz rozległe tereny leśne. Mogłyby one zostać lepiej wykorzystane w celu przeciwdziałania bezrobociu i ukrytemu bezrobociu na wsi. Mała rentowność produkcji rolnej, przy jednoczesnym posiadaniu bogatych walorów naturalnych, wskazują na konieczność dywersyfikacji źródeł dochodów mieszkańców obszaru Stowarzyszenia „MROGA”. Korzyści ekonomiczne płynące z tego typu

skojarzeń gospodarczych pozwoliłyby na niwelowanie zagrożenia wynikającego z pogłębiających się różnic w dochodach poszczególnych grup społecznych głównie między ludnością wiejską i miejską.

Ważnym walorem omawianego obszaru są zasoby historyczne i naturalne. Na obszarze LGD znajdują się liczne zabytki, muzea, szlaki: historyczne, kulturowe oraz kulinarne mające duży wpływ na atrakcyjność naszych terenów. Dają szansę na wzrost zainteresowania nimi gości, głównie mieszkańców Łodzi i Warszawy, gdzie istnieje moda na aktywny wypoczynek oraz zdrową żywność. Do tego jednak konieczne są: promocja obszaru Stowarzyszenia „MROGA", organizacja imprez kulturalnych, promocja obszaru LGD oraz wykreowanie produktu turystycznego opartego na posiadanych zasobach: historycznych, naturalnych oraz kulturowych.
Obszarami wymagającymi wsparcia w ramach LSR są: zachowanie dziedzictwa lokalnego, wzmocnienie kapitału społecznego, w tym wykorzystanie rozwiązań innowacyjnych i wspieranie partycypacji społeczności lokalnej w realizacji LSR oraz podnoszenie kompetencji osób z obszaru LGD w powiązaniu z zakładaniem działalności gospodarczej, rozwojem przedsiębiorczości lub dywersyfikacją źródeł dochodu, w szczególności osób bezrobotnych, osób 50+, organizacji pozarządowych, w tym zajmujących się opieką nad osobami niepełnosprawnymi oraz mieszkańców terenów wiejskich z miejscowości do 5 tyś. mieszańców.

Mając na uwadze poszczególne sfery wsparcia w ramach RLKS, nasuwają się następujące wnioski:
- z przeprowadzonej analizy widać, że obszar Stowarzyszenia „MROGA" jest geograficznie i przyrodniczo przystosowany do wspierania działań związanych z wyposażaniem tego terenu w infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną oraz kulturalną;
- rozwój ogólnodostępnej infrastruktury kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej wpłynie korzystnie na jakość życia na obszarze Stowarzyszenia „MROGA" i umożliwi większą integrację mieszkańców,
- atrakcyjne przyrodniczo tereny należy wykorzystać do budowania wspólnej oferty promującej obszar LGD;
- należy wesprzeć lokalną przedsiębiorczość, zarówno istniejące podmioty gospodarcze jak i te które powstaną w przyszłości,
- należy wesprzeć powrót na rynek pracy osoby bezrobotne oraz osoby 50+ zamieszkujące tereny LGD;
- należy wesprzeć organizacje pozarządowe, w tym zajmujące się opieką osobami niepełnosprawnymi, mające duży wpływ na poprawę życia mieszkańców obszaru LGD;
- należy wesprzeć mieszkańców obszarów wiejskich z terenu LGD;
- duże wyzwanie, a zarazem szansę stanowi pozyskiwanie w niełatwej konkurencji środków europejskich, które może przyczynić się do wzrostu absorpcji tych środków na obszarze Stowarzyszenia „MROGA" i polepszenia życia lokalnej społeczności.

Aby powyższe postulaty mogły zostać spełnione, niezbędny jest aktywizacja oraz wzrost integracji społeczności lokalnej wokół wspólnych celów.

4.2. Odniesienie analizy SWOT do diagnozy przedstawia Tabela 17

Analiza SWOT została opracowana przy wykorzystaniu metod partycypacji społecznej opisanych w tabeli 6. (Rozdział II. str. 12).w oparciu o dokumenty strategiczne lokalnych samorządów oraz wyniki konsultacji społecznych z przedstawicielami wszystkich sektorów: publicznego, gospodarczego, społecznego oraz mieszkańcami obszaru LGD.

Rozdział V. Cele i wskaźniki

Cele ogólne, szczegółowe oraz przedsięwzięcia LSR są wynikiem analizy SWOT przeprowadzonej na spotkaniach konsultacyjnych. Są one również wynikiem diagnozy problemów, grup docelowych, obszarów interwencji oraz ustaleń priorytetów działania Stowarzyszenia „MROGA" w stosunku do środków jakimi dysponuje Stowarzyszenie. Analizy problemów dokonano z uwzględnieniem kwestii społecznych, geograficznych, branżowych i instytucjonalnych .Cele i przedsięwzięcia zaplanowane do osiągnięcia i realizacji są adekwatne do diagnozy obszaru LGD. Matrycę logiczną powiązań obszaru ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników przedstawia tabela 18.

Etapy formułowania celów:

1. Gromadzenie propozycji:

propozycje zgłaszane przez mieszkańców	opinie liderów społecznych	rozmowy z kluczowymi osobami i instytucjami

2. Selekcja celów:

eliminacja celów	eliminacja celów, obiektywnie niemożliwych do osiągnięcia	agregacja celów

3. Hierarchizacja celów.

Tabela nr 17. Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności Stowarzyszenia „MROGA" oraz analizy SWOT.

Mocne strony *(STRENGHTS)*	Odniesienie do diagnozy	Słabe strony *(WEAKNESSES)*	Odniesienie do diagnozy
S.1 Położenie w centralnej Polsce oraz bliskość dużych aglomeracji (Łódź, Warszawa).	Obszar LGD	**W.1** Trudne warunki życia mieszkańców, ubożenie społeczeństwa, niska aktywność społeczna.	Rozdz. III.3.5 Problemy społeczne obszaru LGD
S.2 Dogodne położenie komunikacyjne na przecięciu dróg krajowych i międzynarodowych A1 i A2 oraz szlaków kolejowych.	Rozdz. III.3.2 Charakterystyka gospodarki, przedsiębiorczości, branż z potencjałem rozwojowym.	**W.2** Brak instytucji wspierających organizacje społeczne (w tym zajmujących się osobami niepełnosprawnymi).	Rozdz. III.3.5 Problemy społeczne obszaru LGD
S.3 Dobra sieć dróg, istnienie szlaków komunikacyjnych.	Rozdz. III.3.2 Charakterystyka gospodarki, przedsiębiorczości, branż z potencjałem rozwojowym.	**W.3** Niewystarczająca aktywizacja osób bezrobotnych oraz niewiele instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości.	*Zgłoszono podczas otwartych spotkań informacyjno – konsultacyjnych*
S.4 Bardzo dobre połączenie kolejowe – węzeł Koluszki.	Rozdz. III.3.2 Charakterystyka gospodarki, przedsiębiorczości, branż z potencjałem rozwojowym.	**W.4** Brak zakładów pracy nastawionych na zatrudnianie nowych pracowników, w tym osób 50+	*Zgłoszono podczas otwartych spotkań informacyjno – konsultacyjnych*
S.5 Tereny rekreacyjne, szlaki rowerowe, konne i piesze.	Rozdz. III.3.6 Dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru LGD	**W.5**Mała aktywność mieszkańców z terenu LGD.	*Zaobserwowano podczas spotkań informacyjno - konsultacyjnych*
S.6 Park Krajobrazowy Wzniesień Łódzkich, Obszary Chronionego Krajobrazu oraz czysta rzeka Mroga.	Rozdz. III.3.6 Dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru LGD	**W.6** Brak lidera wśród lokalnej społeczności do podejmowania działań na rzecz integracji społeczności lokalnej.	*Zaobserwowano podczas spotkań informacyjno - konsultacyjnych*
S.7 Rozległe tereny leśne, liczne źródełka i pomniki przyrody.	Rozdz. III.3.6 Dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru LGD	**W.7**Słabo rozwinięta i niewystarczająca infrastruktura turystyczno-rekreacyjna i kulturalna na obszarze LGD.	*Zgłoszono podczas otwartych spotkań informacyjno – konsultacyjnych*
S.8 Dobrze zachowane stare budynki, kościoły, domy z kamienia, pomniki, cmentarze, mogiły i kapliczki.	Rozdz. III.3.6 Dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru LGD	**W.8**Brak oferty, która uwzględniałaby ożywienie istniejących szlaków rowerowych, konnych i pieszych na obszarze LGD.	*Zgłoszono podczas otwartych spotkań informacyjno – konsultacyjnych*
S.9 Unikalna w skali kraju i jedyna w województwie kolejka wąskotorowa w Rogowie	Rozdz. III.3.6 Dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru LGD	**W.9**Słaba promocja obszaru LGD.	*Zgłoszono podczas otwartych spotkań informacyjno – konsultacyjnych*

S.10 Duża liczba zidentyfikowanych i wpisanych na Listę Produktów Tradycyjnego potraw kuchni regionalnej.	Rozdz. III.3.6 Dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru LGD	**W.10**Niedostateczna oferta mająca wpływ na rozwój życia kulturalnego na obszarze LGD.	*Zgłoszono podczas otwartych spotkań informacyjno – konsultacyjnych*
S.11 Aktywnie działające organizacje społeczne , w tym organizacje opiekujące się osobami niepełnosprawnymi.	Rozdz. III.3.6 Dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru LGD	-	-
S.12 Grupy ludzi aktywnych i wykształconych, w tym członkowie KGW, OSP oraz wiele osób 50+, gotowych do podjęcia działań na rzecz swojego regionu.	Rozdz. III.3.6 Dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru LGD	-	-
S.13 Czyste środowisko.	Rozdz. III.3.6 Dziedzictwo przyrodnicze, historyczne i kulturowe obszaru LGD	-	-
S.14 Brak dużych zakładów produkcyjnych.	Rozdz. III.3.2 Charakterystyka gospodarki, przedsiębiorczości, branż z potencjałem rozwojowym.	-	-
Szanse *(OPORTUNITIES)*	**Odniesienie do diagnozy**	**Zagrożenia *(THREATS)***	**Odniesienie do diagnozy**
O.1 Bliskość rynków Łodzi i Warszawy jest szansą pozyskania odbiorców na produkty oferowane przez gminy.	*Przedstawione szanse wynikają z analizy trendów przedstawionych w diagnozie społeczno-gospodarczej obszaru LGD oraz ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju 2009-2015 lub zostały zgłoszone podczas spotkań informacyjno – konsultacyjnych.*	**T.1**Niestabilność przepisów prawa.	*Przedstawione zagrożenia wynikają z analizy trendów przedstawionych w diagnozie społeczno-gospodarczej obszaru LGD oraz ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju 2009-2015 lub zostały zgłoszone podczas spotkań informacyjno – konsultacyjnych.*
O.2 Możliwość wykorzystania posiadanych zasobów historycznych, przyrodniczych i gmin.		**T.2**Brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych przez organizacje społeczne.	
O.3 Możliwość zaangażowania środków zewnętrznych (z UE) dla rozwoju gmin z obszaru LGD.		**T.3**Perspektywa wygaśnięcia dotacji z UE.	
O.4 Wzrost zainteresowania mieszkańców dużych aglomeracji środowiskiem wiejskim m.in. aktywną turystyką weekendową.		**T.4**Słaba i niewystarczająca promocja istniejących zasobów obszaru LGD.	
O.5 Wzrost zainteresowania lokalnymi produktami tradycyjnego pochodzenia.		**T.5** Trudności w zmianie mentalności ludzi i pobudzenia ich do aktywnego udziału w	

		realizacji zamierzeń projektu.	
O.6 Otwartość wielu mieszkańców i gotowość do zmian.		**T.6**Obawa przed zmianami wśród mieszkańców LGD.	

Tabela 18. Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny I	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Brak zakładów pracy nastawionych na zatrudnienie nowych pracowników, w tym osób 50+osób Niewystarczająca aktywizacja osób bezrobotnych oraz niewiele instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości.	**1.0 Stworzenie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki i tworzenie miejsc pracy na obszarze LGD**	**1.1. Rozwój i wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców.**	P.1.1.1.Zakładanie nowych działalności gospodarczych.	- Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa. - Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa ukierunkowanego na innowacje.[1]	- liczba osób samozatrudnionych (ogółem); - liczba osób samozatrudnionych z grup defaworyzowanych; - liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem); - liczba utworzonych miejsc pracy przez osoby z grup defaworyzowanych;	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na obszarze LGD w przeliczeniu na 10 tyś. mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LGD.	Niestabilność przepisów prawa. Perspektywa wygaśnięcia dotacji z UE. Trudności w zmianie mentalności ludzi i pobudzenia ich do aktywnego udziału w realizacji zamierzeń projektu.
			P.1.1.2.Rozwijanie istniejących działalności gospodarczych.	- Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa - Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa ukierunkowanego na innowacje.			

[1] Przez innowacje rozumie się wdrożenie nowego na danym obszarze lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych bądź kulturowych na poziomie całej LGD.

		1.2.Podnoszenie kompetencji i promocja lokalnej przedsiębiorczości.	P.1.2.1.Promocja lokalnej przedsiębiorczości.	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projekt współpracy międzynarodowy.	- liczba podmiotów gospodarczych zaangażowanych w promocję przedsiębiorczości;		Słaba i niewystarczająca promocja istniejących zasobów obszaru LGD.
			P.1.2.2. Pobudzanie przedsiębiorczości mieszkańców.	Liczba spotkań informacyjno – konsultacyjnych LGD z mieszkańcami.	- liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane;		
			P.1.2.3. Podnoszenie kompetencji osób zakładających nowe działalności gospodarcze oraz prowadzących działalność gospodarczą.	Liczba szkoleń.	- liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych; -liczba osób przeszkolonych (w tym liczba osób z grup defaworyzowanych);		
Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	**Cel ogólny II**	**Cele szczegółowe**	**Planowane przedsięwzięcia**	**Produkty**	**Rezultaty**	**Oddziaływanie**	**Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników**

Słabo rozwinięta i niewystarczająca infrastruktura turystyczno-rekreacyjna i kulturalna na obszarze LGD.	**2.0 Zrównoważony rozwój obszaru LGD**	**2.1. Rozwój infrastruktury lokalnej.**	P.2.1.1. Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej.	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Liczba podmiotów działających w sferze kultury które otrzymały wsparcie w ramach LSR.	- liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej - liczba osób odwiedzających zabytki i obiekty	Procentowy wzrost poprawy jakości i warunków życia mieszkańców na obszarze LGD.	Niestabilność przepisów prawa. Brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych przez organizacje społeczne. Perspektywa wygaśnięcia dotacji z UE. Trudności w zmianie mentalności ludzi i pobudzenia ich do aktywnego udziału w realizacji zamierzeń projektu. Słaba i niewystarczająca promocja istniejących zasobów obszaru LGD.
Trudne warunki życia mieszkańców, ubożenie społeczeństwa, niska aktywność społeczna. Brak instytucji wspierających organizacje społeczne (w tym zajmujących się osobami niepełnosprawnymi). Mała aktywność mieszkańców z terenu LGD. Słaba promocja obszaru LGD.		**2.2. Wsparcie oddolnych inicjatyw lokalnych zachowujących dziedzictwo lokalne.**	P.2.2.1.Działania wspierające inicjatywy mieszkańców i organizacji	Liczba zrealizowanych działań wspierających inicjatywy mieszkańców i organizacji. Liczba zrealizowanych przez LGD działań wspierających inicjatywy mieszkańców i organizacji	- liczba osób uczestniczących w oddolnych inicjatywach - liczba uczestników działań aktywizujących i integrujących		
			P.2.2.2.Działania na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnej	Liczba zrealizowanych działań aktywizujących i integrujących społeczność lokalną, LGD			
			P.2.2.3.Promocja obszaru LGD	Ilość przedsięwzięć promujących obszar LGD. Ilość przedsięwzięć promujących obszar LGD zrealizowanych przez LGD.	- liczba odbiorców działań promocyjnych		

			P.2.2.4. Zachowanie i promocja dziedzictwa historycznego, kulturowego oraz przyrodniczego obszaru LGD	Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przez LGD.	- liczba odbiorców działań dotyczących zachowania dziedzictwa lokalnego		Trudności w zmianie mentalności ludzi i pobudzenia ich do aktywnego udziału w realizacji zamierzeń projektu. Obawa przed zmianami wśród mieszkańców LGD.
Brak lidera wśród lokalnej społeczności do podejmowania działań na rzecz integracji społeczności lokalnej. Brak oferty, która uwzględniałaby ożywienie istniejących szlaków rowerowych, konnych i pieszych na obszarze LGD. Niedostateczna oferta mająca wpływ na rozwój życia kulturalnego na obszarze LGD.		**2.3. Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój aktywności, kompetencji i życia społeczno-kulturalnego mieszkańców.**	P.2.3.1.Promocja i tworzenie warunków do aktywnego trybu życia mieszkańców LGD	Liczba Wydarzeń zrealizowanych przez LGD Liczba przygotowanych projektów współpracy.	- liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne - liczba osób aktywnie wypoczywających na terenie LGD		
			P.2.3.2.Działania służące podnoszeniu kompetencji, wiedzy i umiejętności osób zaangażowanych we wdrażaniu LSR	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	- liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD		

Źródło: Opracowanie własne LGD

Tabela 19. Cele i wskaźniki LSR

1.0	**CELOGÓLNY I**	**1.0 Stworzenie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki i tworzenia miejsc pracy na obszarze LGD**				
1.1	**CELESZCZEGÓLOWE**	**1.1. Rozwój i wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców.**				
1.2		**1.2. Podnoszenie kompetencji i promocja lokalnej przedsiębiorczości.**				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	***Jednostka miary***	**Stan początkowy 2016 rok**	**Plan 2023 rok**	***Źródło danych/sposób pomiaru***
Wo.1.0		Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na obszarze LGD w przeliczeniu na 10 tyś. mieszkańców	sztuk	172	180	GUS/CEIDG/REGON, dane od beneficjentów
		Liczba osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LGD	%	7,58	7	GUS
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	***Jednostka miary***	**Stan początkowy 2016 rok**	**Plan 2023 rok**	***Źródło danych/sposób pomiaru***
wr.1.1.1		Liczba osób samozatrudnionych(ogółem)	osoba	0	24	GUS/CEIDG/REGON, dane od beneficjentów
wr.1.1.2		Liczba osób samozatrudnionych z grup defaworyzowanych	osoba	0	4	GUS/CEIDG/REGON, dane od beneficjentów
wr.1.1.3		Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)	sztuk	0	39	GUS/CEIDG/REGON, dane od beneficjentów
wr.1.1.4		Liczba utworzonych miejsc pracy przez osoby z grup defaworyzowanych	sztuk	0	2	GUS/CEIDG/REGON, dane od beneficjentów
wr.1.2.1		Liczba podmiotów gospodarczych zaangażowanych w promocję przedsiębiorczości	sztuk	0	45	karty udziału w przedsięwzięciu, lista obecności, ankiety monitorujące, dokumentacja fotograficzna

wr.1.2.2	Liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane	sztuk	0	1	dane LGD, podpisana umowa
wr.1.2.3	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych	osoba	0	80	listy obecności, dane LGD, ewaluacja LSR, ankiety ewaluacyjne
wr.1.2.3	Liczba osób przeszkolonych (w tym liczba osób z grup defaworyzowanych)	osoba	0	80 (40)	listy obecności, dane LGD, ewaluacja LSR, ankiety ewaluacyjne

Przedsięwzięcia		**Grupy docelowe**	**Sposób realizacji(konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)**	**Wskaźniki produktu**				
				Nazwa	**Jednostka miary**	**Wartość**		**Źródło danych/ sposób pomiaru**
						początkowa 2016 rok	**końcowa 2023 rok**	
P.1.1.1	Zakładanie nowych działalności gospodarczych	mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane	konkurs	liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	sztuk	0	22	sprawozdanie końcowe z realizacji operacji beneficjentów, informacje o zleceniu płatności, dok. rejestrowe przedsiębiorstwa, dokumentacja przedsiębiorstwa, ewaluacja LSR
				liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa ukierunkowanego na innowacje	sztuk	0	2	
P.1.1.2	Rozwijanie istniejących działalności gospodarczych	mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane, przedsiębiorcy	konkurs	liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	sztuk	0	14	sprawozdanie końcowe z realizacji operacji beneficjentów, informacje o zleceniu płatności, dok. rejestrowe

				liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa ukierunkowanego na innowacje	sztuk	0	1	przedsiębiorstwa, dokumentacja przedsiębiorstwa, ewaluacja LSR
P.1.2.1	Promocja lokalnej przedsiębiorczości	przedsiębiorcy	Projekt współpracy	liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projekt współpracy międzynarodowy	sztuk	0	1	umowa o dofinansowanie, umowy partnerskie
P.1.2.2	Pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców	mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane, przedsiębiorcy	animacja / aktywizacja	liczba spotkań informacyjno – konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	sztuk	0	8	listy obecności, dane LGD, ewaluacja LSR, ankiety ewaluacyjne
P.1.2.3	Podnoszenie kompetencji osób zakładających nowe działalności gospodarcze oraz prowadzących działalność gospodarczą	mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane, przedsiębiorcy	animacja / aktywizacja	liczba szkoleń	sztuk	0	8	listy obecności, dane LGD, ewaluacja LSR, ankiety ewaluacyjne
SUMA				**858 750 € (3 315 000 PLN)**				

Źródło: Opracowanie własne

2.0	**CELOGÓLNYII**	**2.0 Zrównoważony rozwój obszaru LGD**				
2.1	**CELESZCZEGÓŁOWE**	**2.1. Rozwój infrastruktury lokalnej.**				
2.2		**2.2. Wsparcie oddolnych inicjatyw lokalnych zachowujących dziedzictwo lokalne.**				
2.3		**2.3. Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój aktywności, kompetencji i życia społeczno-kulturalnego mieszkańców.**				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego	***Jednostka miary***	**stan początkowy 2016 rok**	**plan 2023 rok**	***Źródło danych/ sposób pomiaru***
Wo.2.0	Procentowy wzrost poprawy jakości i warunków życia mieszkańców na obszarze LGD		%	0	5	badania ankietowe przeprowadzone w 2016 roku oraz w 2023 roku
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych	***Jednostka miary***	**stan początkowy 2016 rok**	**plan 2023 rok**	***Źródło danych/ sposób pomiaru***
wr.2.1.1	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej		osoba	0	10 000	sprawozdania i oświadczenia beneficjentów
wr.2.1.2	Wzrost liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty		osoba	0	500	sprawozdania i oświadczenia beneficjentów
wr.2.2.1	Liczba osób uczestniczących w oddolnych inicjatywach		osoba	0	1 000	sprawozdania beneficjentów, dane LGD, nakłady publikacji
wr.2.2.2	Liczba uczestników działań aktywizujących i integrujących		osoba	0	1000	sprawozdania beneficjentów, dane LGD
wr.2.2.3	Liczba odbiorców działań promocyjnych		osoba	0	15 000	dane LGD

wr.2.2.4	Liczba odbiorców działań dotyczących zachowania dziedzictwa lokalnego	osoba	0	500	sprawozdania, listy obecności, dane LGD
wr.2.3.1	Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne	sztuk	0	1	umowa o dofinansowanie
wr.2.3.1	Liczba osób aktywnie wypoczywających na terenie LGD	osoba	0	500	sprawozdania, listy obecności, dane LGD
Wr.2.3.2	Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	osoba	0	75	dane LGD

Przedsięwzięcia		**Grupy docelowe**	**Sposób realizacji(konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)**	**Wskaźniki produktu**				
				Nazwa	**Jednostka miary**	**Wartość**		**Źródło danych/ sposób pomiaru**
						początkowa 2016 rok	**końcowa 2023 rok**	
P.2.1.1	Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej	mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane	konkurs	liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	sztuk	0	12	sprawozdanie końcowe z realizacji operacji beneficjentów, informacje o zleceniu płatności, dokumentacja fotograficzna
				liczba podmiotów działających w sferze kultury które otrzymały wsparcie w ramach LSR	sztuk	0	6	
P.2.2.1	Działania wspierające inicjatywy mieszkańców i organizacji	organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane	Projekt własny, aktywizacja	liczba zrealizowanych działań wspierających inicjatywy mieszkańców i organizacji	sztuk	0	5	sprawozdania beneficjentów, dane LGD

				liczba zrealizowanych przez LGD działań wspierających inicjatywy mieszkańców i organizacji	sztuk	0	4	dane LGD
P.2.2.2	Działania na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnej.	organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane	aktywizacja	liczba zrealizowanych przez LGD działań aktywizujących i integrujących społeczność lokalną	sztuk	0	9	sprawozdania, dane ewaluacyjne LGD
P.2.2.3	Promocja obszaru LGD	mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane	projekt własny, aktywizacja	ilość przedsięwzięć promujących obszar LGD	sztuk	0	3	sprawozdania, dane ewaluacyjne LGD
				ilość przedsięwzięć promujących obszar LGD zrealizowanych przez LGD	sztuk	0	6	sprawozdania, dane ewaluacyjne LGD
P.2.2.4	Zachowanie i promocja dziedzictwa historycznego, kulturowego oraz przyrodniczego obszaru LGD	organizacje pozarządowe, mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane	aktywizacja	liczba przedsięwzięć zrealizowanych przez LGD	sztuk	0	6	sprawozdania, dane ewaluacyjne LGD
P.2.3.1	Promocja i tworzenie warunków do aktywnego trybu życia mieszkańców LGD	mieszkańcy obszaru LGD, w tym grupy defaworyzowane	aktywizacja, projekt współpracy	liczba wydarzeń zrealizowanych przez LGD	sztuk	0	6	sprawozdania, dane ewaluacyjne LGD
				liczba przygotowanych projektów współpracy	sztuk	0	1	

P.2.3.2	Działania służące podnoszeniu kompetencji, wiedzy i umiejętności osób zaangażowanych we wdrażanie LSR	osoby zaangażowane we wdrażanie LSR	koszty bieżące	liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	osobodzień	0	80	listy obecności, materiały szkoleniowe, ankieta ewaluacyjna, lista udzielonego doradztwa
				liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	osobodzień	0	60	
				liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa	sztuk	0	150	
SUMA				**943 375 € (3 773 500 PLN)**				

Źródło: Opracowanie własne LGD

Projekty współpracy zaplanowane do realizacji

Stowarzyszenie „MROGA" zaplanowało realizację 2 projektów współpracy, w tym jednego projektu współpracy o zasięgu międzynarodowym, a drugiego o zasięgu regionalnym.

1. Projekt współpracy o zasięgu międzynarodowym
   - wpisujący się w cel: I. Stworzenie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki i tworzenia miejsc pracy na obszarze LGD;
   - cel szczegółowy: 1.2. Podnoszenie kompetencji i promocja lokalnej przedsiębiorczości.

Projekt zakłada nawiązanie współpracy gospodarczej pomiędzy dwoma regionami Europy. Planuje się zorganizowanie spotkań roboczych oraz wyjazdu studyjnego - skierowanych do przedstawicieli grup defaworyzowanych, ale także do przedsiębiorców, mieszkańców. Podczas wizyty studyjnej zostanie zorganizowane forum wymiany doświadczeń. W czasie wizyty uczestnicy wezmą również udział w forum kontaktów oraz w warsztatach, podczas których grupy robocze wypracują wspólne koncepcje współpracy międzysektorowej. Wydarzenie będzie miało na celu wymianę dobrych praktyk między Polską, a innym krajem Europejskim, przeniesienie ich na lokalne środowisko w swoim kraju, dostosowanie oraz ulepszenie ich przez lokalne społeczeństwo.

Celami projektu są:
- wytyczenie kierunku wspólnych działań polskich i zagranicznych LGD,
- zdobycie informacji know-how w zakresie zrównoważonego rozwoju regionu, rozwoju przedsiębiorczości,
- promocja lokalnych produktów wytwarzanych w regionie Stowarzyszenia Mroga,
- aktywizacja mieszkańców i tworzenie miejsc pracy,
- transfer technologii i innowacji.

Wskaźnik produktu: liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projekt współpracy międzynarodowy - 1 szt.; rezultatu: liczba podmiotów gospodarczych zaangażowanych w promocję przedsiębiorczości – 45 szt., liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane – 1 szt. Planowany budżet projektu: 20 000 € (80.000 zł.) Okres realizacji projektu od 2021 - 2022 rok.

2. Projekt współpracy o zasięgu regionalnym
   - wpisujący się w cel II. Zrównoważony rozwój obszaru LGD;
   - cel szczegółowy: 2.3. Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój aktywności, kompetencji i życia społeczno-kulturalnego mieszkańców.

Projekt zakłada wytyczenie na mapach, oznakowanie w terenie, opracowanie map elektronicznych, promocję - sieci szlaków pieszo, rowerowych – mających na celu uatrakcyjnienie regionu – jako przyjaznego mieszkańcom, w którym można aktywnie i zdrowo spędzać czas; budowę małej infrastruktury turystyczno – rekreacyjno – sportowej oraz powołanie do życia „centrum aktywności". W ramach projektu planuje się nawiązanie współpracy z sąsiadującymi LGD, zaangażowanie sympatyków i organizacji promujących aktywny tryb życia i poprzez serię roboczych warsztatów - wytyczenie w terenie systemu szlaków pieszo rowerowych. Dodatkowo planuje się oznakowanie w terenie, opracowanie map w wersji papierowej oraz elektronicznej – jest to rozwiązanie innowacyjne w skali partnerstwa powołanego do realizacji projektu współpracy. Kolejnym elementem będzie promocja przedsięwzięcia polegająca na organizacji spotkań i eventów – dla zainteresowanych mieszkańców regionów. Dodatkowo w ramach projektu planuje się budowę nowej małej infrastruktury turystyczno – rekreacyjno – sportowej oraz uruchomienie centrum aktywności/punktu informacji – do obsługi i animacji systemu szlaków. Działanie również wiąże się to z działaniem na rzecz tworzenia miejsc pracy.

Celami projektu są:
- rozwój i aktywizacja obszarów wiejskich wchodzących w skład partnerstwa, podniesienie atrakcyjność rekreacyjnej i turystycznej regionów
- stworzenie nowych możliwości do krzewienia kultury zdrowego trybu życia,

Wskaźnik produktu: liczba przygotowanych projektów współpracy - 1 szt.; rezultatu: wzrost liczby osób aktywnie wypoczywających na terenie LGD– 500 szt. Planowany budżet projektu: 137 500 € (550000 zł.) Okres realizacji projektu od 2021 do 2022roku.

Tabela 20. Tabela przedsięwzięć, typów operacji oraz poziomem dofinansowania i intensywnością pomocy

Nr	Przedsięwzięcie	Beneficjent/ grantobiorca – zgodnie z rozporządzeniem[2]	Wartość min. i maks. dofinansowania oraz poziom %	Typy operacji	Budżet
P.1.1.1	Zakładanie nowych działalności gospodarczych	Mieszkańcy obszaru LGD w tym grupy defaworyzowane	17500 € (70000 PLN) premia100%	Konkurs	401 050 € (1 604 200 PLN)
P.1.1.2	Rozwijanie istniejących działalności gospodarczych	Osoby fizyczne i osoby prawne prowadzące działalność gospodarczą, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej*, bez JSFP	min. 12500 € (50000 PLN) max. 37500 € (150000 PLN) 70%	Konkurs	400 700 € (1 602 800 PLN)
P.1.2.1	Promocja lokalnej przedsiębiorczości	LGD	100%	Projekt współpracy	20000 € (80 000 PLN)
P.1.2.2	Pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców	LGD	100%	Animacja / Aktywizacja	3000 € (12 000 PLN)
P.1.2.3	Podnoszenie kompetencji osób zakładających nowe działalności gospodarcze oraz prowadzących działalność gospodarczą	LGD	100%	Animacja / Aktywizacja	4000 € (16 000 PLN)
P.2.1.1	Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej	Osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej*, JSFP	min. 12500 € (50000 PLN) max. 75000 € (300000 PLN) 100% min. 12500 € (50000 PLN) do 63,63 % kosztów kwalifikowalnych	Konkurs	748 250,00 € (2 993 000,00 PLN)

[2]Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 1570).

			dla JSFP		
P.2.2.1	Działania wspierające inicjatywy mieszkańców i organizacji	Osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej*(z wyłączeniem JSFP), LGD	12500 € (50000 PLN) 100%	Projekt własny	12500 € (50 000 PLN)
			100%	Aktywizacja	3 000 € (12 000 PLN)
P.2.2.2	Działania na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnej.	LGD	100%	Aktywizacja	6750 € (27 000 PLN)
P.2.2.3	Promocja obszaru LGD	Osoba prawna, jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej* (z wyłączeniem JSFP), LGD	12500 € (50000 PLN) 100%	Projekt własny	12500 € (50 000 PLN)
			100%	Aktywizacja	4 500 € (18 000 PLN)
P.2.2.4	Zachowanie i promocja dziedzictwa historycznego, kulturowego oraz przyrodniczego obszaru LGD	LGD	100%	Aktywizacja	4 500 € (18 000 PLN)
P.2.3.1	Promocja i tworzenie warunków do aktywnego trybu życia mieszkańców LGD	LGD	100%	Aktywizacja	4 500 € (18 000 PLN)
			100%	Projekt współpracy	137 500 € (550 000 PLN)
P.2.3.2	Działania służące podnoszeniu kompetencji, wiedzy i umiejętności osób zaangażowanych we wdrażanie LSR	LGD	100%	Koszty bieżące	7125 € (28 500 PLN)

Źródło: Opracowanie własne LGD

*jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej - jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawa nadaje zdolność prawną

Tabela 21. Opis wskaźników przypisanych do celów ogólnych, szczegółowych oraz przedsięwzięć

Nr	Rodzaj wskaźnika	Nazwa	Wzór/sposób określania	Uzasadnienie wyboru w odniesieniu do celów i przedsięwzięć
W.1.0	Oddziaływania	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na obszarze LGD w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców	Liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON podzielona przez liczbę mieszkańców obszaru, pomnożona przez 10 000.	Osiągnięcie wskaźników będzie świadczyć o wzroście przedsiębiorczości mieszkańców oraz spadku bezrobocia.
		Liczba osób bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LGD	Liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne podzielona na liczbę osób w wieku produkcyjnym, pomnożona przez 100 (wskaźnik podawany w %).	
1.1	Rezultatu	wr.1.1.1.Liczba osób samozatrudnionych (ogółem)	Suma liczby osób fizycznych, które w ramach realizacji operacji rozpoczęły działalność gospodarczą. Monitoring wskaźnika na podstawie danych GUS/CEIDG/REGON oraz sprawozdań od beneficjentów.	Osiągnięcie wskaźników spowoduje wzrost liczby przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw istniejących na obszarze LGD, a które dzięki realizacji operacji rozwinęły swoją działalność. Wzrost liczby miejsc pracy oraz świadomości mieszkańców co do możliwości rozwoju gospodarczego obszaru LGD, a także wzrost rozpoznawalności obszaru LGD Przyczyni się również do nawiązania współpracy pomiędzy branżami gospodarki.
		wr.1.1.2.Liczba osób samozatrudnionych z grup defaworyzowanych	Suma liczby osób fizycznych z grup defaworyzowanych, które w ramach realizacji operacji rozpoczęły działalność gospodarczą. Monitoring wskaźnika na podstawie danych GUS/CEIDG/REGON oraz sprawozdań od beneficjentów.	
		wr.1.1.3.Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)	Suma liczby miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji operacji. Monitorowanie wskaźnika na podstawie na podstawie danych GUS/CEIDG/REGON oraz sprawozdań od beneficjentów.	
		wr.1.1.4. Liczba utworzonych miejsc pracy przez osoby z grup defaworyzowanych	Suma liczby miejsc pracy powstałych w wyniku realizacji operacji przez osoby z grup defaworyzowanych. Monitorowanie wskaźnika na podstawie na podstawie danych GUS/CEIDG/REGON oraz sprawozdań od beneficjentów.	
1.2	Rezultatu	wr.1.2.1.Liczba podmiotów gospodarczych zaangażowanych w promocję przedsiębiorczości	Suma liczby podmiotów uczestniczących w projekcie współpracy, dotyczącym promocji lokalnej przedsiębiorczości, wykorzystania posiadanych zasobów, współpracy pomiędzy branżami na obszarze LGD, określona na podstawie liczby zgłoszeń do udziału w przedsięwzięciu, list obecności oraz ankiet monitorujących.	
		wr.1.2.2. Liczba projektów skierowanych do następujących grup docelowych: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane	Suma liczby projektów skierowanych do następujących grup docelowych: przedsiębiorcy, grupy defaworyzowane, określona na podstawie danych LGD.	
		wr.1.2.3. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych	Suma uczestników spotkań informacyjno-konsultacyjnych, określona na podstawie prowadzonych list obecności przez	

			LGD, ewaluacji LSR oraz ankiet ewaluacyjnych.	
		wr.1.2.4. Liczba osób przeszkolonych (w tym liczba osób z grup defaworyzowanych)	Suma liczby osób przeszkolonych (w tym liczba osób z grup defaworyzowanych), określona na podstawie prowadzonych list obecności przez LGD, ewaluacji LSR oraz ankiet ewaluacyjnych.	
P.1.1.1	Produktu	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Suma liczby operacji polegających na otwarciu przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw ukierunkowanych na innowacyjność. Monitorowanie na podstawie sprawozdań beneficjentów, informacji o zleceniu płatności, dokumentów rejestrowych dział. gospodarczej oraz ewaluacji LSR	
		Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa ukierunkowanego na innowacyjność		
P.1.1.2	Produktu	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Suma liczby operacji polegających na rozwoju przedsiębiorstw oraz przedsiębiorstw ukierunkowanych na innowacyjność, które otrzymały wsparcie finansowe w ramach przedsięwzięcia. Monitorowanie na podstawie sprawozdań końcowych z realizacji operacji beneficjentów, informacje o zleceniu płatności, ewaluacji LSR	
		Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa ukierunkowanego na innowacyjność		
P.1.2.1	Produktu	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projekt współpracy międzynarodowy	Suma liczby zrealizowanych projektów współpracy określone na podstawie umów partnerskich oraz umowy o dofinansowanie.	Projekty współpracy przyczynią się do rozwoju i promocji całego obszaru LGD. Realizacja projektów wpłynie na wzrost aktywności przedsiębiorców z terenu LGD.
P.1.2.2	Produktu	Liczba spotkań informacyjno – konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	Suma liczby zrealizowanych spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami. Wskaźnik zostanie określony na podstawie list obecności, dokumentów LGD, ewaluacji LSR, ankiet ewaluacyjnych.	Realizacja spotkań informacyjno-konsultacyjnych przyczyni się do pobudzenia przedsiębiorczości mieszkańców z terenu LGD.
P.1.2.3	Produktu	Liczba szkoleń	Suma liczby zrealizowanych szkoleń dla przedsiębiorców i osób fizycznych zamierzających podjąć działalność gospodarczą, zostanie określona na podstawie list obecności, danych LGD, ewaluacji LSR oraz ankiet ewaluacyjnych.	Realizacja szkoleń dla przedsiębiorców i osób fizycznych zamierzających podjąć działalność gospodarczą przyczyni się do wzrostu kompetencji i świadomości mieszkańców z terenu LGD w zakresie otwierania oraz prowadzenie dział. gospodarczych.
W.2.0	Oddziaływania	Procentowy wzrost poprawy jakości i warunków życia mieszkańców na obszarze LGD	Monitoring wskaźnika na podstawie analizy badań ankietowych. Badanie zostanie przeprowadzone na koniec 2023r. i będzie obejmowało stan z lat 2016-2023 (wskaźnik podawany w %)	Osiągnięcie wskaźnika będzie świadczyć o wzroście poprawy jakości i warunków życia mieszkańców na obszarze LGD.

2.1	Rezultatu	wr.2.1.1. Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Suma liczby osób korzystających z obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Monitoring wskaźnika na podstawie sprawozdań i oświadczeń beneficjentów.	Osiągnięcie wskaźników spowoduje wzrost rozpoznawalności obszaru LGD. Realizacja projektów przyczyni się do wzrostu aktywności wśród społeczności lokalnej oraz zwiększenia poziomu integracji mieszkańców, a także do pielęgnowania tożsamości regionalnej.
		wr.2.1.2. Liczba osób odwiedzających zabytki i obiekty	Suma liczby osób odwiedzających zabytki i obiekty. Monitoring wskaźnika na podstawie sprawozdań i oświadczeń beneficjentów.	
2.2	Rezultatu	wr.2.2.1.Liczba osób uczestniczących w oddolnych inicjatywach.	Suma liczby osób uczestniczących w oddolnych inicjatywach oraz w działaniach na rzecz integracji i aktywizacji mieszkańców LGD. Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdań od beneficjentów, list obecności, ankiet ewaluacyjnych oraz danych LGD.	
		wr.2.2.2.Liczba uczestników działań aktywizujących i integrujących.		
		wr.2.2.3.Liczba odbiorców działań promocyjnych.	Suma liczby odbiorców działań promocyjnych zrealizowanych przez LGD. Wskaźnik określony zostanie na podstawie danych LGD.	
		Wr.2.2.4.Liczba odbiorców działań dotyczą-cych zachowania dziedzictwa lokalnego.	Suma liczby odbiorców działań dotyczących zachowania dziedzictwa lokalnego na terenie LGD. Wskaźnik zostanie określony na podstawie sprawozdań, list obecności i danych LGD.	
2.3	Rezultatu	wr.2.3.1. Liczba projektów wykorzystujących lokalne zasoby: przyrodnicze, kulturowe, historyczne, turystyczne, produkty lokalne.	Suma liczby działań zrealizowanych w oparciu o lokalne zasoby. Wskaźnik zostanie określony na podstawie umowy o dofinansowanie.	
		wr.2.3.1.Liczba osób aktywnie wypoczywających na terenie LGD.	Suma liczby osób aktywnie wypoczywających na terenie LGD. Wskaźnik zostanie określony na podstawie danych od podmiotów organizujących aktywny wypoczynek.	
		wr.2.3.2. Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	Suma liczby osób, które otrzymały wsparcie po uzyskaniu doradztwa w biurze LGD. Wskaźnik zostanie określony na podstawie danych LGD oraz list udzielonego doradztwa.	
P.2.1.1	Produktu	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Suma liczb nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, podana na podstawie sprawozdań końcowych z realizacji operacji beneficjentów informacji o zleceniach płatności.	Osiągnięcie wskaźników spowoduje podniesienie aktywności mieszkańców oraz wpłynie na poprawę warunków życia na obszarze LGD.
		Liczba podmiotów działających w sferze kultury które otrzymały wsparcie w ramach LSR.	Suma liczby podmiotów działających w sferze kultury które otrzymały wsparcie w ramach LSR. Wartość wskaźnika zostanie określona na podstawie sprawozdań końcowych z realizacji operacji beneficjentów, informacjach o zleceniu płatności	

P.2.2.1	Produktu	Liczba zrealizowanych działań wspierających inicjatywy mieszkańców i organizacji. Liczba zrealizowanych przez LGD działań wspierających inicjatywy mieszkańców i organizacji.	Suma przedsięwzięć wspierających inicjatywy mieszkańców i organizacji. Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdań od beneficjentów, danych LGD.	Osiągnięcie wskaźnika spowoduje wzrost podejmowanych działań przez społeczność lokalną.
P.2.2.2	Produktu	Liczba zrealizowanych przez LGD działań aktywizujących i integrujących społeczność lokalną	Suma przedsięwzięć aktywizujących i integrujących społeczność lokalną. Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie sprawozdań od beneficjentów, danych LGD.	Osiągnięcie wskaźnika spowoduje wzrost aktywności i integracji społeczności lokalnej na terenie LGD.
P.2.2.3	Produktu	Ilość przedsięwzięć promujących obszar LGD Ilość przedsięwzięć promujących obszar LGD zrealizowanych przez LGD	Suma liczby przedsięwzięć zrealizowanych przez LGD na terenie LGD. Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie danych LGD.	Osiągnięcie wskaźnika spowoduje wzrost rozpoznawalności obszaru LGD, zwiększenie wiedzy na temat zasobów obszaru oraz znajomości tradycji lokalnych wśród mieszkańców, a także pielęgnowania tożsamości regionalnej
P.2.2.4	Produktu	Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przez LGD	Suma liczby przedsięwzięć zrealizowanych przez LGD na rzecz dziedzictwa lokalnego. Wskaźnik monitorowany będzie na podstawie danych LGD oraz sprawozdań od beneficjentów.	Osiągnięcie wskaźników spowoduje wzrost wiedzy mieszkańców na temat dziedzictwa historycznego, kulturowego oraz przyrodniczego o obszarze LGD.
P.2.3.1	Produktu	Liczba wydarzeń zrealizowanych przez LGD Liczba przygotowanych projektów współpracy	Suma liczby wydarzeń zrealizowanych przez LGD. Wskaźnik monitorowany będzie na podstawie sprawozdań beneficjentów oraz danych LGD.	Osiągnięcie wskaźników spowoduje wzrost rozpoznawalności regionu na zewnątrz oraz pozytywnie wpłynie na aktywny tryb życia mieszkańców LGD.
P.2.3.2	Produktu	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD Liczba podmiotów którym udzielono indywidualnego doradztwa.	Suma liczby szkoleń przeprowadzonych dla pracowników, organów LGD oraz osób zaangażowanych we wdrażanie LSR. Wskaźnik będzie monitorowany na podstawie list obecności, list osób i podmiotów którym udzielono doradztwa oraz ankiet ewaluacyjnych.	Osiągnięcie wskaźników spowoduje wzrost wiedzy i kompetencji osób zaangażowanych we wdrażanie LSR.

Źródło: Opracowanie własne LGD

Rozdział VI. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów

Uregulowania sposobu wyboru i oceny operacji, a także stosowanych podczas tego procesu kryteriów, zaprojektowane zostały odrębnie dla każdego typu operacji przewidzianych w dokumencie Strategii. W trakcie opracowywania rozwiązań formalnych dbano przede wszystkim o zgodność zapisów z przepisami obowiązującymi dla RLKS, a także dopasowanie ich do specyfiki obszaru objętego LSR. Przyjęte rozwiązania formalno-instytucjonalne zostały skonstruowane w taki sposób, aby umożliwiały sprawny i transparentny wybór operacji w oparciu o ustalenia poczynione podczas definiowania problemów, przedsięwzięć, celów i wskaźników.

Procedury wyboru operacji zostały opracowane przez biuro LGD przy współpracy Zarządu LGD. Wszystkie przygotowane przez Stowarzyszenie „MROGA" procedury mają na celu zagwarantowanie jak największej poprawności oraz jawności stosowanych rozwiązań:

- przewidują ponadto zasady i tryb postępowania w przypadku zastosowania procedury odwoławczej (termin, warunki i sposób wniesienia protestu),
- podawanie do publicznej informacji protokołów z każdego etapu procesu wyboru operacji (zawierają tym samym także informacje o wyłączeniach członków organu decyzyjnego z procesu decyzyjnego, ze wskazaniem, których wniosków wyłączenie dotyczy).
- przewidują przejrzysty sposób postępowania w sytuacji rozbieżnych ocen w ramach kryteriów.

Procedury zawierają także wzory wszystkich dokumentów, o których mowa w treści ich zapisów.

Przyjęte dokumenty są: zgodne z przepisami obowiązującymi dla RLKS (w szczególności ustawa o RLKS, przepisy szczegółowe dla EFSI); niedyskryminujące; przejrzyste; pozwalające uniknąć ryzyka konfliktu interesów; przewidują regulacje zapewniające zachowanie parytetu sektorowego; szczegółowo regulują sytuacje wyjątkowe (określono co najmniej sposób postępowania w przypadku takiej samej liczby punktów); zapewniają stosowanie tych samych kryteriów w całym procesie wyboru w ramach danego naboru; określają tryb wniesienia przez wnioskodawców protestu od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sposób zapewniający możliwość skutecznego wniesienia protestu.

Procedury dla wszystkich typów operacji objętych LSR zostały uchwalone przez Zarząd Stowarzyszenia - Uchwałą nr 03/05/2017 w dniu: 18.05.2017 r. Procedury, są załącznikiem nr 9 do wniosku o wybór LSR. Aktualne zatwierdzenie procedur dostosowanych do wytycznych nr 7 - 01/03/2021 z dnia: 18 marca 2021. Dodatkowo w trakcie realizacji LSR i w ramach zmian w LSR Zarząd Stowarzyszenia uchwalił procedury projektów własnych – Uchwała nr 01/03/2021 z dnia: 18 marca 2021. Aktualne procedury dla wszystkich typów operacji są umieszczone na stronie internetowej LGD Mroga.

LGD Stowarzyszenie Mroga dla obsługi działań w ramach LSR opracowało procedury dla:

- obsługi wniosków o udzielenie wsparcia na operację w zakresie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach PROW 2014-2020 na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, zawierające: procedura - ogłoszenia naboru wniosków, przyjęcie wniosku (wpływ do biura), obsługa wniosku – ocena zgodności z LSR, ocena wniosku - zwołanie rady, ocena on-line, protest - odwołanie od decyzji Rady, monitoring w trakcie realizacji umowy, wycofanie wniosku przez wnioskodawcę, zmiana umowy o przyznanie pomocy **oraz załączniki -wzory dokumentów:** ogłoszenie o naborze, rejestr wniosków składanych w ramach naboru wniosków, karta zgodności z LSR, formularz protestu - odwołania od decyzji Rady.

- obsługi wniosków o przyznanie pomocy dla działania: projekty grantowe w ramach PROW 2014-2020, zawierające: procedura ogłoszenia naboru wniosków o powierzenie grantów, przygotowanie wniosku o powierzenie grantu (dla grantobiorcy), przyjęcie wniosku o powierzenie grantu (wpływ do biura), obsługę wniosku – ocena merytoryczna, wezwanie do uzupełnień - ocena merytoryczna i brakujące załączniki, obsługa wniosku – ocena zgodności z LSS, ocena wniosku - zwołanie rady, ocena on-line, zebranie Rady (podjęcie uchwał, ustalenie kwot wsparcia), odwołanie od decyzji Rady, podpisanie umowy o powierzenie grantu i zabezpieczeń, zabezpieczenie zabezpieczenia (weksla), aneks do umowy o powierzenie grantu, wypłata środków – prefinansowanie, aneks do umowy o powierzenie grantu, przyjęcie wniosku o rozliczenie grantu (wpływ do biura) - kompletność załączników, potwierdzenie, obsługa wniosku o rozliczenie grantu – weryfikacja, procedura kontroli i monitoringu po realizacji umowy o powierzenie grantu, rozwiązanie umowy o

powierzenie grantu, windykacja, unieważnienie naboru wniosków o powierzenie grantu – odstąpienie od naboru, wycofanie wniosku przez grantobiorcę **oraz załączniki – wzory dokumentów:** ogłoszenie o naborze, formularz wniosku o powierzenie grantu, rejestr wniosków o powierzenie grantu składanych w ramach naboru, karta oceny merytorycznej wniosku o powierzenie grantu, karta oceny zgodności z LSR, formularz odwołania od decyzji Rady, umowy o powierzenie grantu, wzór weksla, karta kontrolna umowy o powierzenie grantu, formularz wniosku o rozliczenie grantu zawierający sprawozdanie.

- obsługi wniosków o przyznanie pomocy dla działania: projekty własne w ramach PROW 2014-2020, zawierające: procedury wyboru i oceny operacji własnych w ramach LSR, informację o planowanej do realizacji operacji własnej, zgłaszanie zamiaru realizacji operacji, wycofanie zgłoszenia zamiaru realizacji operacji, weryfikacja potencjalnego wnioskodawcy, informacja dla podmiotów zgłaszających, brak zgłoszeń lub negatywna ocena wszystkich zgłoszeń, wzory dokumentów.

Procedury wraz z załącznikami dołączone zostały do dokumentacji wniosku o wybór LSR.

Kryteria wyboru wniosków

Kryteria wyboru operacji zostały opracowane przez biuro LGD przy współpracy Zarządu LGD - na podstawie diagnozy, analizy SWOT. Kryteria wyboru operacji były konsultowane z członkami Stowarzyszenia na Walnym Zebraniu Członków, grupą roboczą pracującą przy budowaniu Lokalnej Strategii Rozwoju, przedstawicielami samorządów lokalnych oraz lokalną społecznością – w czasie spotkań konsultacyjnych. LGD przyjmowało uwagi, wnoszone przez partnerów Stowarzyszenia, mieszkańców, organizacje z terenu, wnoszone również przez podmioty współpracujące z grupami defaworyzowanymi .
Stowarzyszenie „Mroga" opracowało niedyskryminujące i przejrzyste procedury wyboru oraz obiektywne kryteria wyboru operacji, które pozwalają uniknąć konfliktu interesów, gwarantują, że co najmniej 50% głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów niebędących instytucjami publicznymi. Procedury wyboru operacji oraz kryteria wyboru ustalane były mając na uwadze wskazane wcześniej problemy, przedsięwzięcia, cele i wskaźniki. Przygotowanie zasad odnoszących się do wyboru operacji ściśle na podstawie powyżej wymienionych elementów zapewnia spójność w ramach całej LSR i zagwarantuje, że wybrane zostaną te operacje, które przyczyniają się do realizacji strategii.

Poniższe kryteria wyboru operacji wraz z procedurą ustalania lub zmiany kryteriów są załącznikiem do Regulaminu Rady Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej "Mroga" i zostały uchwalone przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia - Uchwałą nr 3/2017 w dniu: 27.04.2017 r.

LGD Stowarzyszenie Mroga dla obsługi działań w ramach LSR opracowało odrębne kryteria wybory w raz z procedurą zmiany kryteriów dla:

- obsługi wniosków o udzielenie wsparcia na operację w zakresie realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach PROW 2014-2020 na operacje realizowane przez podmioty inne niż LGD, oraz

- obsługi wniosków o przyznanie pomocy dla działania: projekty grantowe w ramach PROW 2014-2020.

W toku realizacji LSR dokonano aktualizacji i zmian dotyczących wprowadzenia do realizacji projektów własnych. Nowe kryteria wyboru operacji własnych wraz z procedurą ustalania lub zmiany kryteriów są załącznikiem do Regulaminu Rady Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej "Mroga" i zostały uchwalone przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia - Uchwałą nr 1/2021 w dniu: 26.02.2021 r.

LGD Stowarzyszenie Mroga dla obsługi nowych działań w ramach LSR opracowało odrębne kryteria wyboru wraz z procedurą zmiany kryteriów dla:

- obsługi wniosków o przyznanie pomocy dla działania: projekty własne w ramach PROW 2014-2020.

Operacje oceniane będą przede wszystkim pod kątem spójności proponowanego projektu z zapisami zawartymi w Lokalnej Strategii Rozwoju, w tym przede wszystkim z diagnozą obszaru zawartą w strategii, a także przewidzianymi w dokumencie wskaźnikami produktów i rezultatów. Premiowane będą ponadto projekty wykorzystujące lokalne potencjały do wyeliminowania zidentyfikowanych problemów. Zakłada się ponadto

przyznawanie dodatkowych punktów projektom, które zakładają działania na rzecz ochrony środowiska, a także zaproponują innowacyjne podejście do rozwiązania zidentyfikowanych problemów:

- kryterium innowacyjność operacji - przewiduje premiowanie operacji, w których ma zastosowanie nowych rozwiązań w dziedzinie produktu, technologii, technik organizacji lub urządzeń i sprzętu nie stosowanych do tej pory na tym obszarze. Wykorzystywanie tych rzeczy spowoduje, że przyjęte rozwiązania będą innowacyjne, w zależności od tego na ile te zasoby są unikalne i charakterystyczne tylko na danym obszarze. Punktowane są operacje których innowacyjność będzie dotyczyła jak największego obszaru.

- kryterium środowiskowe – przewiduje premiowanie operacji, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska lub przeciwdziałaniu zmianom klimatu (np. zakup urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii, zastosowanie technologii zmniejszającej emisję spalin, itp.)

LGD będzie premiowało operacje, których działanie operacji skierowane jest na grupy defaworyzowane. Dodatkowo LGD będzie premiowało wnioskodawców, którzy brali czynny udział w tworzeniu i konsultowaniu LSR – poprzez udział w spotkaniach konsultacyjnych, poprzez złożenie propozycji realizacji projektu.

Bardzo ważnym kryterium oceny – jest kryterium odnoszące się do tworzonych miejsc pracy: im bardziej realizacja danej operacji przyczyni się do tworzenia miejsc pracy lub realizacja operacji spowoduje utworzenie większej ilości miejsc pracy operacja – tym otrzyma większą liczbę punktów.

Procedura zmiany lokalnych kryteriów została sformułowana już na etapie opracowania LSR, dając możliwość wprowadzania aktualizacji lub zmian w sytuacji, gdyby np. zaproponowane początkowo zestawy kryteriów nie przynosiły oczekiwanych rezultatów lub wręcz w niekorzystny sposób realizowały politykę realizacji LSR. Konieczność zmian kryteriów może wynikać w szczególności z następujących przyczyn: zmiany obowiązujących przepisów regulujących zagadnienia objęte LSR; zmiany dokumentów programowych lub rozporządzeń dotyczących zagadnień objętych LSR; uwag zgłoszonych przez Samorząd Województwa; uwag zgłoszonych przez organy kontroli; wniosków wynikających z realizacji LSR i prowadzonej ewaluacji LSR.

Procedura zmiany lokalnych kryteriów w uproszczeniu: przygotowanie zmian kryteriów, akceptacja zmian przez Zarząd Stowarzyszenia, skierowanie zmian do konsultacji społecznych, zatwierdzenie zmian kryteriach – uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia, informacja o zmianie zatwierdzeniu zmiany kryteriów.

Kryteria oceny i procedury zmiany kryteriów dla stanowią załącznik do Regulaminu Rady Stowarzyszenia.

Rozdział VII. Plan działania

Realizacja działań w lamach LSR została zaplanowana w kontekście 3 kluczowych etapów:

1 etap: lata 2016-2018	2 etap: lata 2019-2021	3 etap: lata 2022-2023

Większość operacji planowanych do realizacji, została zaplanowana w 1 i 2 etapie w sposób umożliwiający minimalizowanie ryzyka związanych z osiąganiem wskaźników przyjętych jako miary sukcesu jej wdrażania. W ramach wdrażania LSR ogłoszone zostaną nabory na realizację przedsięwzięć przedstawionych w rozdziale V niniejszej Strategii. Nabory rozpoczną się w II połowie 2017 roku. Plan działania skonstruowano w taki sposób, aby jego realizacja umożliwiła osiąganie założonych celów. Z uwagi na przeznaczenie ponad połowy dostępnych środków na realizację działań związanych z tworzeniem i utrzymaniem miejsc pracy (szerzejw rozdziale VIII. Budżet) realizacja pierwszego celu szczegółowego będzie mieć miejsce w początkowym oraz środkowym okresie wdrażania LSR. **Szczegółowy plan działań znajduje się w załączniku nr 3 do LSR w tabeli 27. Plan działania.**

Rozdział VIII. Budżet LSR

Realizacja LSR wspófinansowana jest ze środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich. Zgodnie z PROW na lata 2014–2020 jednolita wielkość wkładu EFRROW to 63,63%, w związku z czym wymagany wkład krajowy środków publicznych, pochodzący z budżetu państwa, wynosi 36,37%. Wsparcie finansowe przeznaczone jest na realizację poszczególnych poddziałań w ramach działania

„Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER", w tym: poddziałanie 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność", poddziałanie 19.3 „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania", poddziałanie 19.4 „Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji".

Maksymalna kwota środków przewidzianych w LSR Stowarzyszenia „Mroga" przeznaczonych na poddziałanie 19.2 wynosi 1 575 000 €, co stanowi 6 300 000 zł. Maksymalna kwota środków na poddziałanie 19.3 stanowi z kolei równowartość do 10% kwoty przewidzianej na poddziałanie 19.2, a więc 157 500 €, co stanowi 630 000 zł. Natomiast maksymalna kwota środków na poddziałanie 19.4 to 412 500 €, co wynosi 1 650 000 zł.

W ramach dostępnego na wdrażanie LSR budżetu planowana jest realizacja przedsięwzięć wskazanych jako niezbędne do rozwiązania zidentyfikowanych problemów i wzmocnienia potencjałów, w więc osiągnięcia celu ogólnego I. Stworzenie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki i tworzenia miejsc pracy na obszarze LGD oraz celu głównego II. Zrównoważony rozwój obszaru LGD.W związku z tym z całkowitej kwoty dostępnej na poddziałanie 19.2, zgodnie z zapisami PROW na lata 2014–2020, co najmniej 50% musiało zostać przeznaczonych na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy. Na przedsięwzięcia w ramach celu szczegółowego 1.1 Rozwój i wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców przewidziano kwotę w wysokości: 801 750 €,. w ramach których, powstaną nowe działalności gospodarcze oraz rozwiną działalność przedsiębiorcy już działający na obszarze LGD. Poprzez ustalone kryteria wyboru, gwarantujące, że dofinansowanie uzyskają operacje zakładające co najmniej jedno miejsce pracy oraz premiowanie punktowe tych operacji, w których beneficjenci będą gwarantować większe zatrudnienie, przedsięwzięcia uwzględnione w strategii przyczynią się do poprawy sytuacji na rynku pracy. Działania związane ze wsparciem nowych i istniejących działalności gospodarczej kierowane będą do mieszkańcy obszaru LGD, w tym grup defaworyzowanych, przedsiębiorców. Dodatkowo LGD zaplanowano wsparcie operacji realizujących II cel główny: zrównoważony rozwój obszaru LGD – w wysokości: 773 250 €. W ramach tej kwoty planuje przeznaczyć: 25 000 €, na projekty własne, które będą oddziaływać na wzmocnienie kapitału społecznego, aktywność mieszkańców, budowanie tożsamości z miejscem zamieszkania.

W ramach kwoty środków na poddziałanie 19.4 – 412 500 €, LGD planuje zapewnić sprawną administrację i obsługę LGD w postaci zatrudniania pracowników, najmu pomieszczeń biurowych z mediami, zakupu usług księgowe i inne niezbędne elementy funkcjonowania biura LGD. W ramach środków przeznaczonych na aktywizację/animację, LGD planuje organizować szkolenia z wdrażania LSR, spotkania informacyjno-aktywizujące oraz przedsięwzięcia promujące region i LSR.

Rozdział IX. Plan Komunikacji

Planu Komunikacji Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020 został opracowany w celu promowanie LSR, zwłaszcza wśród mediów i ogółu mieszkańców LGD oraz rozpowszechnianie informacji o możliwościach wsparcia przewidzianych w strategii wśród potencjalnych Beneficjentów, którzy będą mogli ubiegać się o przyznanie dotacji w jej ramach. Planowane działania mają wzbudzić zainteresowanie oraz zachęcić potencjalnych Beneficjentów do skutecznego aplikowania o środki, a także tworzyć warunki do uczestnictwa lokalnej społeczności we wdrażaniu strategii i osiąganiu założonych w niej celów, a przez to wzmocnić konkurencyjność i atrakcyjność Lokalnej Grupy Działania. Niniejszy plan opracowano przy aktywnym wsparciu społeczności lokalnej podczas konsultacji/spotkań.

Cel ogólny działań informacyjno – promocyjnych jest realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- informowanie beneficjentów o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia w ramach LSR oraz w procesie realizacji projektów,
- budowanie pozytywnego wizerunku LGD wśród mieszkańców obszaru poprzez informowanie ich o możliwościach dofinansowania oraz o efektach realizacji LSR oraz bezpośrednich korzyściach wynikających z ich realizacji,
- promocja dobrych praktyk osiąganych na obszarze LGD oraz w winnych regionach,
- wzrost rozpoznawalności i świadomości istnienia Funduszy Europejskich poprzez promowanie skutków dotychczasowego wdrażania funduszy przez gminy obszaru LGD,
- utrwalenie spójnego systemu identyfikacji wizualnej LGD.

Powyższe cele zostaną osiągnięte poprzez intensywne, różnorodne i długofalowe działania informacyjno-promocyjne, których ważnym elementem będą kampanie:

- promocyjno – wizerunkowe, skierowane do mediów, ogółu społeczeństwa oraz dotychczasowych i potencjalnych Beneficjentów,
- informacyjne – adresowane do konkretnych grup potencjalnych Beneficjentów, uprawnionych do korzystania ze środków Unii Europejskiej.

Opis działań komunikacyjnych i grup docelowych oraz środków przekazu, w tym działań podejmowanych w przypadku problemów z realizacją LSR, niskim poparciu społecznym dla działań zrealizowanych przez LGD

Dla beneficjentów, potencjalnych beneficjentów oraz pozostałych grup docelowych, zaplanowano następujące działania informacyjno-promocyjne:

1. spotkania informacyjne (m.in.: szkolenia z zakresu pozyskiwania środków zewnętrznych, konferencje, seminaria, warsztaty);
2. publikacja i dystrybucja materiałów informacyjnych i promocyjnych (m.in.: foldery, ulotki, newsletter);
3. udział w targach, wystawach, imprezach masowych i inne spotkania o zasięgu międzynarodowym, krajowym, regionalnym i lokalnym;
4. strona internetowa (prowadzenie strony internetowej LGD zawierającej m.in.: informacje o naborach wniosków, kryteria wyboru, dokumenty programowe, bieżące informacje o prowadzonych działaniach) oraz promocja na portalach społecznościowych;
5. promocja i informacja w środkach masowego przekazu (kampanie telewizyjne/radiowe/prasowe);
6. opracowanie jednolitego systemu wizualizacji indywidualnej LGD poprzez opracowanie logotypu wraz z księgą wizualizacji oraz zakup narzędzi promocji typu: rollup, bannery, namiot, długopisy, smycze, torby reklamowe, teczki, opatrzonych logo LGD oraz UE.

Grupy docelowe

1. **Beneficjenci (projektodawcy) i potencjalni beneficjenci LSR.**
   Celem działań informacyjno – promocyjnych adresowanych do ww. grupy docelowej jest zapoznanie, z zasadami korzystania z dostępnej pomocy finansowej oraz zasadami rozliczania operacji. Informacja skierowana do tych grup powinna mieć ponadto charakter motywujący do składania wniosków oraz przedstawiać przykłady dobrych praktyk i zmian na obszarach wiejskich dokonywane w efekcie realizacji programu. Do tej grupy należą: mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, JSFP, instytucje kultury.

2. **Grupy defaworyzowane**
   Działania skierowane do tej grupy będą mieć charakter informacyjny i motywujący do podjęcia działań w kierunku podjęcia zatrudnienia. Działania skierowane do tej grupy to głównie spotkania informacyjne oraz warsztaty i szkolenia, a także komunikaty zachęcające do podjęcia aktywności udostępnione w miejscach ogólnodostępnych (m.in.: tablice ogłoszeń, portal społecznościowy, strona www LGD, strony gmin LGD, urzędy pracy). Do tej grupy należą: osoby bezrobotne, osoby 50+, organizacje pozarządowe, w tym zajmujące się opieką nad osobami niepełnosprawnymi, mieszkańcy terenów wiejskich z miejscowości do 5 tyś. mieszkańców.

3. **Społeczność lokalna**
   Informacja i promocja PROW 2014-2020 adresowana do społeczności lokalnej wsi w głównej mierze ma na celu informowanie o efektach PROW 2014-2020, zapoznawanie z przykładami dobrych praktyk i pozytywny odbiór programu LEADER. Ze względu na wielkość ww. grupy docelowej działania informacyjne kierowane będą do liderów wsi: sołtysów, aktywnych członków stowarzyszeń lokalnych.

4. **Środki masowego przekazu**
   Celem działań skierowanych do środków masowego przekazu jest upowszechnienie informacji o działaniach wdrażanych przez LGD w ramach RLKS, o stanie wdrażania LSR, rezultatach i efektach tych działań, o zrealizowanych projektach, dobrych praktykach. Jest to specyficzny rodzaj grupy docelowej, będący właściwie kanałem komunikacyjnym.

Działania komunikacyjne oraz odpowiadające im środki przekazu uwzględniające różnorodne rozwiązania komunikacyjne

Treść komunikatów dostosowana będzie do prowadzonych działań promocyjnych:

- informacyjne – tj. treści pozbawione emocji, czyli czysto fachowe i informacyjne – narzędzia: biuletyn, ulotki;
- wizerunkowe – reklama na materiałach promocyjnych, promująca styl, elegancję i profesjonalizm;
- perswazyjne –reklamy w telewizji lokalnej, radiowe, prasowe, na plakatach, na portalach społecznościowych.

Szczegółowy plan komunikacj i znajduje się w tabeli 30str. 75 (załącznik nr 5 do LSR).

Rozdział X. Zintegrowanie i innowacyjność

Zgodnie ze specyfiką podejścia RLKS (Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność) LSR ma charakter zintegrowany. Zintegrowane podejście dla przedsięwzięć planowanych do realizacji w ramach jej wdrażania dotyczy dwóch aspektów:

1. Zintegrowania celów i przedsięwzięć zaplanowanych w ramach LSR zapewniających spójne i kompleksowe rozwiązanie zidentyfikowanych w analizie SWOT problemów, zachowując przy tym odpowiednią kolejność realizacji przedsięwzięć oraz współpracę różnych podmiotów.
2. Zgodności celów głównych i szczegółowych LSR z dokumentami strategicznymi/ planistycznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym oraz zgodności co do celów przekrojowych (środowisko, łagodzenie zmian klimatu, innowacje) PROW na lata 2014–2020.

Poszczególne cele LSR oraz planowane w ramach ich realizacji konkretne przedsięwzięcia są spójne, powiązane ze sobą i wzajemnie się uzupełniają. Tworzą logiczne związki i wzajemnie na siebie oddziałują, dając efekt synergii.

10.1. Zgodnie z podejściem Leader LSR ma charakter zintegrowany co obrazują poniższe tabele nr 22i nr 23.

Tabela nr 22. Charakter zintegrowany LSR względem celu ogólnego I

Cel ogólny I. Stworzenie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki i tworzenia miejsc pracy na obszarze LGD
Spójne i kompleksowe podejście: obydwa cele szczegółowe: Rozwój i wsparcie lokalnej przedsiębiorczości oraz podnoszenie kompetencji i promocja lokalnej przedsiębiorczości wraz z przedsięwzięciami: zakładanie nowych działalności gospodarczych, rozwijanie istniejących działalności gospodarczych, promocja lokalnej przedsiębiorczości, pobudzanie przedsiębiorczości mieszkańców oraz podnoszenie kompetencji osób zakładających nowe działalności gospodarcze oraz prowadzenie działalności gospodarczą.
Użycie różnych metod: wsparcie poprzez przyznawanie premii na samozatrudnienie, dotacji na rozwój istniejących firm, organizację szkoleń dla przedsiębiorców oraz osób po raz pierwszy uruchamiających dział. gospodarczą, informowanie na stronie internetowej LGD, realizacja projektu współpracy.
Zaangażowanie różnych sektorów i partnerów: a) gospodarczego: przedsiębiorcy, b) społecznego: członkowie rodzin jako osoby współpracujące z mikro i małymi przedsiębiorstwami, osoby bezrobotne i poszukujące pracy, c) publicznego: Urzędy Gmin poprzez współpracę przy organizacji warsztatów, wydarzeń, udostępnianiu pomieszczeń do spotkań, szkoleń, wydarzeń promocyjnych, d) partnerzy: Powiatowe Urzędy Pracy, partnerskie LGD przy projekcie współpracy.
Integrowanie różnych zasobów i branż działalności gospodarczej: prowadzenie szkoleń dla przedsiębiorców i osób zainteresowanych podjęciem działalności gospodarczej oraz promocja lokalnej przedsiębiorczości np. poprzez organizację lokalnych targów przedsiębiorczości, premiowanie projektów, które wykorzystują lokalne zasoby np. są skierowane do lokalnej społeczności, przedsiębiorcy chcą korzystać z usług specjalistów lub dostawców z lokalnego rynku, zakładają, rozwijają działalność gospodarczą, która przedkłada się na promocję lokalnych zasobów.
Odpowiedź na zidentyfikowaną w analizie SWOT słabą stronę/zagrożenie: niewystarczającą aktywizację osób bezrobotnych oraz niewiele instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości; brak zakładów pracy nastawionych na zatrudnienie nowych pracowników w tym 50+; słabo rozwinięta i niewystraczająca infrastruktura rekreacyjno-turystyczna i kulturalna obszaru LGD; słaba promocja obszaru LGD.

Tabela nr 23.Charakter zintegrowany LSR względem celu ogólnego II

Cel ogólny II. Zrównoważony rozwój na obszarze LGD
Spójne i kompleksowe podejście: trzy cele szczegółowe: rozwój infrastruktury lokalnej, wsparcie oddolnych inicjatyw lokalnych oraz rozwój aktywności, kompetencji i życia społeczno-kulturalnego mieszkańców.
Użycie różnych metod: duże wsparcie finansowe przyznawanie na realizację projektów własnych, budowę, modernizację, remont i wyposażanie ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury lokalnej, działania na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnej, promocja obszaru LGD, stworzenie warunków do aktywnego

trybu życia mieszkańców LGD, promocja i zachowanie dziedzictwa historycznego, kulturowego oraz przyrodniczego obszaru LGD, organizacja szkoleń, w tym podnoszących wiedzę osób zaangażowanych w realizację LSR, warsztatów, promowanie dobrych praktyk na stronie internetowej LGD, realizacja projektu współpracy.
Zaangażowanie różnych sektorów i partnerów: a) społecznego m.in.: mieszkańcy obszaru LGD, OSP, KGW, stowarzyszenia, w tym zajmujące się osobami niepełnosprawnymi, ośrodki kultury b) gospodarczego: przedsiębiorcy i ich rodziny, c) publicznego: Urzędy Gmin poprzez współpracę przy organizacji warsztatów, wydarzeń, udostępnianiu pomieszczeń do spotkań, szkoleń, wydarzeń, d) partnerzy: Gminne i Miejskie Ośrodki Kultury oraz Biblioteki, partnerskie LGD przy projekcie współpracy.
Integrowanie różnych zasobów i branż działalności gospodarczej: przy budowie i przebudowie obiektów infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej poprzez współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami z branży: budowlanej, stolarskiej, dekarskiej itp.; przy wydawaniu publikacji poprzez współpracę z lokalnymi grafikami, drukarniami; przy realizacji zadań dot. aktywizacji i integracji społeczności lokalnej poprzez współpracę z lokalnymi firmami szkoleniowymi, cateringowymi, domami kultury, stowarzyszeniami; premiowanie projektów (poprzez stworzenie odpowiedniego kryterium oceny w karcie oceny), które wykorzystują różne lokalne zasoby np. folklor, przyrodę, produkty lokalne.
Odpowiedź na zidentyfikowaną w analizie SWOT słabą stronę /zagrożenie: brak instytucji wspierających organizacje społeczne (w tym zajmujących się osobami niepełnosprawnymi); mała aktywność mieszkańców z terenu LGD; brak lidera wśród lokalnej społeczności do podejmowania działań na rzecz integracji społeczności lokalnej; słabo rozwinięta i niewystarczająca infrastruktura turystyczno-rekreacyjna i kulturalna na obszarze LGD; brak oferty, która uwzględniałaby ożywienie istniejących szlaków rowerowych, konnych i pieszych na obszarze LGD; niedostateczna oferta mająca wpływ na rozwój życia kulturalnego na obszarze LGD; brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych przez organizacje społeczne; niestabilność przepisów prawa; brak możliwości pozyskania środków zewnętrznych przez organizacje społeczne; perspektywa wygaśnięcia dotacji z UE; słaba i niewystarczająca promocja istniejących zasobów obszaru LGD; trudności w zmianie mentalności ludzi i pobudzenia ich do aktywnego udziału w realizacji zamierzeń projektu; obawa przed zmianami wśród mieszkańców LGD.

10.2. LSR Stowarzyszenia „MROGA" integruje przynajmniej 3 branże działalności gospodarczej:
- branżę turystyczną, w tym m.in.: wynajem pokoi, usługi gastronomiczne, usługi rekreacyjne, wynajem hal namiotowych, scen plenerowych, nagłaśnianie imprez plenerowych;
- branżę budowlaną, w tym m.in.: stolarstwo, ciesielstwo, zduństwo, usługi elektryczne, hydrauliczne, montaż OZE;
- branżę usług dla ludności, w tym m.in.: biura rachunkowe, gabinety medyczne, weterynaryjne, kosmetyczne, usługi teleinformatyczne, informatyczne, kluby fitness, usługi krawieckie, usługi opiekuńcze nad dziećmi, usługi w zakresie zaspokajania potrzeb osób starszych, usługi mechaniczne, itd.;
- branżę przetwórstwa rolnego, w tym w szczególności lokalnych produktów rolnych m.in.: produkcja serów, wędlin, wyrobów piekarniczych i cukierniczych.

10.3. Cele sformułowane w trakcie opracowywania LSR zostały przeanalizowane pod kątem ich zgodności i komplementarności z celami strategicznymi w dokumentach wyższego rzędu i są zgodne na poziomie lokalnym, wojewódzkim, krajowym i europejskim, jak wykazano w tabelach 23 i w tabeli 24.
Cele i przedsięwzięcia LSR są zbieżne z wszystkimi trzema celami przekrojowymi PROW 2014-2020, tj. ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu oraz innowacyjność, a kryteria wyboru oraz wskaźniki LSR zapewniają bezpośrednie osiągnięcie wskaźników określonych dla tych celów (Tabela 19 ze wskaźnikami w rozdziale V. Cele i wskaźniki, str. 31 – 37).

Tabela 24. Zgodność celu ogólnego I. LSR w odniesieniu do dokumentów strategicznych.

Cel ogólny 1 Stworzenie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki
Cel szczegółowy 1.1 Rozwój i wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców.
Cel szczegółowy 1.2 Podnoszenie kompetencji i promocja lokalnej przedsiębiorczości
Cele wyznaczone w LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów Unii Europejskiej określonych w ***Strategii Europa 2020*** odnośnie inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu m.in. poprzez: wspieranie inicjatyw opartych na transferze wiedzy i innowacji, wspieranie firm korzystających efektywnie z

lokalnych zasobów, wspieranie firm z branży OZE, wspieranie grup defaworyzowanych w pozyskiwaniu dotacji na tworzenie i rozwój własnych działalności gospodarczych, pełniejszym wykorzystaniu TIK, prowadzenie doradztwa by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi, które przyczyniałyby się do tworzenia nowych miejsc, szerzenie innowacyjnych rozwiązań technologicznych, wspieranie firm efektywnie korzystających z lokalnych zasobów, umożliwienie nabywania nowych umiejętności.
Zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020 z obszarami strategicznymi: II. Konkurencyjna gospodarka i celami: II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki, II.4. Rozwój kapitału ludzkiego, III. Spójność społeczna i terytorialna i celami: III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich poprzez przyznawanie dotacji na tworzenie i rozwój mikro i małych przedsiębiorstw, organizację szkoleń.
Zgodność ze strategicznymi kierunkami działań Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020w płaszczyźnie horyzontalnej m.in. poprzez: 1.1. rozwój nowoczesnych technologii na rzecz inteligentnych specjalizacji regionalnych; 1.2. rozwój nowoczesnej gospodarki energetycznej;2.1. kształtowanie i rozwój kadr dla gospodarki innowacyjnej; 2.2. kształtowanie aktywnych postaw na rynku pracy; 3.2 rozwój MŚP i sektora rolnego; 6.1. przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu; 6.2. reintegrację zawodową oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym; 9.1. wzmacnianie systemu powiązań funkcjonalnych.
Zgodność z Programem Rozwoju Turystyki w Województwie Łódzkim na lata 2007–2020 *Zgodność z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego 2014– 2020*z priorytetami: 3a. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, 8i: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników, 8iii: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, 9i: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie poprzez przyznawanie dotacji na tworzenie i rozwój firm.
Zgodność ze Studium Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego z celem strategicznym 4: Rozwój nowoczesnego kapitału ludzkiego i społecznego oraz silnego informacyjnego społeczeństwa obywatelskiego i celami operacyjnymi: 4.1. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników oraz przedsiębiorczości poprzez przyznawanie dotacji na tworzenie i rozwój firm, organizację szkoleń z zakresu przedsiębiorczości.
Zgodność ze Strategią Innowacyjności i Efektywności Gospodarki "Dynamiczna Polska 2020" z celami: 1.4. Ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do kapitału we wszystkich fazach ich rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem kapitału wysokiego ryzyka i sektora MŚP, 2.5. Wspieranie rozwoju kadr dla innowacyjnej i efektywnej gospodarki, 3.1. Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę" poprzez przyznawanie dotacji na tworzenie i rozwój firm, organizację szkoleń dla przedsiębiorców.
Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 z celami:1.Wzrost zatrudnienia, 2. Wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych, 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, 5. Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli m.in. poprzez przyznawanie dotacji na tworzenie i rozwój firm, organizację szkoleń dot. przedsiębiorczości.
Zgodność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020 z celem 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów, 1.2.3. Rozwijanie potencjału rozwojowego i absorpcyjnego obszarów wiejskich poprzez przyznawanie dotacji na tworzenie i rozwój mikro i małych przedsiębiorstw, organizację szkoleń.
Zgodność z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w szczególności z: celem tematycznym Wspólnych Ram Strategicznych CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, priorytet ROW 6. Włączenie społeczne, redukcja ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich, celem szczegółowy 6B. Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich m.in. poprzez: tworzenie miejsc pracy i stworzenie warunków umożliwiających podjęcie pracy osobom dotąd pozostającym bez pracy, a także stworzenie korzystnych warunków do tworzenia nowych firm, sprzyjających zwiększeniu potencjału osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z rynku pracy.
Strategię Rozwoju Miasta Brzeziny na lata 2014 – 2020Cel strategiczny I. – Rozwój nowoczesnej gospodarki.
Plan rozwoju lokalnego Gminy Koluszki na lata 2004-2013 Cele strategiczne rozwoju Gminy Koluszki: Cel strategiczny I – Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej gminy Koluszki oraz wspieranie przedsiębiorczości na terenie Gminy Koluszki, w szczególności poprzez aktywizację zasobów lokalnych oraz: a) tworzenie na terenie gminy Koluszki stref zorganizowanej aktywności gospodarczej, b) rozwój otoczenia okołobiznesowego.
Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022 CEL STRATEGICZNY 1 Rozwój przedsiębiorczości, wsparcie działalności rolniczej: Promowanie różnych form kształcenia, w tym e – edukacji; Kreowanie rozwoju i

tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw; Rozwój infrastruktury technicznej, w tym w szczególności uporządkowanie gospodarki wodno- kanalizacyjnej oraz przebudowa dróg; Promocja gruntów inwestycyjnych i stworzenie warunków dla inwestycji zewnętrznych; Wsparcie i promowanie rozwoju firm wykorzystujących lokalne zasoby; Promowanie nowoczesnych rozwiązań dla prowadzenia działalności rolniczej; Połączenie wszystkich miejscowości Gminy z sieci TEN-T.
Strategia Rozwoju Gminy Jeżów na lata 2007 – 2015 Cel ogólny: Wspieranie wszechstronnego rozwoju gminy poprzez realizację zadań polegających na tworzeniu nowoczesnej infrastruktury technicznej i społecznej stymulującej działalność rolniczą i gospodarczą. Cele szczegółowe: Promocja gminy i jej produktów**;** Wykorzystanie potencjału rolnego poprzez rozwój i poprawę stanu infrastruktury**;** Tworzenie warunków do intensyfikacji lub dywersyfikacji działalności rolnej**;** Ułatwienie działalności firm w warunkach wolnego rynku dzięki wspieraniu instytucji otoczenia biznesu
Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Brzeziny na lata 2007 – 2013 Cel ogólny: podniesieni poziomu życia mieszkańców poprzez pełniejsze wykorzystanie potencjału do rozwoju funkcji gospodarczych (przedsiębiorczości, turystyki, rolnictwa) oraz zachowanie równowagi przyrodniczej środowiska naturalnego. Cele szczegółowe: rozwój turystyki, w tym turystyki wiejskiej i agroturystyki w oparciu o występujące na terenie gminy walory przyrodnicze; ochrona walorów obszarów chronionych; ochrona jakości i zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy; modernizacja podstawowej infrastruktury technicznej w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej obszaru.
Plan Rozwoju lokalnego Powiatu Brzezińskiego na lata 2007 – 2013Cel ogólny: Działania przewidziane do realizacji obejmują następujące obszary: komunikacja, edukacja, społeczność, turystyka, gospodarka. Cel szczegółowy: obszarze gospodarki poprzez wzmocnienie sektora MŚP w strukturze gospodarki powiatu.
Strategia Rozwoju Powiat Łódzki Wschodniego na lata 2015 – 2020 Cel strategiczny IV. Aktywizacja lokalnego rynku pracy; Cel operacyjny IV.1 Wspieranie przedsiębiorczości lokalnej w celu tworzenia miejsc pracy.

Tabela 25. Zgodność celu ogólnego II. LSR w odniesieniu do dokumentów strategicznych.

Cel ogólny 2 Zrównoważony rozwój obszaru LGD
Cel szczegółowy 2.1 Rozwój infrastruktury lokalnej.
Cel szczegółowy 2.2 Wsparcie oddolnych inicjatyw lokalnych zachowujących dziedzictwo lokalne.
Cel szczegółowy 2.3 Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój aktywności, kompetencji i życia społeczno-kulturalnego mieszkańców.
Cele wyznaczone w LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów Unii Europejskiej określonych w ***Strategii Europa 2020*** odnośnie inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu m.in. poprzez: wspieranie inicjatyw opartych na transferze wiedzy i innowacji, korzystających efektywnie z lokalnych zasobów, przyjaznych środowisku, wspieranie rozwoju lokalnej infrastruktury wykorzystującej OZE, wspieranie grup defaworyzowanych w pozyskiwaniu dotacji na realizację własnych projektów, pełniejsze wykorzystanie TIK, rozpowszechnianie wiedzy za pośrednictwem sieci, prowadzenie doradztwa by innowacyjne pomysły rozwiązywały problemy społeczne, szerzenie innowacyjnych rozwiązań technologicznych, umożliwienie ludziom zdobywania nowych umiejętności, wspieranie zdrowia i aktywności osób starszych, aby umożliwić osiągnięcie spójności społecznej oraz wyższej wydajności.
Zgodność ze Strategią Rozwoju Kraju 2020 z obszarami strategicznymi: I. Sprawne i efektywne państwo, cel I.3.2. Rozwój kapitału społecznego poprzez działania, które będą służyły zwiększeniu aktywności społeczeństwa obywatelskiego. Promowane będzie uczestnictwo w kulturze poprzez otwarty dostęp do zasobów cyfrowego dziedzictwa, rozwój infrastruktury kultury i kształcenie podstawowych kompetencji kulturowych Wzmacniane będą aktywne wspólnoty lokalne poprzez tworzenie lub udostępnianie publicznej przestrzeni, m.in. dzięki budowie nowych lub wykorzystaniu już istniejących elementów infrastruktury kultury oraz promowanie istniejących mechanizmów ustawowych, tj. inicjatywy lokalnej. III. Spójność społeczna i terytorialna, cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych, III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich poprzez poprawę dostępu do edukacji i kultury, realizację projektów współpracy.
Zgodność ze strategicznymi kierunkami działań Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020w płaszczyźnie horyzontalnej poprzez: 4.1. Rozwój społeczności lokalnych; 4.2. Wzmacnianie tożsamości regionalnej; 5.3. Rozwój usług i poprawa dostępu do sektora kultury, sportu, turystyki i rekreacji; 6.1. Przeciwdziałanie ubóstwu ekonomicznemu; 6.2. Reintegracja zawodowa oraz przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniom społecznym; w płaszczyźnie terytorialno-funkcjonalnej poprzez: 1.2. Obszary wiejskie: wspieranie działań na rzecz poprawy dostępu do usług kultury i rekreacji.

Zgodność z RPO WŁ 2014 – 2020 z Priorytetem 6c: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego poprzez: rozwój infrastruktury kulturalnej, promocję i upowszechnianie lokalnego dziedzictwa, wydawanie publikacji o obszarze, wspieranie podmiotów działających w sferze kultury.
Zgodność ze Strategią Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego z celem strategicznym 1. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych na rzecz budowy przyjaznych i bezpiecznych przestrzeni publicznych, sprzyjających włączeniu społecznemu, 1.1 Zintegrowane działania rewitalizacyjne w wymiarze przestrzennym, przyrodniczym, społecznym, gospodarczym i kulturowym i 1.4. Wspieranie efektywnego wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego poprzez: rozwój infrastruktury kulturalnej, promocję i upowszechnianie lokalnego dziedzictwa .
Zgodność ze Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 z celami: 2. Wydłużenie aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych, 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, 5. Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli poprzez rozwój infrastruktury rekreacyjnej, organizację warsztatów z wykorzystaniem nowych technologii, wyjazdy studyjne.
Zgodność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020 z celami: 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów i 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałaniem marginalizacji obszarów problemowych, 1.3.1. Rozwój kapitału intelektualnego, w tym kapitału ludzkiego i społecznego, 1.3.6. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego i 2.2.5. Usługi kulturalne przez rozwój infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej, organizację warsztatów dla kapel i zespołów.
Zgodność z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 w szczególności z celem tematycznym Wspólnych Ram Strategicznych CT 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, priorytetem Rozwoju Obszarów Wiejskich 6. Włączenie społeczne, redukcja ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich i celem szczegółowym: 6B. Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich m.in. poprzez wspieranie inicjatyw lokalnych, rozwój infrastruktury kulturalnej, rekreacyjnej, turystycznej, promocję i upowszechnianie lokalnego dziedzictwa, organizację wyjazdów studyjnych, warsztatów aktywizacyjnych.
Strategię Rozwoju Miasta Brzeziny na lata 2014 – 2020Cel strategiczny I. – Rozwój nowoczesnej gospodarki.
Plan rozwoju lokalnego Gminy Koluszki na lata 2004-2013 Cele strategiczne rozwoju Gminy Koluszki: Cel strategiczny I – Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej i gospodarczej gminy Koluszki oraz wspieranie przedsiębiorczości na terenie Gminy Koluszki, w szczególności poprzez aktywizację zasobów lokalnych oraz: a) tworzenie na terenie gminy Koluszki stref zorganizowanej aktywności gospodarczej, b) rozwój otoczenia okołobiznesowego.
Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022 CEL STRATEGICZNY 1 Rozwój przedsiębiorczości, wsparcie działalności rolniczej: Promowanie różnych form kształcenia, w tym e – edukacji; Kreowanie rozwoju i tworzenia małych i średnich przedsiębiorstw; Rozwój infrastruktury technicznej, w tym w szczególności uporządkowanie gospodarki wodno- kanalizacyjnej oraz przebudowa dróg; Promocja gruntów inwestycyjnych i stworzenie warunków dla inwestycji zewnętrznych; Wsparcie i promowanie rozwoju firm wykorzystujących lokalne zasoby; Promowanie nowoczesnych rozwiązań dla prowadzenia działalności rolniczej; Połączenie wszystkich miejscowości Gminy z sieci TEN-T.
Strategia Rozwoju Gminy Jeżów na lata 2007 – 2015 Cel ogólny: Wspieranie wszechstronnego rozwoju gminy poprzez realizację zadań polegających na tworzeniu nowoczesnej infrastruktury technicznej i społecznej stymulującej działalność rolniczą i gospodarczą. Cele szczegółowe: Promocja gminy i jej produktów**;** Wykorzystanie potencjału rolnego poprzez rozwój i poprawę stanu infrastruktury**;** Tworzenie warunków do intensyfikacji lub dywersyfikacji działalności rolnej**;** Ułatwienie działalności firm w warunkach wolnego rynku dzięki wspieraniu instytucji otoczenia biznesu**.**
Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Brzeziny na lata 2007 – 2013 Cel ogólny: podniesieni poziomu życia mieszkańców poprzez pełniejsze wykorzystanie potencjału do rozwoju funkcji gospodarczych (przedsiębiorczości, turystyki, rolnictwa) oraz zachowanie równowagi przyrodniczej środowiska naturalnego. Cele szczegółowe: rozwój turystyki, w tym turystyki wiejskiej i agroturystyki w oparciu o występujące na terenie gminy walory przyrodnicze; ochrona walorów obszarów chronionych; ochrona jakości i zasobów wód powierzchniowych i podziemnych; tworzenie warunków dla powstawania nowych miejsc pracy; modernizacja podstawowej infrastruktury technicznej w celu podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej obszaru.
Plan Rozwoju lokalnego Powiatu Brzezińskiego na lata 2007 – 2013Cel ogólny: Działania przewidziane do realizacji obejmują następujące obszary: komunikacja, edukacja, społeczność, turystyka, gospodarka. Cel szczegółowy: w obszarze społeczność: poprawa jakości i dostępności usług społecznych poprzez inwestycje w infrastrukturę społeczną; w obszarze turystyka: rozwój funkcji turystycznej powiatu, rozbudowa i modernizacje bazy turystycznej oraz obiektów zabytkowych i dziedzictwa kulturowego.
Strategia Rozwoju Powiat Łódzki Wschodniego na lata 2015 – 2020 Cel strategiczny II. Poprawa jakości życia mieszkańców; Cel operacyjny II.4 Zapobieganie dysfunkcjonalności, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji mieszkańców Powiatu; II.5.Rozwiązywanie problemów społecznych. Cel strategiczny V. Promocja Powiatu; Cel

operacyjny V.2 Wspieranie działań służących umocnieniu tożsamości poprzez rozwój kultury, turystyki, rekreacji i sportu. Cel strategiczny VI .Rozwój demokracji lokalnej; Cel operacyjny VI.2 Wspieranie rozwoju i działalności organizacji pozarządowych.

Innowacyjność realizowana będzie w szczególności poprzez przedsiębiorców wybierających działania nowoczesne i niestandardowe, o innowacyjnym charakterze w różnych sektorach gospodarki. LGD premiuje działania innowacyjne wnioskodawców, poprzez karty oceny według lokalnych kryteriów i odpowiednią punktację.

Również sposób wdrażania LSR za pośrednictwem systemu oceny wniosków on-line, można uznać za innowacyjny w skali województwa.

Rozdział XI. Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu i ewaluacji są względem siebie niezależne, choć pozostają w ścisłym związku, gdyż dotyczą tych samych zagadnień. Monitoring i ewaluacja Lokalnej Strategii Rozwoju są kluczowymi elementami skutecznego procesu jej wdrażania, zapewniającymi pozyskanie informacji na temat postępów prowadzonych działań, w głównej mierze w kontekście realizacji przyjętych celów strategicznych i operacyjnych. Stanowią równocześnie narzędzia kontroli i oceny umożliwiające korektę nieprawidłowości w procesie wdrażania LSR i funkcjonowania LGD, poprzez wprowadzenie niezbędnych modyfikacji i uaktualnień przy realizacji opracowanej strategii.

Monitoring realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „MROGA" stanowi równoległy do jej wdrażania, ciągły i rutynowy proces wymagający zbierania i analizy danych oraz raportowania wyników w określonych przedziałach czasowych. Dla sprawnej jego realizacji, przyjmuje się, iż proces monitorowania, z uwagi na charakter prowadzonych działań, w sposób ciągły i na bieżąco, prowadzony będzie przez biuro LGD. W odstępach półrocznych pracownicy biura sporządzać będą pisemne sprawozdania z realizacji LSR, analizowane i zatwierdzane następnie przez Zarząd. Treść sprawozdań, zgodnie z zasadą jawności działania LGD, będzie podawana do wiadomości publicznej za pośrednictwem strony internetowej Stowarzyszenia.

Organem odpowiedzialnym za przeprowadzenie ewaluacji będzie Zarząd, uprawniony do zlecania jej wykonania ekspertom zewnętrznym. Podobnie, jak w przypadku monitoringu, uzyskane wyniki prezentowane będą w formie raportu z badania ewaluacyjnego, upubliczniane za pośrednictwem strony www LGD.

Tabela 26. Elementy monitoringu oraz ewaluacji LSR.

Elementy funkcjonowania i wdrażania podlegające ocenie	Podmiot wykonujący badanie	Źródła danych i metody ich zbierania	Czas i okres dokonywania pomiaru	Analiza i ocena danych
Elementy funkcjonowania LGD podlegające ewaluacji				
Pracownicy biura LGD	Zarząd LGD / Ekspert, podmiot zewnętrzny	▪ opinia kierownika biura nt. podległego personelu ▪ opinia Zarządu ▪ opinia wnioskodawców ▪ karta doradztwa ▪ ankieta oceniająca jakość doradztwa ▪ sprawozdania z realizacji LSR	▪ IV kwartał 2018 (okres objęty pomiarem – III.2016 - III.2018) ▪ IV kwartał 2021 (okres objęty pomiarem – IV.2018 -III.2021) ▪ III/IV kwartał 2023 (okres objęty pomiarem - cały okres programowania)	▪ rzetelne wypełnianie obowiązków zgodnie z umową ▪ przestrzeganie regulaminu pracy biura ▪ jakość świadczonych usług
Organ zarządczy, decyzyjny oraz kontrolny	Ekspert, podmiot zewnętrzny	▪ listy obecności z posiedzeń ▪ protokoły z posiedzeń ▪ sprawozdania z działalności organów ▪ ankiety, wywiady kwestionariuszowe z członkami Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjne	▪ IV kwartał 2018 (okres objęty pomiarem – III.2016 - III.2018) ▪ IV kwartał 2021 (okres objęty pomiarem – IV.2018 -III.2021) ▪ III/IV kwartał 2023 (okres objęty pomiarem - cały okres programowania)	▪ frekwencja na posiedzeniach ▪ realizacja uchwał ▪ przestrzeganie regulaminów pracy organów
Realizacja zadań w ramach funkcjonowania LGD, w tym ocena działalność LGD	Zarząd LGD / Ekspert, podmiot zewnętrzny / Ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej	▪ sprawozdania z realizacji LSR ▪ wnioski o płatność	▪ IV kwartał 2018 (okres objęty pomiarem – III.2016 - III.2018) ▪ IV kwartał 2021 (okres objęty pomiarem – IV.2018 -III.2021) ▪ III/IV kwartał 2023 (okres objęty pomiarem - cały okres programowania)	▪ zakres realizacji oraz stopień wydatkowania budżetu w ramach LGD ▪ opinia społeczności lokalnej nt. działań realizowanych przez LGD ▪ rozpoznawalność LGD ▪ efektywność komunikacji LGD ze społecznością lokalną
Elementywdrażania LSR podlegające ewaluacji				

Realizacja LSR, w tym: celów, przedsięwzięć, wskaźników, wydatkowania budżetu	Zarząd LGD / Ekspert, podmiot zewnętrzny	▪ matryca celów LSR ▪ informacje od instytucji wdrażającej o zawartych umowach oraz wysokości wypłaconych środków ▪ zestawienia wypłaconych środków ▪ sprawozdania z naborów wniosków o przyznanie pomocy ▪ sprawozdania z działalności organu decyzyjnego ▪ ankieta monitorująca postęp realizacji LSR ▪ ankiety, wywiady swobodnego z wybranymi beneficjentami, grantobiorcami ▪ karty kontrolne grantu	▪ IV kwartał 2018 (okres objęty pomiarem – III.2016 - III.2018) ▪ IV kwartał 2021 (okres objęty pomiarem – IV.2018 -III.2021) ▪ III/IV kwartał 2023 (okres objęty pomiarem - cały okres programowania)	▪ stopień realizacji poszczególnych celów ▪ stopień realizacji wskaźników ▪ stopień kontraktowania i wydatkowania środków ▪ spójność i trafność rozwiązań proceduralnych
Realizacja naborów , w tym: harmonogram, kryteria i procedury wyboru operacji, zainteresowanie społeczne naborem	Zarząd LGD / Ekspert, podmiot zewnętrzny / Ewaluacja z udziałem społeczności lokalnej	▪ sprawozdania z naborów wniosków o przyznanie pomocy ▪ sprawozdania z działalności organu decyzyjnego ▪ strona internetowa lgd – licznik pobrań informacji o naborze ▪ karta doradztwa ▪ analiza lokalnych kryteriów i procedury wyboru operacji ▪ wywiady kwestionariuszowe, ankiety z członkami Rady	▪ IV kwartał 2018 (okres objęty pomiarem – III.2016 - III.2018) ▪ IV kwartał 2021 (okres objęty pomiarem – IV.2018 -III.2021) ▪ III/IV kwartał 2023 (okres objęty pomiarem - cały okres programowania)	▪ zgodność działań z harmonogramem ▪ dostępność informacji oraz poziom zainteresowania lokalnej społeczności podejmowaniem działań w ramach prowadzonych naborów ▪ jasność, przejrzystość i aktualność lokalnych kryteriów wyboru
Elementy funkcjonowania LGD podlegające monitorowaniu:				
Szkolenia realizowane przez LGD	Pracownicy biura LGD	▪ listy obecności ze szkoleń ▪ ankieta oceniająca	▪ na bieżąco (sporządzanie raportów w odstępach półrocznych)	▪ stopień realizacji harmonogramu szkoleń ▪ frekwencja na szkoleniach ▪ jakość świadczonych usług
Doradztwo	Pracownicy biura LGD	▪ karty doradztwa ▪ ankieta oceniająca doradztwo ▪ sprawozdania z naborów wniosków o przyznanie pomocy	▪ na bieżąco (sporządzanie raportów w odstępach półrocznych)	▪ ilość i jakość świadczonych usług doradczych ▪ wskaźnik ilości wnioskodawców korzystających z doradztwa w stosunku do ilości osób korzystających z doradztwa w ramach naboru

Zainteresowanie działalnością LGD	Pracownicy biura LGD	▪ strona internetowa LGD ▪ listy obecności ze spotkań aktywizacyjnych ▪ ankiety kierowane do lokalnej społeczności	▪ na bieżąco (sporządzanie raportów w odstępach półrocznych)	▪ licznik wejść na stronę internetową ▪ frekwencja na spotkaniach aktywizacyjnych ▪ efektywność komunikacji LGD ze społecznością lokalną ▪ stopień realizacji planu komunikacji
Działalność organów LGD	Pracownicy biura LGD	▪ listy obecności z posiedzeń	▪ na bieżąco (sporządzanie raportów w odstępach półrocznych)	▪ frekwencja na posiedzeniach
Elementy wdrażania LSR podlegające monitorowaniu				
Realizacja LSR i budżetu LGD	Pracownicy biura LGD	▪ matryca celów LSR ▪ informacje od instytucji wdrażającej o zawartych umowach oraz wysokości wypłaconych środków ▪ zestawienia wypłaconych środków ▪ sprawozdania z naborów wniosków o przyznanie pomocy ▪ ankieta monitorująca postęp realizacji LSR ▪ karta kontrolna grantu	▪ na bieżąco (sporządzanie raportów w odstępach półrocznych)	▪ stopień osiągania wskaźników produktu i rezultatu ▪ stopień wydatkowania budżetu na funkcjonowanie LGD, projekty realizowane przez beneficjentów, projekty grantowe, operacje własne, projekty współpracy
Nabory wniosków o przyznanie pomocy	Pracownicy biura LGD	▪ harmonogram naborów ▪ sprawozdania z naborów wniosków o przyznanie pomocy ▪ karta doradztwa	▪ na bieżąco (sporządzanie raportów w odstępach półrocznych)	▪ zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem ▪ stopień wykorzystania środków ▪ ilość osób korzystających z doradztwa
Projekty grantowe	Pracownicy biura LGD	▪ ankieta monitorująca ▪ karta kontrolna grantu ▪ aplikacja OMIKRON	▪ na bieżąco (sporządzanie raportów w odstępach półrocznych)	▪ zgodność ponoszonych wydatków z zestawieniem rzeczowo-finansowym ▪ terminowość realizacji zadań grantowych

Rozdział XII. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Projekty strategii, jako dokumentów, których realizacja może potencjalnie znacząco wpływać na środowisko, mogą wymagać, na etapie projektowania, poddania ich treści strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Przedmiotowe przepisy uzależniają jednakże konieczność przeprowadzenia takiej oceny od indywidualnej zawartości dokumentu oraz zewnętrznych uwarunkowań jego realizacji. Przesłanką obowiązkowo kwalifikującą projekt strategii do tego typu oceny jest stwierdzone ryzyko wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 w związku z realizacją zaplanowanych w nim przedsięwzięć. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest konieczne dla dokumentów wymienionych w art. 46 *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.).

Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność nie jest dokumentem o charakterze gminnym. Dodatkowo zakres działania LSR dotyczy kilku dziedzin: stworzenie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki i tworzenia miejsc pracy na obszarze LGD obejmujący wsparcie przedsiębiorczości oraz zrównoważony rozwój obszaru LGD obejmujących rozwój infrastruktury rekreacyjno – turystycznej i kulturalnej, wsparcie inicjatyw oddolnych oraz rozwój aktywności, kompetencji i życia społeczno-kulturalnego mieszkańców. Dokument LSR nie wpisuje się w art. 46 ust. 2 i 3 ww. ustawy, ponieważ realizacja założeń projektu dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000. Zadania zaplanowane w dokumencie obejmować będą obszary zabudowane i nie będą realizowane na obszarach Natura 2000.

W świetle zapisów art. 47 i 56 ww. ustawy zwrócono się do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi z zapytaniem zawartym we wniosku z dnia 29października 2015 r., uzupełnionego pismem z dnia 16 listopada 2015 r., czy istnieje konieczność przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu LSR. Przy opracowywaniu uzgodnienia posłużono się uwarunkowaniami zawartymi w art. 49.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi w nadesłanym piśmie z dnia 23 listopada 2015 r., znak: WOOŚ-II.411.413.2015.MG2.2 (załącznik nr 20 do wniosku o wybór LSR) wydał decyzję o braku konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przedłożonego dokumentu. W uzasadnieniu podano, iż „*Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność nie kwalifikuje się do przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Projektowana Strategia Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność przygotowywana przez Stowarzyszenie „MROGA" obejmującej teren gmin: Brzeziny, Jeżów, Koluszki, Rogów, Miasto Brzeziny położonych w powiatach: łódzkim wschodnim i brzezińskim nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a realizacja jego postanowień prawdopodobnie nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko."*

Jednocześnie Stowarzyszenie „MROGA" w dniu 29października 2015 r., wystąpiło do Państwowego Wojewódzkiego Inspektoratu Sanitarnego w Łodzi z wnioskiem, uzupełnionym pismem z dnia 08.12.2015 r., o uzgodnienie odstąpienia od strategicznej oceny dla dokumentu Lokalnej Strategii Rozwoju Lokalnej Grupy Działania MROGA w okresie programowania 2014-2020 obejmującej tereny gmin: Brzeziny, Jeżów, Koluszki, Rogów i miasto Brzeziny, położonych w powiecie łódzkim wschodnim i brzezińskim.

Państwowy Wojewódzki Inspektorat Sanitarny w Łodzi w piśmie z dnia 17.12.2015 r., znak: PWIS.NSOZNS.9022.1.521.2015.SK (załącznik nr 21 do wniosku o wybór LSR) informuje, że *„w postępowaniu tym nie biorą zatem udziału organy państwowej inspekcji sanitarnej, wyszczególnione w art. 58 powołanej ustawy z dnia 13 października 2008 r."*

Spis tabel:

Tabela 1. Charakterystyka gmin należących do LGD
Tabela 2. Powierzchnia gmin, liczba ludności na obszarze LGD z podziałem na płeć.
Tabela 3. Informacja o zawartych umowach oraz wysokości wypłaconych środków w ramach PROW 2007 - 2013
Tabela 4. Skład Rady Stowarzyszenia „MROGA"
Tabela 5. Dokumenty wewnętrzne regulujące zasady działania Stowarzyszenia „MROGA"
Tabela 6. Opis zastosowanych partycypacyjnych metod wypracowywania LSR na każdym kluczowym etapie prac
Tabela 7. Powierzchnia w km ^{2} oraz gęstość zaludnienia w poszczególnych gminach i dla całego obszaru LGD.
Tabela 8. Struktura wieku mieszkańców LGD z podziałem na płeć.
Tabela 9. Podmioty gospodarki narodowej obszaru LGD zarejestrowane w systemie REGON według sektorów własnościowych.
Tabela 10. Wskaźniki dotyczące przedsiębiorczości w 2009 i 2014 roku – porównanie dla obszaru LGD MROGA, woj. łódzkiego i Polski
Tabela 11. Liczba bezrobotnych na obszarze LGD
Tabela 12. Stopa bezrobocia na terenie LGD
Tabela 13. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminach z obszaru LGD oraz województwa łódzkiego.
Tabela 14. Liczba organizacji pozarządowych na terenie LGD według formy prawnej
Tabela 15. Ilość osób korzystających z pomocy społecznej na podstawie decyzji w 2014 roku wg powodu przyznania pomocy
Tabela 16. Miejsca – ośrodki kultury na terenie Stowarzyszenia „MROGA" w latach 2012 – 2014
Tabela 17 Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności Stowarzyszenia „MROGA" oraz analizy SWOT.
Tabela 18. Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników
Tabela 19. Cele i wskaźniki LSR
Tabela 20. Tabela przedsięwzięć, typów operacji oraz poziomem dofinansowania i intensywnością pomocy
Tabela 21. Opis wskaźników przypisanych do celów ogólnych, szczegółowych oraz przedsięwzięć
Tabela 22. Charakter zintegrowany LSR względem celu ogólnego I
Tabela 23.Charakter zintegrowany LSR względem celu ogólnego II
Tabela 24. Zgodność celu ogólnego I. LSR w odniesieniu do dokumentów strategicznych.
Tabela 25. Zgodność celu ogólnego II. LSR w odniesieniu do dokumentów strategicznych.
Tabela 26. Elementy monitoringu oraz ewaluacji LSR.
Tabela 27. Plan działania
Tabela 28. Budżet LSR
Tabela 29. Plan Finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020
Tabela 30. Plan komunikacyjny

Spis rysunków:

Rys. 1 Województwo łódzkie w Polsce
Rys. 2 LGD Stowarzyszenie Mroga w województwie łódzkim
Rys. 3 Obszar LGD Stowarzyszenie Mroga

Spis wykresów:

Wykres 1. Liczba ludności gmin z obszaru LGD wg wieku i płci.
Wykres 2. Podmioty gospodarcze obszaru LGD wg. sekcji PKD 2007 dla roku 2013

Wykaz wykorzystanej literatury

1. Bienias S. i in., *Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej,* Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
2. Bloch E., Kościelecki P., Śpiewak R., Zalewska K., *Podręcznik tworzenia i ewaluacji wskaźników w lokalnych strategiach rozwoju*, Warszawa 2010.
3. Dziemianowicz W. i in., *Planowanie strategiczne. Poradnik dla pracowników administracji publicznej,* Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
4. Kot T., Weremiuk A., *Wskaźniki w zarządzaniu strategicznym. Poradnik dla pracowników administracji publicznej,* Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012.
5. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW na lata 2014 (Dz. U. z dnia 13.03.2015 r. poz. 349).
6. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z dnia 18.03.2015 r. poz. 378).
7. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego PROW na lata 2014 – 2020 (Dz. U. z dnia 09.10.2015 r. poz. 1570).
8. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006
9. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005
10. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008
11. Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 809/2014 z dnia 17 lipca 2014 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności
12. Wspólne Wytyczne Dyrekcji Generalnych Komisji Europejskiej, AGRI, EMPL, MARE i REGIO, na temat rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych.
13. Wytyczne dla podmiotów lokalnych dotyczące rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
14. Zasady realizacji instrumentu Rozwój lokalny kierowany przez społeczność w Polsce, Warszawa 2014
15. Strategia Europy 2020
16. Strategia Rozwoju Kraju 2020
17. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020
18. Program Rozwoju Turystyki w Województwie Łódzkim na lata 2007 – 2020
19. Studium Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego
20. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego 2014 - 2020
21. Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020"
22. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020
23. Krajowa strategia Rozwoju Regionalnego 2010 - 2020
24. Program Rozwoju Obszarów wiejskich 2014 – 2020
25. Strategia Rozwoju Miasta Brzeziny na lata 2014 -2020
26. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Koluszki na lata 2004 – 2013
27. Strategia Rozwoju Gminy Rogów na lata 2015 – 2022
28. Strategia Rozwoju Gminy Jeżów na lata 2007 – 2015
29. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Brzeziny na lata 2007 – 2013
30. Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Brzezińskiego na lata 2007 – 2013
31. Strategia Rozwoju Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2015 -2020

Załączniki do LSR:

Załącznik nr 1. Procedura aktualizacji LSR

A. PROCEDURA AKTUALIZACJI LSR
1. Procedura – aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju

1.1. Nazwa procedury	1.1.1. Przedmiot procedury	1.1.2. Obszar procedury
1.1.3. Funkcja procedury	1.1.4. Przebieg procesu	1.1.5 Diagram

B. Wzory dokumentów
1. *Formularz proponowanych zmian w zapisach LSR*

A.
1.
1.1. Nazwa procedury
Procedura aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju
1.1.1. Przedmiot procedury
Procedura przewidziana do przeprowadzania zmian w Lokalnej Strategii Rozwoju
1.1.2. Obszar procedury
Procedura przeznaczona jest dla LGD dokonującego korekty zapisów Lokalnej Strategii Rozwoju w celu dostosowania jej do wymogów prawnych, aktualizacji danych dotyczących obszaru oraz wyników procesu monitoringu i ewaluacji.
1.1.3. Funkcja procedury
Procedura przedstawia czynności, formularze i schematy działań związanych ze zgłaszaniem, analizą i przyjmowaniem przez Zarząd zmian w zapisach LSR.
1.1.4. Przebieg procesu

a) zgłaszanie zmian zapisów LSR
Wnioski w sprawie zmiany zapisów w LSR mogą być zgłaszane przez członków LGD, organy stowarzyszenia oraz wszystkich mieszkańców obszaru. Zgłaszanie uwag odbywa się na formularzu dostępnym na stronie internetowej oraz w Biurze LGD - Formularz proponowanych zmian w zapisach LSR;
b) analiza zgłoszonych uwag do LSR
Biuro dokonuje analiz zgłoszonych propozycji zmian w LSR. Analizy te wykonywane są na bieżąco w ramach ciągłego monitoringu:

- *propozycji zmian zgłaszanych we wnioskach przez pracowników Biura, członków stowarzyszenia oraz mieszkańców;*
- *otoczenia prawnego związanego z funkcjonowaniem LGD;*
- *raportów z wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju przygotowywanych przez wyznaczonych pracowników Biura;*
- *wyników kontroli i zaleceń Instytucji Wdrażającej*

c) określenie zakresu zmian LSR
Na podstawie przeprowadzonych analiz Zarząd uchwala ostateczny zakresie zmian LSR.
d) aktualizacja Lokalnej Strategii Rozwoju
Aktualizacja LSR dokonywana jest uchwałą Zarządu Stowarzyszenia.

1.1.5. Diagram procesu

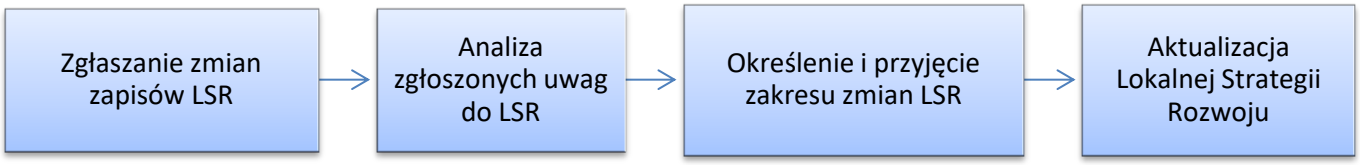

B. Wzory dokumentów

FORMULARZ PROPONOWANYCH ZMIAN W ZAPISACH LSR LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA STOWARZYSZENIA MROGA		
OBECNY ZAPIS	PROPONOWANA ZMIANA	
CEL DOKONANIA ZMIANY/ PRZEWIDZIANE EFEKTY TYCH ZMIAN		
UWAGI DODATKOWE		
DANE PROPONUJĄCEGO ZMIANY		
Imię i nazwisko:		
Adres:		
Telefon:		
Czy jest Pan/ Pani:		
1.Członkiem stowarzyszenia ❒TAK❒NIE	2.Członkiem organu stowarzyszenia ❒TAK❒NIE	3. Mieszkańcem obszaru LGD ❒TAK❒NIE

Załącznik nr 2. Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu

Procedura dokonywania ewaluacji i monitorowania opracowana przez LGD uwzględnia:

a) <u>elementy funkcjonowania LGD, które będą podlegać ewaluacji</u>

– rzetelność i terminowość wykonywania obowiązków służbowych przez pracowników biura LGD,
– praca i jakość komunikacji wewnętrznej organów zarządczych, decyzyjnych i kontrolnych,
– efektywność i adekwatność zadań realizowanych w ramach funkcjonowania LGD,
– opinia w środowisku lokalnym nt. działalności i funkcjonowania LGD, w tym jakość świadczonych usług.

b) <u>elementy wdrażania LSR, które będą podlegać ewaluacji</u>

- ocena stanu osiągniętych wskaźników dla celów ogólnych i szczegółowych LSR,
- zasadność ilości przedsięwzięć i ich zakresów oraz wskaźników,
- analiza LSR pod kątem możliwości osiągnięcia założonych celów,
- ocena stanu kontraktowania i wydatkowania środków,
- analiza spójności i trafności rozwiązań proceduralnych wdrażania LSR,
- harmonogram, kryteria i procedury wyboru operacji.

c) <u>elementy, które LGD zamierza monitorować</u>

Zagadnienia podlegające monitorowaniu w zakresie realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju wraz z rozpatrywanymi kryteriami:

stopień realizacji LSR – poziom osiągania przyjętych wskaźników produktu i rezultatu,

- realizacja budżetu – stopień wydatkowania budżetu w ramach przydzielonych środków na funkcjonowanie LGD, projektów realizowanych przez beneficjentów, projektów grantowych, operacji własnych oraz projektów współpracy, zgodność wydatkowania środków pod kątem osiąganych wskaźników,
- nabory wniosków o przyznanie pomocy - terminowość (zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem), stopień wykorzystania środków, liczba osób korzystających z doradztwa (konsultacje telefoniczne i w biurze LGD),
- realizacja projektów grantowych - terminowość realizacji poszczególnych zadań grantowych, zgodność ponoszonych wydatków z zadeklarowanym zestawieniem rzeczowo-finansowym operacji.

Zagadnienia podlegające monitorowaniu w zakresie funkcjonowania biura LGD:

- ocena efektywności szkoleń i doradztwa przeprowadzonych przez pracowników biura LGD w zakresie realizacji LSR (lista obecności i ankieta oceniająca – dot. szkoleń, karty doradztwa, wskaźnik ilości wnioskodawców korzystających z doradztwa w stosunku do ilości osób korzystających z doradztwa w ramach naboru, ankieta oceniająca - dot. udzielanego doradztwa),
- zainteresowanie działalnością LGD (liczba wejść na stronę LGD),
- działalność organów LGD (frekwencja na posiedzeniach Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej).

Głównym narzędziem badawczym w procesie monitoringu wdrażania LSR będzie ankieta monitorująca, kierowana do wszystkich beneficjentów i grantobiorców operacji podejmowanych w ramach realizacji strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność objętego PROW na lata 2014-2020. Niniejsza ankieta przekazywana będzie beneficjentom przez biuro LGD po uzyskaniu informacji od Instytucji Wdrażającej o wystawieniu zlecenia płatności, bądź w przypadku projektów grantowych po zatwierdzeniu wniosku o płatność złożonego przez realizatora zadania grantowego. Jej wypełnienie będzie obowiązkowe dla wszystkich podmiotów, które otrzymały wsparcie finansowe na realizację działań za pośrednictwem LGD. Wprowadzając elementy innowacyjności, poza tradycyjną, drukowaną formą ankiety będzie możliwość wypełnienia ww. dokumentu w formie e-ankiety, posiłkując się w tym celu aplikacją firmy OMIKRON. Ta forma monitoringu usprawni kontrolę nad ich wypełnianiem, umożliwiając nam, jako administratorom, śledzenie ilości napływających ankiet przy jednoczesnym pozyskiwaniu sumarycznych z nich zestawień. Bezpośredni nadzór nad zbieraniem danych z ww. ankiet sprawować będzie biuro LGD.

ANKIETA MONITORUJĄCA POSTĘP REALIZACJI
LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU STOWARZYSZENIA MROGA

Zgodnie z umową dofinansowania, podpisaną przez beneficjenta z Instytucją Wdrażającą/Stowarzyszeniem Mroga, beneficjent zobowiązany jest do przekazania Lokalnej Grupy Działania informacji niezbędnych do monitorowania wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju.

W związku z powyższym prosimy o wypełnienie niniejszej ankiety.

Dla każdego zrealizowanego projektu prosimy o wypełnienie oddzielnej ankiety na podstawie danych z wniosku i umowy o przyznanie pomocy oraz wniosku o płatność. Wypełnioną ankietę w oryginale należy dostarczyć do biura LGD w nieprzekraczającym terminie 14 dni od daty jej otrzymania.

Imię i nazwisko/nazwa Beneficjenta			
Adres zamieszkania/ siedziby beneficjenta			
Nr wniosku nadany przez LGD			
Tytuł operacji			
Okres realizacji operacji (od MM-RRRR do MM-RRRR)			
Nr umowy o dofinansowanie			
Wnioskowana kwota pomocy (zł)		**Wypłacona kwota pomocy (zł)**	
Data podpisania umowy		**Data otrzymania płatności ostatecznej**	
Imię i nazwisko osoby uprawnionej do kontaktu			
Adres korespondencyjny osoby uprawnionej do kontaktu			
Nr telefonu/faxu osoby uprawnionej do kontaktu		**E-mail**	
Rok sprawozdawczy			

Cele realizacji operacji:

Cel ogólny	
Cel szczegółowy	
Przedsięwzięcie	

Wskaźniki realizacji operacji

Lp.	**Wskaźnik produktu**	**Wartość**
1		
2		
…		
Lp.	**Wskaźnik rezultatu**	**Wartość**

1		
2		
….		

Problemy w realizacji operacji:
……

Grupa docelowa realizacji operacji:
☐ Przedsiębiorcy **☐ Organizacje pozarządowe** **☐ Lokalni liderzy**
☐ Jednostki administracji publicznej **☐ Organizacje i grupy nieformalne** **☐ Rolnicy i domownicy**
☐ Turyści **☐ Dzieci i młodzież** **☐ Seniorzy**
☐ Osoby niepełnosprawne **☐ Lokalna społeczność** **☐ Bezrobotni**
☐ Kobiety **☐ Mężczyźni** **☐ Inne, jakie …….**

Oświadczenie
Przyjmuję do wiadomości, iż moje dane osobowe będą przetwarzane przez Stowarzyszenie Mroga.
Wyrażam zgodę na udostępnienie ankiety instytucjom i podmiotom dokonującym oceny i ewaluacji. Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych oraz danych związanych z realizacją niniejszej operacji, zgodnie z przepisami ustawy z dn. 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jednolity Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz. 926 z późn. zm.), w celach związanych z realizacją działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.Oświadczam, iż dane zawarte w niniejszej ankiecie są zgodne z prawdą.

Data: …… …….. Podpis:

Po przeprowadzonych naborach biuro LGD sporządzać będzie sprawozdania, odzwierciedlające rzeczywisty obraz ich przebiegu.

Wzór sprawozdania:

…… ***Pieczątka jednostki***	**SPRAWOZDANIE Z NABORÓW WNIOSKÓW O PRZYZNANIE POMOCY** **NR ……../……** (nr kolejny / rok) **W RAMACH PODDZIAŁANIA „WSPARCIE NA WDRAŻANIE OPERACJI W RAMACH STRATEGII ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ" PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2014-2020**		
Zakres tematyczny naboru			
Nr naboru			
Termin naboru / DD-MM-RRRR – DD-MM-RRRR/			
Terminowość ogłaszania naboru zgodnie z przyjętym harmonogramem		**☐ TAK**	**☐ NIE**
Limit dostępnych środków /zł/		**Łączna kwota złożonych wniosków/zł/**	
Ilość wniosków:	**Złożonych w terminie naboru**	**Wycofanych**	
Ilość wniosków wybranych do dofinansowania przez LGD, przekazanych do dalszej oceny		**Wnioskowana kwota pomocy operacji wybranych do dofinansowania, przekazanych do dalszej oceny**	
Procentowe wykorzystanie limitu			
Ilość osób korzystających z		**Ilość wnioskodawców**	

doradztwa		**korzystających z doradztwa**	
Załączniki			
Osoba sporządzająca sprawozdanie			
Data i miejsce sporządzenia sprawozdania:		**Podpis osoby sporządzającej sprawozdanie:**	

Ponadto z racji prowadzonych naborów wniosków o przyznanie pomocy w ramach projektów grantowych, celem kontroli prawidłowego i terminowego ich przebiegu, pracownicy LGD dokonywać będą wybiórczych wizytacji w miejscach realizacji poszczególnych zadań grantowych. Pomocna w tym zakresie będzie aplikacja OMIRON, umożliwiająca śledzenie harmonogramów prac wybranych zadań. W zakresie ich monitoringu pracownicy biura posiłkować się będą poniższą kartą kontroli.

KARTA KONTROLNA UMOWY O POWIERZENIE GRANTU

NR ……../…….

(nr kolejny / rok)

Tytuł projektu grantowego	
Zakres tematyczny projektu grantowego	

Przeprowadzający kontrolę	

I. DANE PODMIOTU KONTROLOWANEGO				
Imię i Nazwisko /Nazwa Grantobiorcy				
NIP			**REGON**	
Adres zamieszkania / siedziba Grantobiorcy	**Województwo**			
	Powiat		**Gmina**	
	Miejscowość		**Kod**	
	Ulica /nr domu / lokalu /działki			
	Tel.		**Fax**	
	E-mail			
Nazwa zadania grantowego				
Okres realizacji zadania grantowego (od MM-RRRR do MM-RRRR**)**				

II. POWIADOMIENIE O CZYNNOŚCIACH KONTROLNYCH					
Powiadomienie o kontroli: ☐ TAK ☐ NIE	Sposób powiadamiania		Data	Osoba powiadamiana	Osoba powiadamiająca
	Telefon	☐			
	List polecony	☐			
	Inne ……	☐			

III. PRZEPROWADZENIE CZYNNOŚCI KONTROLNYCH	
Kontrola została zrealizowana? ☐ TAK ☐ NIE	Jeśli NIE podać przyczynę: …….....

IV. DANE OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W CZYNNOŚCIACH KONTROLNYCH		
	Imię	Nazwisko
Podmiot kontrolujący		
Podmiot kontrolowany		

V. CZYNNOŚCI KONTROLNE				
Przedmiot weryfikacji zadania grantowego	Ocena zgodności ze stanem faktycznym			Uwagi kontrolujących
	TAK	NIE	ND	

Zgodność lokalizacji				
Terminowość realizacji				
Prawidłowość realizacji zestawienia rzeczowo-finansowego				
…….				

VI. POZOSTAŁE UWAGI

VII. ZAŁĄCZNIKI DO KARTY KONTROLNEJ	
1.	
2.	
..	

Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli:	…….. data i godzina rozpoczęcia czynności kontrolnych	……..…….. data i godzina rozpoczęcia czynności kontrolnych	
Miejsce przeprowadzenia kontroli:			
Podpis podmiotu kontrolowanego:		Podpis kontrolujących:	

d) kryteria, na podstawie których będzie prowadzona ewaluacja funkcjonowania LGD i realizacji LSR

trafność	efektywność	skuteczność	użyteczność	trwałość

e) czas, sposób i okres objęty pomiarem

Proces monitoringu realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju i funkcjonowania LGD, w sposób ciągły i na bieżąco, prowadzony będzie przez biuro LGD. Jako formę raportowania przyjmuje się sprawozdania z jego przebiegu sporządzane w odstępach półrocznych przez pracowników biura, analizowane i zatwierdzane przez Zarząd, a następnie upubliczniane za pośrednictwem strony internetowej LGD.

Badanie ewaluacyjne względem strategii oraz w odniesieniu do ram czasowych ujętych w budżecie LSR, LGD planuje:

- ewaluację mid-term - (2018 r.) – diagnoza stopnia realizacji LSR. Wszystkie zmiany kontekstu, niska skuteczność, efektywność czy użyteczność są sygnałami do zmiany przyjętych założeń i modyfikacji strategii działania,
- ewaluację mid-term - (2021 r.) - diagnoza stopnia realizacji LSR. Wszystkie zmiany kontekstu, niska skuteczność, efektywność czy użyteczność są sygnałami do zmiany przyjętych założeń i modyfikacji strategii działania,
- ewaluację ex-post - podsumowująca całość okresu programowania (2023 r.),
- ewaluację on-going – przeprowadzana w razie potrzeby, w trakcie wdrażania strategii w celu identyfikacji barier realizacji poszczególnych celów.

Dane źródłowe:

- Typ ilościowy - dane ilościowe będą pochodziły z wszelkiego rodzaju zestawień, sprawozdań, sporządzanych na potrzeby PROW 2014-2020, w tym sprawozdań z przebiegu monitoringu LSR i LGD,
- Typ jakościowy - dane jakościowe natomiast pochodzić będą z analiz opinii, wyników obserwacji, ankiety ewaluacyjnej, czyli z zastosowania jakościowych technik badawczych.

Proponowane metody badawcze (narzędzia badawcze):

- wywiady kwestionariuszowe z członkami Zarządu LGD, Rady LGD, pracownikami biura LGD,
- ankiety, wywiady swobodne z wybranymi beneficjentami,
- ewaluacyjna ankieta telefoniczna, ankieta e-mailowa,
- wywiad zogniskowany (focusgroup).

Załącznik nr 3.
Tabela 27. Plan działania

CEL OGÓLNY 1.0	**Lata**	**2016-2018**			**2019-2021**			**2022-2023**			**RAZEM 2016-2023**		**Program**	**Poddziałanie / zakres Programu**
Stworzenie potencjału dla rozwoju lokalnej gospodarki i tworzenia miejsc pracy na obszarze LGD	Nazwa wskaźnika produktu	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł/€)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł/€)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł/€)	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie (zł/€)		
Cel szczegółowy 1.1. Rozwój i wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców														
P. 1.1.1. Zakładanie nowych działalności gospodarczych	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	8 szt.	36,36	134 564€ (538 256 PLN)	14 szt.	63,64	235 486€ (941 944 PLN)	–	–	–	22 szt.	370 050€ (1 480 200 PLN)	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Liczba operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa ukierunkowanego na innowacje	1 szt.	50	15 500 € (62 000 PLN)	1 szt.	50	15 500 € (62 000 PLN)	–	–	–	2 szt.	31 000 € (124 000 PLN)	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
P. 1.1.2. Rozwijanie istniejących działalności gospodarczych	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	7 szt.	50	169 000 € (676 000 PLN)	7 szt.	50	194 200 € (776 800 PLN)	–	–	–	14 szt.	363 200 € 1 452 800 PLN)	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Liczba operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa ukierunkowanego na innowacje	1 szt.	100	37 500 € 150 000 PLN	–	–	–	–	–	–	1 szt.	37 500 € (150 000 PLN)	PROW	19.2 Wdrażanie LSR

Razem cel szczegółowy 1.1				**356 564 € (1 426 256 PLN)**			**445 186 € (1 780 744 PLN)**			**–**		**801 750 € (3 207 000 PLN)**		
Cel szczegółowy 1.2. Podnoszenie kompetencji i promocja lokalnej przedsiębiorczości														
P. 1.2.1. Promocja lokalnej przedsiębiorczości	Liczba zrealizowanych projektów współpracy w tym projekt współpracy międzynarodowy	1 szt.	100	20 000€ (80 000 PLN)	–	–	–	–	–	–	1 szt.	20 000 € (80 000 PLN)	PROW	19.3 Współpraca
P.1.2.2. Pobudzenie przedsiębiorczości mieszkańców	Liczba spotkań informacyjno - konsultacyjnych LGD z mieszkańcami	4 szt.	50	1 500 € (6 000 PLN)	4 szt.	50	1 500 € (6 000 PLN)	–	–	–	8 szt.	3 000 € (12 000 PLN)	PROW	19.4 Aktywizacja
P. 1.2.3. Podnoszenie kompetencji osób zakładających nowe działalności gospodarcze oraz prowadzących działalność gospodarczą	Liczba szkoleń	4 szt.	50	2 000 € (8 000 PLN)	4 szt.	50	2 000 € (8 000 PLN)	–	–	–	8 szt.	4 000 € (16 000 PLN)	PROW	19.4 Aktywizacja
Razem cel szczegółowy 1.2				**23 500 € (94 000 PLN)**			**3 500 € (14 000 PLN)**			**–**		**27 000 € (108 000 PLN)**		
Razem cel ogólny I				**380 064 € (1 520 256 PLN)**			**448 686 € (1 794 744 PLN)**			**-**		**828 750 € (3 315 000 PLN**		

CEL OGÓLNY 2.0 **Zrównoważony rozwój obszaru LGD**	**Lata**	**2016-2018**			**2019-2021**			**2022-2023**			**RAZEM 2016-2023**		**Program**	**Poddziałanie / zakres Programu**
	Nazwa wskaźnika produktu	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł/€)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł/€)	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie (zł/€)	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie (zł/€)		
Cel szczegółowy 2.1. Rozwój infrastruktury lokalnej														
P. 2.1.1 Budowa lub przebudowa ogólnodostępnej niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej lub kulturalnej	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	12 szt.	100	500 000 € (2 000 000 PLN)	–	–	–	–	–	–	12 szt.	500 000 € (2 000 000 PLN)	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach LSR	6 szt.	100	248 250 € (993 000 PLN)	–	–	–	–	–	–	6 szt.	248 250 € (993 000 PLN)	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
Razem cel szczegółowy 2.1.				**748 250 € (2 993 000 PLN)**			**-**		**–**			**748 250 € (2 993 000 PLN)**		
Cel szczegółowy 2.2. Wsparcie oddolnych inicjatyw lokalnych zachowujących dziedzictwo lokalne.														
P. 2.2.1 Działania wspierające inicjatywy mieszkańców i organizacji	Liczba zrealizowanych działań wspierających inicjatywy mieszkańców i organizacji	–	–	–	5 szt.	100	12 500 € (50 000 PLN)	–	–	–	5 szt.	12 500 € (50 000 PLN)	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Liczba zrealizowanych przez LGD działań wspierających inicjatywy mieszkańców i organizacji	2 szt.	50	1 500 € (6 000 PLN)	2 szt.	50	1 500 € (6 000 PLN)	–	–	–	4 szt.	3 000 € (12 000 PLN)	PROW	19.4 Aktywizacja

P. 2.2.2 Działania na rzecz aktywizacji i integracji społeczności lokalnej.	Liczba zrealizowanych przez LGD działań aktywizujących i integrujących społeczność lokalną	3 szt.	33,33	3 000 € (12 000 PLN)	3 szt.	33,33	3 000 € (12 000 PLN)	3 szt.	33,33	3 000 € (12 000 PLN)	9 szt.	9 000 € (36 000 PLN)	PROW	19.4 Aktywizacja
P. 2.2.3 Promocja obszaru LGD	Ilość przedsięwzięć promujących obszar LGD	–	–	–	3 szt.	100	12 500 € (50 000 PLN)	–	–	–	3 szt.	12 500 € (50 000 PLN)	PROW	19.2 Wdrażanie LSR
	Ilość przedsięwzięć promujących obszar LGD zrealizowanych przez LGD	3 szt.	50	2 250 € (9 000 PLN)	3 szt.	50	2 250 € (9 000 PLN)	–	–	–	6 szt.	4 500 € (18 000 PLN)	PROW	19.4 Aktywizacja
P. 2.2.4 Zachowanie i promocja dziedzictwa historycznego, kulturowego oraz przyrodniczego obszaru LGD	Liczba przedsięwzięć zrealizowanych przez LGD	3 szt.	50	2 250 € 9 000 PLN	3 szt.	50	2 250 € 9 000 PLN	–	–	–	6 szt.	4 500 € 18 000 PLN	PROW	19.4 Aktywizacja
Razem cel szczegółowy 2.2.				**9 000 € (36 000 PLN)**			**34 000 € (136 000 PLN)**			**3 000 € (12 000 PLN)**		**46 000 € (184 000 PLN)**		
Cel szczegółowy 2.3. Wzmocnienie kapitału społecznego poprzez rozwój aktywności, kompetencji i życia społeczno-kulturalnego mieszkańców.														
P. 2.3.1 Promocja i tworzenie warunków do aktywnego trybu życia mieszkańców LGD	Liczba wydarzeń zrealizowanych przez LGD	3 szt.	50	2 250 € (9 000 PLN)	3 szt.	50	2 250 € (9 000 PLN)	–	–	–	6 szt.	4 500 € (18 000 PLN)	PROW	19.4 Aktywizacja
	Liczba zrealizowanych projektów współpracy	1 szt.	100	137 500 € (550 000) PLN	–	–	–	–	–	–	1 szt.	137 500 € (550 000) PLN	PROW	19.3 Współpraca

P. 2.3.2 Działania służące podnoszeniu kompetencji, wiedzy i umiejętności osób zaangażowanych we wdrażanie LSR	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	40 osobodni	50,00	2 125 € (8 500 PLN)	40 osobodni.	50,00	2 125 € (8 500 PLN)	–	–	–	80 osobodni.	4 250 € (17 000 PLN)	PROW	19.4 Aktywizacja
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	30 osobodni	50,00	1 437.50 € (5 750 PLN)	30 osobodni	50,00	1 437.50 € (5 750 PLN)	-	-	-	60 osobodni.	2 875 € (11 500 PLN)	PROW	19.4 Aktywizacja
Razem cel szczegółowy 2.3.				**143 312,50 € (573 250 PLN)**			**5 812,50 € (23 250 PLN)**			**–**		**149 125 € (596 500 PLN)**		
Razem cel ogólny II				**900 562,50 € (3 602 250 PLN)**			**39 812,50 € (159 250 PLN)**			**3 000 € (12 000 PLN)**		**943 375 € (3 773 500 PLN)**		
Razem LSR				**1 280 626,50 € (5 122 506 PLN)**			**488 498,50 € (1 953 994 PLN)**			**3 000 € (12 000 PLN)**		**1 772 125 € (7 088 500 PLN)**		

Załącznik nr 4 - Budżet LSR

Tabela 28. Budżet LSR

BUDŻET LSR	
Zakres wsparcia	**Wsparcie finansowe PROW (PLN/€)**
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	1 575 000 € (6 300 000,00 PLN)
Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	157 500 € 630 000,00 PLN
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013)	372 875 € (1 491 500,00 PLN)
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	39 625 € (158 500,00 PLN)
Razem	**2 145 000 €** **(8 580 000,00 PLN)**

Źródło: Opracowane własne LGD.

Tabela 29. Plan Finansowy w zakresie poddziałania 19.2 PROW 2014-2020

PLAN FINANSOWY W ZAKRESIE PODDZIAŁANIA 19.2 PROW 2014-2020				
	Wkład EFRROW (PLN/€)	**Budżet państwa (PLN/€)**	**Wkład własny będący wkładem krajowych środków publicznych (PLN/€)**	**RAZEM (PLN/€)**
Beneficjenci inni niż jednostki sektora finansów publicznych	**676 956,56 € (2 707 826,24 PLN)**	**386 938,72 € (1 547 754,88 PLN)**	**0,00**	**1 063 895,28 € (4 255 581,12 PLN)**
Beneficjenci będący jednostkami sektora finansów publicznych	**325 215,93 € (1 300 863,72 PLN)**	**0,00**	**185 888 ,79 € (743 555,16 PLN)**	**511 104,72 € (2 044 418,88 PLN)**
RAZEM (PLN)	**1 002 172,49 € (4 008 689,96 PLN)**	**386 938,72 € (1 547 754,88 PLN)**	**185 888,79 € (743 555,16 PLN)**	**1 575 000 € (6 300 000 PLN)**

Źródło: Opracowane własne LGD.

Załącznik nr 5. - tabela 30. Plan komunikacyjny

Zakładane wskaźniki w oparciu o planowany budżet działań komunikacyjnych oraz planowane efekty działań komunikacyjnych						
Termin	**Cel komunikacji**	**Nazwa działania komunikacyjnego**	**Adresaci działania komunikacyjnego (grupy docelowe)**	**Środki przekazu**	**Zakładane wskaźniki**	**Planowane efekty**
I połowa 2016r.	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR na lata 2014-2020 (głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach opera-cji, które będą miały największe szanse wsparcia z budżetu LSR);	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020;	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru LGD (w tym także przedstawiciele grup defaworyzo-wanych);	Rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD), Informacje na stronie internetowej www.mroga.pl, Informacje na oficjalnych stronach internetowych gmin obszaru LGD; Ogłoszenia na portalach społecznościowych (fb itp.), Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK), Organizacja spotkań informacyjno-konsultacyjnych na obszarze LGD;	Wysłanie 100 maili w ramach newslettera, Zamieszczenie 6 artykułów na stronach internetowych (LGD oraz 5 gmin); Organizacja 2 spotkań informacyjno-konsultacyjnych;	Dotarcie do co najmniej 250 osób z informacjami o LSR na lata 2014-2020, Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o głównych założeniach LSR (wyniki ankiet po spotkaniach);

I połowa 2016r.	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez Radę LGD (zwłaszcza kryteriów jakościowych);	Kampania informacyjna nt. zasad oceniania i wyboru operacji przez LGD;	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru;	Rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD), Informacje na stronie internetowej www.mroga.pl, Informacje na oficjalnych stronach internetowych gmin obszaru LGD; Organizacja spotkań informacyjno-konsultacyjnych na obszarze LGD- odrębne spotkania dla każdego z celów szczegółowych LSR na lata 2014-2020;	Wysłanie 100 maili w ramach newslettera, Zamieszczenie 6 artykułów na stronach internetowych (LGD oraz 5 gmin), Organizacja 2 spotkań informacyjno-konsultacyjnych;	Liczba osób poinformowanych o zasadach realizacji LSR;
I połowa 2016 r. (i w każdym kolejnym roku)	Aktywizacja potencjalnych uczestników projektów (odbiorców projektów) w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych;	Informacja na temat możliwości włączenia się do realizowanych projektów oraz potencjalnych korzyści. Informacja na temat możliwości samozatrudnienie, bądź objęcia działaniem kwalifikacyjnym w ramach realizowanych projektów;	Mieszkańcy obszaru LGD, przedstawiciele grup defaworyzowanych, wskazanych w LSR (m.in. osoby w wieku 50+, bezrobotni, osoby korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, osoby niepełnosprawne.);	**Do mieszkańców:** Rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD), Informacje na stronie internetowej www.mroga.pl, Informacje na oficjalnych stronach internetowych gmin obszaru LGD, Ogłoszenia na portalach społeczno-ściowych (przede wszystkim Facebook), Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK), Organizacja spotkań informacyjno-konsultacyjnych na terenie gmin obszaru LGD; **Grupy defaworyzowane:** Bezpośredni kontakt przez pracowników GOPS, MOPS, PUP, organizacji zajmującymi się osoba-	Dotarcie z informacjami do 20 osób objętych wsparciem GOPS, MOPS, PUP, organizacji zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi; Wysłanie 100 maili w ramach newslettera, Zamieszczenie 6 artykułów na stronach internetowych (LGD oraz 5 gmin), Organizacja 2 spotkań informacyjno-konsultacyjnych;	Podniesienie poziomu wiedzy o propozycjach zawartych w LSR wśród osób z grup defaworyzowanych Zwiększenie liczby przedstawicieli grup defaworyzowanych w realizowanych projektach do końca 2020r., Zwiększenie liczby projektów realizowanych w ramach celu szczegółowego 2.1 i 2.2 rozwijanie i wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz

				mi niepełnosprawnymi; rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD); informacje na stronie internetowej www.mroga.pl, Informacje na oficjalnych stronach internetowych gmin obszaru LGD, Ogłoszenia na portalach społeczno-ściowych (przede wszystkim Facebook)		podnoszenie kompetencji i promocja lokalnej przedsiębiorczości (tym samym zwiększenie wskaźnika zatrudnienia);
II połowa 2016r./ do końca realizacji LSR	Wspieranie beneficjentów LSR w realizacji projektów;	Informowanie na temat warunków i sposobów realizacji i rozliczania projektów;	Beneficjenci oraz projektodawcy;	Spotkania, szkolenia, doradztwo indywidualne, Dyżur w siedzibie LGD;	Przyjęcie co naj-mniej 30 osób na konsultacjach w Biurze LGD, Organizacja 4 spotkań szkoleniowych i doradczych;	Podniesienie poziomu wiedzy potencjalnych beneficjentów (wyniki ankiet po spotkaniach szkoleniowych i doradczych);
I połowa 2017r.	Aktywizacja potencjalnych uczestników projektów (odbiorców projektów) w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych;	Informacja na temat możliwości włączenia się do realizowanych projektów oraz potencjalnych korzyści. Informacja na temat możliwości samozatrudnienie, bądź objęcia działaniem kwalifikacyjny	Mieszkańcy obszaru LGD, przedstawiciele grup defaworyzowanych, wskazanych w LSR (m.inosoby bezrobotne, osoby w wieku 50+, organizacje pozarządowe, w tym zajmujące się opieką	**Do mieszkańców:** Rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD), Informacje na stronie internetowej www.mroga.pl, Ogłoszenia na portalach społeczno-ściowych (przede wszystkim Facebook), Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK), Organizacja spotkań informacyjno-konsultacyjnych na terenie gmin obszaru LGD; **Grupy defaworyzowane:** Bezpośredni kontakt przez	Dotarcie z informacjami do 20 osób objętych wsparciem GOPS, MOPS, PUP, organizacji zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi; Wysłanie 100 maili w ramach newslettera, Zamieszczenie artykułu na stronie internetowej oraz portalu	Podniesienie poziomu wiedzy o propozycjach zawartych w LSR wśród osób z grup defaworyzowanych Zwiększenie liczby przedstawicieli grup defaworyzowanych w realizowanych projektach do końca 2020r., Zwiększenie liczby projektów realizowanych w ramach celu

		m w ramach realizowanych projektów;	osobami niepełnosprawnymi oraz mieszkańcy terenów wiejskich z miejscowości do 5 tyś. mieszkańców).	pracowników GOPS, MOPS, PUP, organizacji zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi, Rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD), Informacje na stronie internetowej www.mroga.pl, Ogłoszenia na portalach społecznościowych (przede wszystkim Facebook)	społecznościowym LGD	szczegółowego 2.1 i 2.2 rozwijanie i wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz podnoszenie kompetencji i promocja lokalnej przedsiębiorczości(tym samym zwiększenie wskaźnika zatrudnienia);
II połowa 2017r.	Aktywizacja potencjalnych uczestników projektów (odbiorców projektów) w tym przedstawicieli grup defaworyzowanych;	Informacja na temat możliwości włączenia się do realizowanych projektów oraz potencjalnych korzyści. Informacja na temat możliwości samozatrudnienie, bądź objęcia działaniem kwalifikacyjnym w ramach realizowanych projektów;	Mieszkańcy obszaru LGD, przedstawiciele grup defaworyzowanych, wskazanych w LSR (m.inosoby bezrobotne, osoby w wieku 50+, organizacje pozarządowe, w tym zajmujące się opieką osobami niepełnosprawnymi oraz mieszkańcy terenów	**Do mieszkańców:** Rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD), Informacje na stronie internetowej www.mroga.pl, Ogłoszenia na portalach społecznościowych (przede wszystkim Facebook), Organizacja spotkań informacyjno-konsultacyjnych na terenie gmin obszaru LGD; **Grupy defaworyzowane:** Bezpośredni kontakt przez pracowników GOPS, MOPS, PUP, organizacji zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi, Rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD), Informacje na stronie internetowej www.mroga.pl,	Dotarcie z informacjami do 20 osób objętych wsparciem GOPS, MOPS, PUP, organizacji zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi; Wysłanie 100 maili w ramach newslettera, Zamieszczenie artykułu na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym LGD organizacja 2 spotkań informacyjno-konsultacyjnych;	Podniesienie poziomu wiedzy o propozycjach zawartych w LSR wśród osób z grup defaworyzowanych Zwiększenie liczby przedstawicieli grup defaworyzowanych w realizowanych projektach do końca 2020r., Zwiększenie liczby projektów realizowanych w ramach celu szczegółowego 2.1 i 2.2 rozwijanie i wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz podnoszenie

			wiejskich z miejscowości do 5 tyś. mieszkańców).	Ogłoszenia na portalach społeczno-ściowych (przede wszystkim Facebook)		kompetencji i promocja lokalnej przedsiębiorczości(tym samym zwiększenie wskaźnika zatrudnienia);
	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy, np. w zakresie komunikacji interpersonalnej)	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy;	Wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR;	Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców;	Ankiety rozesłane do min. 50% wnioskodawców (zakończonych konkursów);	Zwrot ankiet na poziomie min. 25% ;
I połowa 2018r.	Ponowne poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy,	Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK), Artykuł na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym LGD (przede wszystkim Facebook)	Liczba (wartość) ogłoszeń na tablicach informacyjnych LGD Zamieszczenie artykułu na stronie	Dotarcie do co najmniej 250 osób z informacjami o LSR na lata 2014-2020, Podniesienie poziomu

	głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach projektów, które będą miały największe szanse wsparcia w kolejnych latach realizacji budżetu LSR. Ponowne przekazanie informacji o możliwości aplikowania;	oraz o dalszej możliwości aplikowania;	rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy;	Spotkania, Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców;	internetowej oraz portalu społecznościowym LGD; Organizacja 2 spotkań informacyjno-konsultacyjnych, Liczba (wartość) wypełnionych ankiet na stronie internetowej LGD ;	wiedzy mieszkańców o głównych założeniach LSR (wyniki ankiet po spotkaniach), Zwrot ankiet na poziomie 25%;
	Wspieranie beneficjentów LSR w realizacji projektów;	Informowanie na temat warunków i sposobów realizacji i rozliczania projektów;	Beneficjenci oraz projektodawcy;	Spotkania, szkolenia, doradztwo indywidualne, Dyżur w siedzibie LGD;	Przyjęcie co naj-mniej 30 osób na konsultacjach w Biurze LGD, organizacja 2 spotkań szkoleniowych i doradczych;	Podniesienie poziomu wiedzy potencjalnych beneficjentów (wyniki ankiet po spotkaniach szkoleniowych i doradczych);
II połowa 2018 r.	Wspieranie beneficjentów LSR w realizacji projektów;	Informowanie na temat warunków i sposobów realizacji i rozliczania projektów;	Beneficjenci oraz projektodawcy;	Spotkania, szkolenia, doradztwo indywidualne, Dyżur w siedzibie LGD;	Przyjęcie co naj-mniej 30 osób na konsultacjach w Biurze LGD, Organizacja 1 spotkań szkoleniowych i doradczych;	Podniesienie poziomu wiedzy potencjalnych beneficjentów (wyniki ankiet po spotkaniach szkoleniowych i doradczych);
	Ponowne	Kampania	Wszyscy	Ogłoszenia w siedzibach instytucji	Liczba (1 szt.)	Dotarcie do co najmniej

I połowa 2019 r.	poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach projektów, które będą miały największe szanse wsparcia w kolejnych latach realizacji budżetu LSR. Ponowne przekazanie informacji o możliwości aplikowania;	informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020 oraz o dalszej możliwości aplikowania;	potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy;	publicznych (urzędy, GOK), Artykuł na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym LGD (przede wszystkim Facebook) Spotkania, Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców;	ogłoszeń na tablicy informacyjnej LGD Zamieszczenie artykułu na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym LGD; Organizacja 1 spotkań informacyjno-konsultacyjnych, Liczba (20 sz.) wypełnionych ankiet na stronie internetowej LGD;	250 osób z informacjami o LSR na lata 2014-2020, Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o głównych założeniach LSR (wyniki ankiet po spotkaniach), Zwrot ankiet na poziomie 25%;
II połowa 2019 r.	Ponowne poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez organ decyzyjny LGD (zwłaszcza kryteriów jakościowych);	Spotkania nt. Zasad oceniania i wyboru projektów przez LGD;	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru;	Organizacja spotkań informacyjno-konsultacyjnych na obszarze LGD-dotyczących możliwości aplikowania zgodnie z celami szczegółowymi LSR na lata 2014-2020;	Organizacja 2 spotkań informacyjno-konsultacyjnych;	Liczba osób na spotkaniu;

	Ponowne poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach projektów, które będą miały największe szanse wsparcia w kolejnych latach realizacji budżetu LSR. Ponowne przekazanie informacji o możliwości aplikowania;	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020 oraz o dalszej możliwości aplikowania;	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy;	Ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK), Artykuł na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym LGD (przede wszystkim Facebook) Spotkania, Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców;	Liczba (1 szt.) ogłoszeń na tablicy informacyjnej LGD Zamieszczenie artykułu na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym LGD; Organizacja 1 spotkań informacyjno-konsultacyjnych, Liczba (20 szt.) wypełnionych ankiet na stronie internetowej LGD;	Dotarcie do co najmniej 250 osób z informacjami o LSR na lata 2014-2020, Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o głównych założeniach LSR (wyniki ankiet po spotkaniach), Zwrot ankiet na poziomie 25%;
	Zapewnienie szerokiej akceptacji społecznej dla działań rozwojowych i kierunków rozwojowych realizowanych przy LSR;	Prezentacja projektów realizowanych i zrealizowanych;	Mieszkańcy obszaru LGD (w tym potencjalni wnioskodawcy i beneficjenci);	Publikacja dobrych praktyk projektowych, Promocja skutecznych działań na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym (przede wszystkim Facebook) LGD Organizacja 1 spotkania informacyjno – konsultacyjnego prezentującego dobre praktyki;	Zamieszczenie artykułu na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym LGD Organizacja 1 spotkania informacyjno-konsultacyjnego prezentującego dobre praktyki;	Dotarcie do co najmniej 250 osób z przykładami zrealizowanych projektów: Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców o efektach realizacji LSR;

	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD w kolejnych konkursach;	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania i realizacji wnio-sków o przyzna-nie pomocy. Ocena wdrożenia wniosków wcześniej pozyskanej informacji zwrotnej;	Wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR;	Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców;	Ankiety rozesłane do min. 50% wnioskodawców (zakończonych konkursów);	Zwrot ankiet na poziomie min. 25%;
I połowa 2020r.	Uzyskanie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej podczas perspektywy finansowej 2014-2020 przez LGD;	Badanie satysfakcji wnioskodawców LGD dot. jakości pomocy świadczonej przez LGD na etapie przygotowywania i realizacji wniosków o przyzna-nie pomocy;	Wnioskodawcy w poszczególnych zakresach operacji w ramach LSR;	Ankiety w wersji elektronicznej rozsyłane na adresy email wnioskodawców;	Ankiety rozesłane do min. 50% wnioskodawców (zakończonych konkursów);	Zwrot ankiet na poziomie min. 25%;
II połowa 2020r.	Poinformowanie ogółu mieszkańców o	Kampania informacyjna nt. realizacji LSR	Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD;	Rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD), Informacje na stronie internetowej	Wysłanie 100 maili w ramach newslettera, Zamieszczenie	Liczba osób poinformowanych o zasadach realizacji LSR;

	efektach LSR;	na lata 2014-2020;		www.mroga.pl; informacje na oficjalnych stronach internetowych gmin obszaru LGD; ogłoszenie na portalach społecznościowych(przede wszystkim Facebook)ogłoszenia w siedzibach instytucji publicznych (urzędy, GOK), Organizacja 1 spotkania informacyjnego prezentującego realizację LSR.	6artykułów na stronach internetowych(LGD oraz 5 gmin) Organizacja 1 spotkania informacyjnego prezentującego realizację LSR.	
I połowa 2021r.	Ponowne poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o LSR, jej głównych celach, zasadach przyznawania dofinansowania oraz typach projektów, które będą miały największe szanse wsparcia w kolejnych latach realizacji budżetu LSR. Ponowne przekazanie informacji o możliwości aplikowania;	Kampania informacyjna nt. głównych założeń LSR na lata 2014-2020 oraz o dalszej możliwości aplikowania;	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy;	Ogłoszenie na tablicy informacyjnej LGD, artykuł na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym Facebook LGD; rozesłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD) o założeniach LSR oraz dalszej możliwości aplikowania.	Liczba (1 szt.) ogłoszeń na tablicy informacyjnej LGD Zamieszczenie artykułu (1 szt.) na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym LGD; Wysłanie 100 maili w ramach newslettera LGD.	Dotarcie do co najmniej 100 osób z informacjami o założeniach LSR na lata 2014-2020 oraz o dalszej możliwości aplikowania.
	Ponowne poinformowanie	Spotkania nt. Zasad oceniania	Wszyscy potencjalni	Organizacja spotkania informacyjno-konsultacyjnego na obszarze LGD	Organizacja 1 spotkania	Liczba osób na spotkaniu.

	potencjalnych wnioskodawców o głównych zasadach interpretacji poszczególnych kryteriów oceny używanych przez organ decyzyjny LGD (zwłaszcza kryteriów jakościowych);	i wyboru projektów przez LGD;	wnioskodawcy, w szczególności przedsiębiorcy, rolnicy oraz organizacje pozarządowe i mieszkańcy obszaru;	dotyczącego aplikowania zgodnie z celami szczegółowymi LSR na lata 2014-2020 oraz zasad oceniania i wyboru projektów przez LGD.	informacyjno-konsultacyjnego.	
II połowa 2021 r.	Poinformowanie ogółu mieszkańców o efektach LSR;	Kampania informacyjna nt. realizacji LSR na lata 2014-2020 – prezentacja wybranych zrealizowanych projektów.	Wszyscy mieszkańcy obszaru LGD;	Rozsyłanie informacji pocztą elektroniczną (newsletter LGD), Informacje na stronie internetowej www.mroga.pl; ogłoszenie na portalu społecznościowym (przede wszystkim Facebook), Organizacja 1 spotkania informacyjnego prezentującego realizację LSR.	Wysłanie 100 maili w ramach newslettera, Organizacja 1 spotkania informacyjnego prezentującego realizację LSR.	Liczba co najmniej 100 osób poinformowanych (na podstawie wysłanych maili w ramach newslettera) o zasadach realizacji LSR; Lista obecności ze spotkania;

Analiza efektywności zastosowanych działań komunikacyjnych i środków przekazu

Planowana ewaluacja Planu Komunikacji oraz sprawozdawczość z prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych

Instytucje zaangażowane we wdrażanie LSR są zobligowane do regularnego prowadzenia badań ewaluacyjnych i oceny skuteczności prowadzonych działań. W związku z tym będą publikowały na stronie LGD oraz gmin te informacje w formie zestawień rocznych i końcowych. Ocena realizacji poszczególnych działań będzie dokonywana w oparciu o wskaźniki szczegółowo opisane w Planie Komunikacji. Ocena realizacji Planu opierać będzie się na ocenie poszczególnych działań realizowanych w ramach Planu, dokonywanych na podstawie ankiet oraz wyznaczonych wskaźników oceny skuteczności zawartych w powyższej tabeli.
Opis wniosków/opinii zebranych podczas działań komunikacyjnych, sposobu ich wykorzystania w procesie realizacji LSR.

W planie komunikacji przewidziane są działania mające na celu pozyskanie informacji o funkcjonowaniu LGD i realizacji LSR. Dane będą zbierane w formie informacji zwrotnej nt. oceny jakości pomocy świadczonej przez LGD pod kątem konieczności przeprowadzenia ewentualnych korekt w tym zakresie (np. dodatkowego przeszkolenia osób udzielających pomocy, np. w zakresie komunikacji interpersonalnej). Dodatkowe informacje zbierane będą podczas działań informacyjnych o zasadach i efektach LSR skierowane do potencjalnych wnioskodawców oraz mieszkańców. Pozyskane w ten sposób informacje zostaną wykorzystane do aktualizacji LSR, procedur oraz ewentualnej zmiany funkcjonowania poszczególnych organów LGD czy biura. W sytuacji zaistnienia problemów z wdrażaniem LSR, a także potencjalnego pojawienia się sytuacji niesatysfakcjonującej akceptacji społecznej wdrożone zostaną następujące środki zaradcze:

Zagrożenie	Środki zaradcze
Duża liczba gmin zaangażowanych w działania informacyjno-promocyjne, co może prowadzić do trudności w komunikacji.	Wprowadzenie jasnych zasad podziału pomiędzy działaniami typowo promocyjnymi, a informacyjnymi.
Brak zaufania do instytucji zajmującej się Funduszami i przekonanie o ich niedostępności.	Bezpośrednie kontakty mieszkańców z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za LSR, szkolenia dla beneficjentów.
Wykorzystywanie kwestii funduszy do celów politycznych.	Wzajemna kontrola instytucji i gmin zaangażowanych w LSR.
Brak zrozumienia przekazu przez mieszkańców, beneficjentów i potencjalnych beneficjentów.	Formułowanie komunikatów w sposób spójny i przejrzysty.

Wyniki działań realizowanych w ramach planu komunikacji będą upubliczniane za pomocą internetowych środków przekazu. Raporty i zestawienia będą na bieżąco pojawiały się na stronie internetowej LGD.